

guanorum, ad eorum voluntatem dato, et redditis prius sol. VII pro dato civ. et den. XII pro breve isto et v pro missis, hec possessio et teneris inmissio in eum revertatur, rectore pro hospitale semper deinceps habente et lucrante omnes fructus huius investitionis pro rata temporis et semper infra et post annum, priusquam causa inde fiat, vel rationem inde habeat, convenienti pignore etc. dato, reddat, cum venerit ad iustitiam faciendam, totum quod pro hac investitione datum est, et post annum Martinus honore petitoris gravetur et hospitale commodum possessoris fungatur, quia in rem agit et salva ratione aliarum omnium personarum. Presentia: Urbiciani iudicis et Guilielmi Brunichi et Rolandi qd. Manfredi iudicis. A. MCXCIII, x kal. nov., ind. XII. Accursus iudex et not. imp.

Originale: P. 117.

1696.

28 Ottobre 1193.

«Venditio predicti Bernardi¹ et Blanci f. eius canonicis S. Martini super melioramento predictarum terrarum de tribus star. grani et medio et una quarra milii ultra illum redditum, quem consueverant reddere² scilicet II star. et medium grani et I et medium fabarum, ut ipsi dicebant, et I quarram milii; et sunt tres petie; quarum prima in Arcuata, tenet: caput in terra predicti Mathi, quam detinet a nobis, alterum in via publica, latus in terra, quam detinet predictus Signorectus, alterum in terra nostra, quam detinet Mangannelus de Caneto; secunda est u. d. a le Morelle, que tenet: caput in Guindolfo, alterum in via publica, latus in terra, quam tenet Manganelus a nobis, alterum in terra, quam tenet predictus Signorectus a nobis; tertia est in Tavolaia et tenet: caput in terra, q. fuit Cispi, alterum cum uno latere in terra, quam tenet predictus Manganelus a nobis, alterum in terra, quam tene(n)t predicti Signorectus et Petrus Ardinghi. A. Domini MC nonagesimo tertio. Petrus not. v kal. novembris».³

Regestum A, c. 37.

¹ Cf. il reg. n. 1520, cui si riferisce. ² Segue de espunto. ³ Le parole v kal. novembris furono aggiunte da mano un po' posteriore.

1697.

28 Ottobre 1193.

A. MCXCIII, v kal. nov., ind. XII. Nos Bernardus qd. Benectori et Blancus eius f. et Pavia ' uxor ipsius Bianchi et filia Ramundini, mihi Blanco consentiente patre meo et mihi Pavie consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Petri iudicis imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Caroni presb. et can. et camerario eccl. et canonice S. Martini, recipienti pro te et presb. Giaffario socio et confratre tuo et pro toto capitulo suprascripte eccl., tria star. et medium grani et unam quarram milii in perpetuum super illas tres petias de terris, quę sunt campi, in l. et fin. Guindolfo, quas habemus per tenimentum perpetualem a suprascripta canonica, unde reddimus omni anno II star. et medium grani et I et medium de fabis et unum et quarram milii; prima est u. d. in Arcuata; que tenet: unum caput in terra Mathi qd. Iohannis, alterum in via publica, latus unum in terra suprascripte canonice, quam tenet Segnorectus, alterum in terra, quam tenet Manganellus a suprascripta canonica; secunda est u. d. a le Morrelle, quę tenet: unum caput in Guindolfo, alterum in via publica, latus unum in terra, quam tenet Manganellus a suprascripta canonica, alterum in terra, quam tenet Segnorectus ab ipsa canonica; tertia est u. d. in Tavolaia, quę tenet: unum caput in terra q. fuit qd. Cispì, alterum cum uno latere in terra, quam tenet Manganellus a suprascripta canonica, alterum in terra, quam tenet Segnorectus et Petrus ab ipsa canonica; ut dictum est vendimus et tradimus et cedimus atque mandamus, ita tamen, quod debeat remanere apud nos et nostros heredes ac proheredes per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum omni anno totam suprascriptam solitam redditam et insuper omni an[n]o, in mense aug., predicta III star. et medium grani et unam quarram milii et totam suprascriptam blava[m] bona[m] et [ra]tionabiliter munda[m] cum iusto star. Luc. venditorio tractam et paratam ad suprascriptum mon. Recepimus pretium, libr. VII et sol. V den. Luc. monete. Pena dupli et sub. pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, quę Lucam distringeret. Act. [...]. [S. m. Bernardi et iugalium], Bernardus f. suo [consensit ...] interfui et Paviam

interrogavi [...] et se suosque heredes et omnia bona [...].
[S. m. ...] Et Bonacursi g. eius tt. [Petrus not. imp.].²

Originale: L. 193.

¹ *Il passo da Blancus a Pavia è scritto su rasura.* ² *È certamente il Petrus dei registi nn. 1677, 1693, come apparisce dalla scrittura e dal signum tabell.*

1698.

Lucca, 4 Novembre 1193.

Benenatus qd. Bonfilii, statum humane fragilitatis precogitans in infirm[it]a[te], de qua postea nature concessit, ne intestatus decessisse videretur, integre et sincere mentis adhuc existens recteque loquens, bona sua et res suas ita disposuit et ordinavit, dicens ita inter ceteras ordinationes seu dispositiones, quas feci, volo et iudico atque dispono, ut camera eccl. et canonice S. Martini Luc. episcopatus habeat illam mediam cultram de terra, quam emi a Pascio pro pretio XVIII libr. in l. S. Alexi, et omnes terras et res et massarios, quas emi a Simeone Malaspine in l. Masse Macinarie vel in eius confinibus, quas detinet Topertus et eius consortes, unde reddunt anuatim unum carrum vini musti ad palmentum, ad star. affictali et unam libr. olei ad illam libram anticam et paucum feni et unam quarram castanearum viridum, ad rectam quarram, et unam buctem, in qua reconditur vinum, et omnes terras et res seu massarios, quas emi ab Ugolinello in eodem l., unde solitus est Guerriscius reddere anuatim star. iv milii et Gianni unum star. grani et alium star. milii, ad iustum star., tractum et paratum, si de hac infirmitate migravero, quod contigit. Et volo ut omnes canonaci, q. pro tempore erunt in suprascripta eccl. et canonica habeant inde convivium cum familiaribus in die universarii mei in singulo anno et volo, ut sex pauperibus pro mea anima detur convivium rationabiliter a canonacis. Item iudico illuminarie ecclesie Crucis S. Martini libr. iv olei, que reddit [an]uatim Perfectus de Valle, que volo ut deveniant in potestate Benedicti custodis eiusque successoris et illis, q. pro tempore [e]runt. Item volo et iudico opere S. Crucis dicte eccl. XVIII star. vini musti, que reddit anuatim dictus Perfectus per affictum, ad rectum star. Luc., cum illa bucte, quam debet tenere in domo sua, in qua reconditur suprascriptum vinum; sicuti per omnia con-

tinetur in cartula testamenti scripta manu mei Guidonis iudicis et not. Hec omnia firma et rata volo permanere debea(n)t. Si quis meorum heredum, vel qui ex hac mea dispositione aliquid consecuturi sunt, illam in aliquo violare vel corrumpere temptaverint, sit compositurus cui qui hoc facere voluerit, penam c libr. arg. Et post penam solutam, hec mee dispositionis cartula atque ultime voluntatis [... s]emper permaneat firmum. Et renuntio legem Trapiliani et omne ius et rationem, quod aliquis contra hec fecerit. [Act.] Luce, prope eccl. S. Martini. Ex his Ildebrandinum Recciorum, Ildebrandinum Monteflori, Bernardinum qd. Baldinocti, Ubertum f. Guidalocci presentes tt. fieri rogavi, in quorum presentia facta sunt hec omnia. A. MCXCIII, prid. non. nov., ind. XII. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: O. 67. Nel verso, di mano dello stesso Guido: Testamentum Benenati; debeo recipere sol. III.

1699.

Lucca, 4 Novembre 1193.

Breve memorie, qualiter in Luc. civ., in canonica eccl. S. Martini, bonorum virorum presentia quorum nomina subter leguntur, Bonaccursus qd. Pieri de Monte, pro se et Bartholomeo g. suo, per cartam, quam in sua detinuit manu, investivit magistrum Caronem et Giaffarium camerarios et presbiterum Lambertum canonicos suprascripte eccl., quod ipse (et) sui heredes dehinc ad xx proximos annos dabunt anuatim suprascriptis camerariis vel eorum successoribus in mense sept., ad partem suprascripte eccl., ix ascintas de vino musto, ad star. affictalem ipsius terre et recondere in bucte, in domo eiusdem eccl. et star. XII de castaneis mollareis et star. II viridum castanearum, plena staria usque ad summum, tractum et paratum suprascripte eccl., habendo mandicare uni persone, q. castaneas deportaverit; et medietatem pirarum et omnes res et redditu, quas et que Aprelis, q. fuit tenitor suprascripti masei, reddebat, sicuti continetur in cartula scripta manu * * , et sol. II, pro pensione case, et unam gallinam, et suprascripto presb. Lamberto, vel cui preceperit, star. III grani et I star. et medium milii, ad Luc. star., tractum et paratum predictae eccl., salvo starium grani, quod reddit

Vitalis¹ de una casa et maseo,² quod suprascripta eccl. et presb. Lambertus emit a Spina Banbacelli in l. Masse Macinarie. Unde camerarii et presb. Lambertus sponponderunt et se suosque successores obligaverunt non tollere et non facere aliquam superinpositam dehinc ad xx annos, sub pena x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam distringeret. Et Bonaccursus convenit et promisit pro se et Bartholomeo reddere anuatim omnia predicta, sub pena x libr. arg. et omnis suprascriptis penis. In presentia: Guidi cl., presb. Guilielmi, Morecci qd. Donati. A. MCXCIII, prid. non. nov., ind. XII. Postea guarentavit Fiorese advocatus dedisse predictum Bartholomeum Giani pro mellioramento masei sol. xi Luc. den. Actum est in presentia Partis et alius. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: O. 84; *Regestum A*, c. 50 v.

¹ *Il Reg. A aggiunge nel margine*: pro quo Benvenutus ² *Il Reg. A aggiunge nel testo*: Quod masium emerunt canonici et presb. Lambertus a Spina qd. Banbacelli (*cf. il reg. n. 1627*); de quibus den. presb. Lambertus dedit xxxvi libr. et nos xl libr. *Poi altra mano aggiunse nel margine inferiore*: Que petie sunt iste: prima, cum casa et orto et vinea, et vi^a in Valle Tederadi et xi^{am} u. d. Longoia; et secundam et tertiam sub strada; et quarta u. d. Campus S. Martini, et illam dal Filare et primam in Scaffiano; et secundam ibidem; et quintam in Arogio; et vi^{am} et vii^{am} et viii^{am} u. d. Frascione; et viii^a ibidem; et decimam ibidem; et xi^a in Ritondoro; et xii^a in Rosaia; et xiii ne la Costa; et xiiii in Canali; et xv^a a la Fracta; et xvi ne la Costa; et xviii^{am} in Brerotum (?); et de xii^{cim} petiis, quas emit a canonicis S. Martini, primam et secundam et iii^{am} et v^a et vi et vii et x^{am} et xi et xii et xiii^{am}. Has terras detinuit Bonaccursus castaldus; de quibus reddebat predictam redditam.

1700. *Canonica di S. Martino (Lucca), 4 Novembre 1193.*

Breve memorie, qualiter in canonica eccl. S. Martini bonorum virorum presentia quorum nomina subter leguntur, magister Caro et Giaffarius presbiteri et canonaci et camerarii eccl. et canonice S. Martini, consilio et accordamento Fiorese advocati eiusdem eccl., per cartam, quam in eorum detinuerunt manibus, investierunt Ughiccionem colonum suprascripte eccl. qd. Ruspilii et Ursellum colonum suprascripte

eccl. qd. Guiducci de omnibus illis terris cultis et incultis atque agrestibus, quas detinuit Caruccius in l. et fin. Masse Macinarie in capella S. Raulentii,¹ et quas terras modo detinent suprascripti coloni, quatenus iandicti coloni eorumque heredes ac proheredes in perpetuum haberent et tenerent eas, ad reddendum in singulo anno suprascriptis camerariis vel eorum successoribus ac prosuccessoribus in mense a(u)g. star. v grani et v milii de bono, sicco et rationabiliter mundo cum star. Lu[c.], tractum et paratum Luce suprascripte eccl., habendo mandicare uni persone, qui blavam deportaverit, et per totum mensem sept. star. xxii de bono vino musto, ad star. afflictali Masse Macinarie, tractum et paratum ad palmentum et den. ii pro pascioraticu castaldi. Pena: x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam distringeret. Et suprascripti coloni promiserunt et convenerunt et se suosque heredes ac proheredes obligaverunt reddere omnia suprascripta, sub pena x libr. arg. et omnibus suprascriptis penis; et salvis aliis redditibus de maseo, quod detinent a suprascripta eccl. Et tali pacto, quod si canonaci miserint presbiterum intus eccl. S. Petornille, que est in predicto l., quod possint auferre terras dictis colonariis, restaurando mellioramentum suprascriptarum terrarum, quod ibi fecerint, ad arbitrium amicorum, sub pena x libr. arg. et omnibus suprascriptis penis. In presentia: Guidonis cl., presb. Guilielmi, Morecci qd. Donati. A. mcxciii, prid. non. nov., ind. xii. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: O. 106; Regestum B, c. 34 v.

¹ Così l'orig. per Laurentii

1701.

26 Novembre 1193.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Foresem advocatum eccl. et canonicis matricis eccl. S. Martini pro ipsa eccl. et Luchesem advocatum eccl. S. Marie de Forisporta pro ipsa eccl., delata coram Tancredo causidico et Soffredo Partis et Talliapane qd. Arrigi Conecti Luc. causarum consulibus treuguanis diffinienda per sententiam, talis erat: Petebat Forese a Luchese possessionem et proprietatem unius petie de terra, q. est in l. et fin. Paganico u. d. prope Aqualungam,

quam tenet Magiorus et Mascarellus pro XII star. blave, et tenet: unum caput in via, alterum cum uno latere in terris S. Martini, quam detinet hospitale S. Iohannis de Capite Burgi et aliquantulum de ipso capite tenet in terra superscripti hospitalis, alterum latus in terra eiusdem hospitalis; dicens superscriptam terram esse et fuisse S. Martini et de libellaria, quam tenebant Aldimare et eius consortes ab eccl. S. Martini, et quam terram ecclesia S. Marie habuit a qd. Scarito vel ab alio. Luchese negat. Dic(it) Foresis quod superscripta petia fuit et est proprietas S. Martini iam sunt LX (anni); Luchese neg(at) nisi videat inde cartulam. Dic(it) Forese quod Aldimari et frater eius et patruus de Pottho cum curia de Porcari habuerunt per libellariam superscriptam terram cum aliis terris a superscripta eccl. S. Martini; Luchese neg(at) nisi videat inde cartam. Dic(it) Forese quod Aldimari vel consortes vendidit terram Scarito. Luchese confitetur. Dic(it) Forese quod Aldimari et frater suus Uguiccio et Guidolotus suus patruus habebant per libellum pro sol. L omnes terras, quas habebant in Capannore et in Gragnano et in curia de Porcari a superscripta eccl., de quibus terris pro tribus partibus Aldimare debet reddere annuatim eccl. S. Martini sol. c, ut continetur in cartula Guidi not., exceptis inde omnibus terris, quas ipsi vendiderant, quas eccl. S. Martini possit recuperare. Luchese confitetur, ut in cartula continetur. Litem, legitime ventilatam, prestito sacramento calumpnie, taliter trenguani diffinierunt, Tancredo dicente: In nom. Domini, amen. Ego Tancredus, litis cognitor, cum consilio et accordamento superscriptorum sociorum meorum, sic eam per sententiam diffinio: Quia credimus terram fuisse de libellaria Aldimari a superscripta eccl. S. Martini, ideo Luchesem, ut dehinc ad proximas kal. ian. restituat Foresi prius possess[i]onem et postea proprietatem terre condempno. Et penam mille sol. parti non observanti hec, ex nostro officio, inpono. In presentia: Iacobi iudicis et Duodi Advocatorum et Rugerii mastri et aliorum. A. MCXCIII, VI kal. dec., ind. XII. Pierus qd. Gerardini, prenominati Leccamolini, imp. iudex et not.

1702. *Pescia Maggiore, 29 Novembre 1193.*

A. MCXCIII, III kal. dec., ind. XII. Ego Truffa qd. Ugolini pro anime mee et parentum meorum salute per hanc cartulam offero Deo et tibi Ricio converso mon. S. Petri de Potheole, recipienti ad partem et utilitatem mon., meam portionem, q. est nona pars pro indiviso de petia una de terra, q. est prope molina mon., que sunt in aqua Piscie Minoris, quam Borgongettus qd. Petri et Guilielmus et Amatus gg. qd. Maringiani et Carindone et Melettus gg. qd. Rustichelli et Debianus qd. Baroncelli et Bellus qd. Ugolini et Iohannes qd. Rainucci dederunt per tenimentum domno Gerardo camerlingo mon., ad partem mon., pro star. III de puro milio omni anno, ad star. currens de Pescia, sicut in publico instrumento manu mei Aldrici iudicis ac not. continetur. Meam portionem, una cum omni iure et actione michi pertinentibus, tibi inrevocabiliter offero. Item offero pedem unum olive, quod est supra terram meam in l. u. d. ad Collemmozori; quatenus a presenti die in antea, tam in vita mea quam et post obitum meum predicta mea portio et predicta oliva sint predicti mon. et in potestate domni Alberti presentis abbatis mon. eiusque successorum ea habendi et quicquid eis placuerit, ad utilitatem mon., faciendi, ¹ absque omni mea meorumque heredum contradictione. Et si predicta oliva mortua fuerit vel eradicata aut incisa, missi mon. possint in eodem l. ponere aliam et allevare, ad utilitatem mon. Act. Piscie Maiori, in l. u. d. ad Saxum. Guilicio qd. Petri et Rolandus qd. Renoardi et Bricaldus qd. Lambertucii tt. interfuerunt. Aldricus iudex ac not. imp.

Originale: X 65.

¹ faciendi è scritto su rasura.

1703. *Chiesa di S. Sensio (Lucca), 7 Dicembre 1193.*

Tancredus causidicus et Soffredus Partis Luc. causarum consules et treguani, in eccl. S. Sentii residentes, bonorum hominum presentia, quorum nomina inferius continentur, investierunt Foresem Guicciardi advocatum eccl. et abbacie S. Petri de Potioli, quatinus iste advocatus pro eccl. et abbacia, per eorum parabolam et ex eorum parte et ex

publica Luc. civ. auctoritate esset in tenere et possessione in omnibus bonis pertinentibus Ranuccino de Capriatico et nominatim in illo iure et melioramento, ei pertinente, de terra, quam per tenimentum ab ipsa eccl. tenet in Capannore, pro sol. LX, pro estimatione VIII star. grani et VIII milii pro affitto ei retento de duobus proximis preteritis annis de suprascripta terra, et pro sol. xxx pro estimatione IV star. grani et IV milii pro pena tenimenti rupti; quas IV libr. et sol. x, advocatus petebat, vel prestat eidem eccl. et abbacie ipse Ranuccinus tantum granum et milium per medium, quod tantum valeat; qui advocatus per suam fidem ostendit treuguanis, quod credit ipsam eccl. et abbatiam, ut supra dictum est, secundum rationem et usum civitatis ab eo debere recipere; qui Ranuccinus, post dationem pignoris, malitiose a locatione cause cessavit; tali lege atque tenore, quod qualicumque die dehinc ad unum proximum annum Ranuccinus venerit ad iustitiam faciendam eccl. et abbacie, convenienti pignore in manus consulum et treuguanorum, ad eorum voluntatem, dato, et redditus prius sol. IV et den. VI pro dato civ. et den. XII pro breve isto et V pro missis et II pro huius tenute denuntiatione, hec possessio et teneris inmissio in eum revertatur, eccl. et abbatia semper deinceps habente et lucrante de fructibus huius investitionis ad rationem secundum quod venerit de suprascriptis IV libr. et sol. x den. III per unamquamque libr. omni mense nomine pene pro rata temporis, donec debitum probaverit vel probare parata fuerit; nisi visum fuerit consulibus et treuguanis quod per eam malitiose stet, et quantum minus exinde habuerit, totum super hac investitione et obligatione permaneat; et semper infra et post annum, priusquam causa inde fiat, vel rationem inde habeat, convenienti pignore in manus consulum et treuguanorum ad eorum voluntatem dato, reddat, cum venerit ad iustitiam faciendam ei totum quod pro hac investitione datum est; nisi in quantum consules et treuguanus cognoverint hanc possessionem et teneris inmissionem fraudulenter fore petitam in totum vel in partem; tunc de eo, in quo fraudem admisit, nichil reddi faciant, et penam vel fructus pro pena, eo modo inde perceptam, vel perceptos, fraudatorem restituere cogant. Et post annum eccl. et abbatia sit possidens huius investitionis ad istar

pignoris conventionalis, et honus probationis ei semper incumbat, quia personaliter agit, et salva ratione aliarum omnium personarum. Presentia: Duodi Advocati et Melioris qd. Venture et Pieri iudicis et not. A. MCXCIII, VII id. dec., ind. XII. Accursus iudex et not. imp.

Originale: Q. 193.

1704.

7 Dicembre 1193.

Magister Giaffarius et magister Caro Luc. eccl. presbiteri et canonici atque camerarii, pro canonica ipsius eccl. et camera, ab una parte, litigantes et Meliore advocatus domini Guillelmi Luc. ep. et Luc. episcopatus, accepta parabola prefati ep., pro episcopatu, ab alia parte, litigans, invicem inter se investitionem dederunt et se atque suos subcessores obligaverunt, ad penam duppli et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum et alterius potestatis, si qua pro tempore Luce prefuerit, quod quicquid de infrascripta lite Benedictus condam Petri et Forense condam Guicciardi per laudamentum inter eos dixerint, firmum habere et ratum habere (et) omni tempore tenere. Lix talis erat: petebant superscripti camerarii a Meliore XII mod. grani pro decimatione retenta de XII annis et ut¹ deinceps annuatim daret eis I mod. grani; Meliore negabat. Ad hec Benedictus et Forense litem per laudamentum sic diffinierunt: ut Meliore deinceps annuatim per totum mensem sept. tribuat pro superscripta canonica et camera I mod. grani boni et sicci et convenienter mundi, ad iustum star. Luc. venditorium per tempora currentem Luce, ad granarium episcopatus, pro decimatione, et im presenti pro retento I mod., et ab alia petitione XI mod. Meliorem absolverunt. Presentia: Gerardi cl., Viviani Minuti Agnelli. A. MCXCIII, VII yd. dec., ind. XII. Guillelmus not. imp., ex iussione laudatorum, hec in publicam scripturam redegei.

Copia del 1339, gennaio 7, di Opitho (etc. come nel reg. n. 1669): I. 120.

¹ ut è nell'interlineo.

1705.

1193.

"Tenimentum datum a canonicis S. Martini Dettisalvi et Gualterio gg. qd. Gratiani de Montemagno de una petia

terre in l. et fin. Fiesso pro vi star. grani et iiii fabarum, tractis ad canonicam S. Martini in mense augusti, habendo manducare duobus personis panem et caseum et vinum cum rectitudine; que tenet: caput in terra Cristofani qd. Rolandi, alterum (in terra) S. Iustine, latus in terra¹ Rusticelli tinctoris, alterum in terra filiorum Rolandi Ubaldini. A. Domini MCXCIII. Petrus not. „²

Regestum A, c. 37.

¹ *Nell'interlineo da mano coeva*: quam detinet a nobis, ut dixit, Guidoctus ² *Il ms. aggiunge*: Hanc tenet modo Ventura Rosso de Classo et quidam alius.

1706.

Lammari (Lucca), 8 Febbraio 1194.

A. MCXCIV, vi id. febr., ind. xii. Ego Martinus Maccaione per hanc cartulam titulo donationis seu offeritionis vel quocumque alio iure possum inter vivos et inrevocabiliter do, trado seu obtulo tibi eccl. et abbacie S. Petri de Postheuli pro remedio anime mee meorumque parentum unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus, in l. et fin. Lamari u. d. Donati, tenens: unum capud cum anbobus lateribus in viis publicis, alterum in terra, quam tenet Iohannellus qd. Ugolini. Hanc petiam una cum omni iure, actione et proprietate et dominio mihi pertinente tibi do, trado seu obtulo, quatenus post obitum meum prefata petia sit in proprietate eccl. et abbacie et in potestate monachorum, q. ibi Dei officium fecerint, eam habendi et fruendi, ad eorum usum et utilitatem eccl. et abbacie; retenta tamen eam mihi meisque heredibus ac proheredibus per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum exinde omni anno, post obitum meum, in mense aug. star. unum grani boni, sicci et mundi convenienter et mensuratum ad star. Luc. venditorium, quod pro tempore fuerit. Si aliquis meorum heredum suprascriptam terram intencionaverint et eandem non defenderint, volo, ordino, iudico ut componatur eccl. et abbacie terram in duplum et sub pena consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum vel alterius potestatis, que Luce pro tempore dominabitur. Act. in suprascripto l. Lamari. S. m. Martini. Hec autem cartula eo pacto facta (est), quod quacumque die¹

dedero iamdictis monacis sol. XL den. Luc. monete, hec cartula evanescat; sin autem sit firma et stabilis et permaneat semper. S. m. Mainecti qd. Ildebrandini et Hermanni qd. Cioni tt. Salimbene nct. imp.

Originale: H. 11. Nel verso, di mano dello stesso Salimbene: Cartula offertionis Martini Maccaioni de Lamari.

¹ die è nell'interlineo.

1707.

Lammari (Lucca), 8 Febbraio 1194.

A. MCXCIV, VI id. febr., ind. XII. Ego Mainectus qd. Ildebrandini per hanc cartulam¹ obtulo tibi eccl. et abbacie S. Petri de Postheuli, pro remedio anime mee et uxoris mee meorumque parentum unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus super se, in l. et fin. Lamari, a Rio Mortulo u. d. in Greppi, tenens: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa Toscanelli, latus unum in terra et media fossa Vitalis qd. Lamarelli, alterum in terra et media fossa Henrigi Tangradi. Hanc petiam¹ etc. obtulo, quatenus tam in vita mea, quam post obitum meum suprascripta petia sit in proprietate eccl. et abbacie¹ etc. eam habendi etc., retenta tamen eam michi meisque heredibus ac proheredibus per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum exinde omni anno in mense aug. in eccl. et abbacia monacis sist. II grani boni, sicci et mundi convenienter et mensuratum ad star. Luc. venditorium, quod pro tempore fuerit.¹ Act. in suprascripto l. Lamari. S. m. Mainecti. S. m. Martini Maccaioni et Hermanni qd. Cioni tt. Salimbene not. imp.

Originale: H. 16. Nel verso, di mano di Salimbene stesso: Cartula offertionis Mainecti de Lamari.

¹ Segue come nel reg. precedente.

1708.

Lucca, 21 Febbraio 1194.

Breve memorie, qualiter in Luc. civ., intus claustrum eccl. et canonice S. Martini, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius scripta inveniuntur, Opithinus qd. Rimbaldi per cartam, quam in sua detinebat manu, investivit Caronem presb. et canonicum atque camerarium eccl. et canonice S. Martini, recipienti pro se et presb. Giafario socio

et confratre suo item camerario et pro toto capitulo, ¹ quod ipse et sui heredes ac proheredes dabunt per singulum annum eis vel suis successoribus in mense aug. tractum et paratum ad canonicam VIII star. de grano et VIII de fabis et tota suprascripta blava bona et sicca et rationabiliter munda cum iusto star. pro tempore currente Luc. venditorio, habendo ille q. hoc representaverit, commestionem cum rectitudine panem et vinum et caseum, de una petia de terra, q. est campus cum arboribus super se, in l. et fin. Verciano u. d. ad Mandriam, de qua predictus presb. Carone pro se et presb. Giafario et toto capitulo Opithinum hodie per tenimentum et perpetuam locationem investivit; et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa Oderichi qd. Ungonis, latus unum in terra et media fossa Artillii qd. Ringhi, ² alterum in terra Ruberti qd. Magiori. Pena: arg. libr. x, insuper consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc., vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Et presb. Carone pro se etc. Opithino convenit et promisit et sub penis predictis se suosque successores obligavit, si ipse vel eius heredes ac proheredes per xxx annos vel quocumque temporis curriculo habitaverint in suprascripta terra, et etiam si ibi filii nati fuerint, non debent causare nec distringere eos per manentes vel per colonos nec suos filios vel filias nec aliquam suam progeniem. In presentia: Petri not. qd. Gerardini Leccamolini, Grilli qd. Preiti, Baroncelli qd. Monachi. A. MCXCIV, IX kal. mar., ind. XII. Petrus sacri pal. iudex et not. imp.

Originale: O. 149; Regestum A, c. 30 con la data 23 aprile 1194. Nel verso della cartula, da mano del sec. XIII: Johannes Sacchini (?), Maghinardus et Diotiaiuti gg. qd. Opethini (?).

¹ *Corretto da capitolo* ² *Il Reg. A aggiunge: de domo filiorum Opithi*

1709.

Pozzeveri (Lucca), 25 Marzo 1194.

Breve recordationis, qualiter in l. Potheuli, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius apparebunt, Roncione de Cotrotho dedit eccl. S. Petri de Potheuli, nom. donationis inter vivos, duas petias terrarum in l. Cavalliana, prata seu campi et sunt media cultra vel si plus sunt, quas tenet

Aldibrandinus Gratiani, unde reddit II star. grani per annum, quod deinceps debeat reddere suprascripte eccl. et promisit Foresi advocato suprascripti mon. recipienti (pro) mon. fore monast[erio] inde actor et defensor et ita se et suos heredes obligavit et insuper Albertus mon. ab[bas] confessus fuit, quod habuit pro Roncione sol. cx, et Riccardus emancipatus f. Roncionis, pro patre suo et eius mandato, promisit abati, quod omni anno in mon., donec Roncione vixerit, dabit VI star. grani tracti parati et XXIV star. musti ad Porcari, iusto star. Luc., et quod sit actor et defensor et disbrigator monasterio de suprascriptis terris; unde suprascripta II star. grani redduntur et que debent dari omni anno mon.; et insuper promisit eidem abati quod disbrigabit mon. ab omni lite et discordia, q. apparuerit Roncioni vel occasione alicuius eius debiti, et ita se et suos heredes, in pena potestatis de Brancalo, obligavit. Presentia: Tiniosi de Brancalo, Godomanni, Guidi qd. Bonifatii. A. MCXCIV, VIII kal. apr., ind. XII. Suprascripti homines ibi fuere. Carus not. imp.

Originale: Q. 177. Nel verso; da mano del sec. XIII: Cartula donationis (a) Roncione de Capannole; ma questa nota è errata.

1710.

Lucca, 25 Marzo 1194.

Breve memorie, qualiter in Luc. civ., sub porticali eccl. hospitalis S. Alexandri, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius scripta inveniuntur, Moro presb. et rector hospitalis suprascripti per cartam, quam in sua detinebat manu, cum consilio et accordamento Tedeschi et Arlotti et Ugolini conversorum confratrum suorum, investivit Pescietorum qd. Bonfilii de una petia de terra, q. est vinea et olive-tum, in l. et fin. Compoto, in capella S. Michaelis u. d. Vinea Donica, et tenet: ambo capita in terra Gualandi qd. Tigniosi cum uno latere, alterum latus in terra Bonfilii qd. Soffredelli; quatinus Pescietorus et sui heredes ac proheredes haberent et tenerent eam per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum de ea per singulum annum in mense mar. presb. Moroni vel suis successoribus libr. x de bono oleo puro cum iusta libra currente de l. Compoto, ad hospitale datum et paratum, habendo ille, q. hoc. representaverit, unum panem et

vinum ad bibendum. Presb. Moro spondit quod ipse vel sui successores non debent tollere predictam petiam aut aliquid superimponere Pescietoro vel suis heredibus, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret, ac libr. x arg. Et Pescietorus promisit terram tenere et dare predictum oleum, ut supra est denotatum, sub predictis penis. In presentia: Bonandini qd. Angerelli, Petri qd. Beneveni. A. MCXCIV, VIII kal. apr., ind. XII. Petrus sacri pal. iudex et not. imp.

Originale: D. 176. Nel verso, da mano del sec. XIV-XV: Carte hospitalis in Colongnora Computi.

1711.

Lucca, 9 Aprile 1194.

A. MCXCIV, v id. apr., ind. XII. Nos Ugo Scaffa qd. Gottifredi et Berta uxor eius et filia Rainerii, mihi Berte viro meo consentiente, ubi interfuit notitia Boneiunte iudicis imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, et ego Truffa f. ipsius Ughi, ipsius consensu, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Folesi advocato mon. S. Petri de Potheole, recipienti pro donno Alberto abbate mon. et ad partem mon., unam petiam de terra nostra, q. est campus cum arboribus et pergoris, q. est campus (*sic*) in Tassignano u. d. a lo Spinaio, et quam hodie Vivianus pro dimidia et Stefanus pro alia dimidia tenent a nobis ad medium, quilibet pro sua parte, et est per mensuram una cultra et plus, et quantum plus Curtafuga dixerit, seu renuntiaverit mihi Boneiunte iudici et not.; que tenet: unum caput, cum semitula infra se, in terra et media fossa Lamberti Arnolfi et aliquantulum in terra et media fossa Glandonis, alterum in terra et media fossa filiorum Pagani, latus unum in terra et media fossa Glandonis et in terra et media fossa S. Bartholomei de Ciana, alterum in terra et media fossa filiorum Iordani. Suprascriptam petiam una cum omni iure et actione et dominio nobis pertinente tibi vendimus et tradimus et ipsam terram liberam et disbrigatam ab omni persona dare et tradere promittimus pro libr. XL den. Luc., quas a te pro mon. pretium accepisse profitemur. Pena dupli et insuper libr. c Luc. den. nomine pene et sub pena consulum et treguanorum Luc. et

Luc. protestatis presentium et futurorum, et pro omnibus suprascriptis adimplendis obligamus nos omnia bona nostra tibi. Act. Luce. Post hec Ugo iuravit per Domini evangelia, quod predicta terra non erat alienata vel obligata ulli persone vel loco, quod monasterio sit damnum, si Deus eum adiuvet et illa sancta Dei evangelia, super quibus manum posuit. Ex conventionem utriusque partis mon. debet habere partem afficti, que est dimidia, quam tenitores pro hoc anno reddere debent. S. m. venditorum, Ugo filio et uxori consensit, et Bonaiunta iudex ipsam secundum legem interrogavit. S. m. Henrighetti, Pugnecti et Parisii f. Curtefughe atque Merletti conversi tt. Post hec, eodem die et coram predictis tt., Folese pro mon. investivit predictum Stefanum de predicta terra, quatinus ipse et eius heredes et proheredes suprascriptam terram habeant et teneant per tenimentum a mon., ad reddendum omni anno ab hoc anno in antea monasterio star. viii de grano per totum aug. et viii star. de milio per totum sept., bonam blavam bene siccam et mundam, iusto star. Luc. venditorio tractam et paratam in villa de Capannore, ubicumque misso seu castaldo monasterii placuerit. Quare, sub predictis penis, Folese pro mon. convenit et promisit Stefano, quod si, ut dictum est, fuerit monasterio observatum, quod ipse vel eius successores pro mon., neque abbas mon. tollent nec superinponent suprascriptam terram ipsi vel eius heredibus aut proheredibus et quod faciet abbatem hec omnia confirmare. Stefanus, sub predictis penis, convenit et promisit et se suosque heredes et sua bona omnia, nomine pignoris seu ypothece obligavit Folesi, accipienti pro abate et mon., quod terram ipse et eius heredes et proheredes tenebunt et, ut dictum est, annuatim reddent. Bonaiunta iudex et not. imp.

Originale: H. 41.

1712.

Pozzeveri (Lucca), 12 Aprile 1194.

Breve recordationis, qualiter in l. Potheuli, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius apparebunt, Albertus presb. et abbas S. Petri¹ de Potheuli, pro ipsa eccl. et mon. investivit Toscium et Paganellum gg. et qd. Bianchi de una petia de terra q. est campus cum arboribus in l.² Tren-

tora, in confinibus S. Margarite, quam ipsi et pater tenuerant a mon. et tenet: caput, cum semitula infra se, in terra, quam tenet Bernardinus ab hospitale S. Bartholomei, alterum cum lato in terra Cecii qd. Cinbardi, alterum latus in terra S. Margarite et filiorum qd. Lei; eo ordine, quod suprascripti gg. et eorum heredes et proheredes habeant eam per tenementum, reddendo inde in domo eorundem gg. omni anno, in mense aug. ix star. grani et ix star. milii boni et sicci et rationabiliter mundi missis abbacie, iusto star. Luc. venditorio pro tempore currente, et commestionem panis et casei vel ovis et vini eisdem missis, q. iverint pro redditu; et ita, quod si star. augmentaretur, ita quod modium propterea cresceret ultra medium star., quod ab inde reddant ad presens star., set pro eo quod pro augmentatione starii crescat modium usque ad medium star., non debeant minus reddere. Pena: x libr. Et suprascripti gg. investierunt abatem, obligantes se et suos heredes et proheredes, sub eadem pena, ut dictum est, tenere et reddere. Presentia: ³ Bianchi presb. et monachi et Foresi advocati, quorum consilio et voluntate hec acta sunt, Cortefughe⁴ de Paganico, Secchii qd. Bonfilii. A. MCXCIV, prid. id. apr., ind. XII. Suprascripti homines ibi fuerunt. Carus not. imp.

Originale: H. 72.

¹ *L'orig. ha: presbiteri* ² *loco è nell'interlineo.* ³ *Presentia è nell'interlineo.* ⁴ *Cortefughe è scritto su rasura.*

1713.

Pozzeveri (Lucca), 12 Aprile 1194.

Breve recordationis, qualiter in l. Potheuli, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius apparebunt, Albertus presb. et abbas eccl. et mon. S. Petri de Potheuli in concordia fuit cum Secchio de S. Margarita, quod ipse Secchius habbeat a mon. III petias terrarum in confinibus S. Margarite; prima est campus cum arboribus u. d. Trebbio, et tenet: caput in terra Bugni, alterum in terra¹ abbacie de Sexto, latus in via publica, alterum in terra Ceci qd. Cimbaridi; secunda ibi prope, item campus cum arboribus, per quam vadit via, et tenet: caput in terra suprascripti Ceci, alterum in terra filiorum qd. Angeli Fugnori, latus in terra

abbatie de Sexto, alterum in terra filiorum qd. Lei; tertia, dicitur Ortale, campus cum arboribus, tenet: caput in via carrareccia, alterum in via vecchia, latus in terra Bugni et in terra Secchii, alterum in terra filiorum qd. Tadochicchi; de quibus consuetus erat reddere xx star. grani, et de quibus tribus petiis prefatus abbas investivit Secchium, quatinus ipse et sui heredes et proheredes habeant eas per tenimentum, reddendo omni anno in mense aug. in domo habitationis ipsius Secchii missis mon., ad iustum star. Luc. pro tempore currentem, star. xx de bono grano sicco rationabiliter mundo et commestionem missis abbacie, qui venerint pro redditu, panis et casei vel ovis et vini; et conventus fuit, si star. augmentaretur ita quod mod. propterea cresceret ultra medium star., ab inde non debeant reddere nisi ad presens star., set pro medio star., quod mod. cresceret, non debeant minus reddere. Pena x libr. Et Secchius, ut dictum est, reddere promisit et ita se et suos heredes et proheredes sub eisdem penis et Luc. potestatis et consulum et treuguanorum obligavit. Presentia: Bianchi presb. et monachi et Foresi advocati mon., quorum consilio et voluntate hec acta sunt, Cortefughe de Paganico, Paganelli qd. Bianchi. A. mcxciv, prid. id. apr., ind. xii. Suprascripti homines ibi fuerunt. Carus not. imp.

Originale: H. 76. Nel verso, da mano del sec. XV: Locatio terre de Ortale.

¹ in terra è nell'interlineo.

1714.

Lucca, 19 Aprile 1194.

De lite et discordia, q. erat inter canonicos S. Martini Luc. episcopatus et canonicos S. Fridiani Luc. civ. de refectione in vigilia s. Fridiani exhibenda a canonacis S. Fridiani canonacis S. Martini et oblatione defunctorum, de his duobus tantum, concordia inter canonicos S. Martini et priorem Iohannem S. Fridiani et eius fratres canonicos talis est: quod canonaci S. Martini pro bono pacis et concordie et devotione, quam habent erga eccl. S. Fridiani et dilectione iamdicti prioris, inspecta maxima utilitate utriusque eccl. et ut removeatur omnis materia scandali et contentionum, que olim

fieri solebant inter prefatas ecclesias, et etiam de tota civ., remittunt et cedunt ius suum, usum sive consuetudinem, quam habebant olim in recipienda refectione in vigilia b. Fridiani et oblationem mortuorum, quam solebant recipere in obsequiis aliquorum parrochianorum eccl. S. Fridiani, ad quos dicebant se invitandos pro tempore. Similiter remittunt, concedunt et cedunt eccl. S. Fridiani et eius venerabili priori magistro Iohanni, recipienti pro ipsa eccl. et suis successoribus et fratribus in perpetuum et promittunt per se et suos successores et obligant eidem priori de predictis vel pro predictis duobus tantum non facere ullam molestiam neque pro se neque pro scola neque pro aliqua alia persona requisitionem. Item concordia talis est: quod canonaci B. Martini non eant nec yre teneantur in vigilia s. Fridiani ad eius eccl., neque pro officio faciendo, neque pro refectione recipienda, nec aliquod impedimentum debent facere festo studiose, reservata eisdem canonacis S. Martini consuetudinem Misse maioris celebrande in die festivitatis s. Fridiani in competenti ora et consueta. Intellectus est, quod non debeant canonaci S. Martini prevenire eos de S. Fridiano in Missis eorum studiose; et si forte contingeret eos supervenire, honeste expectabunt eos, donec Missa finiatur, cantata antifana, quam dicunt in introitu eccl. Nec ipsi canonaci S. Fridiani studiose extendent eorum Missam, quominus Missa maior in competenti ora possit celebrari. ' Et si venerit aliquis episcopus extraneus ad celebrandam Missam matutinalem, non facient canonaci ei aliquod studiosum impedimentum. Item concordia est, quod si quando canonaci S. Martini invitati fuerint et eis venire placuerit ad obsequias alicuius defuncti de parrocchia S. Fridiani, vel cuiuscumque defuncti sepelliendi apud eccl. S. Fridiani, candelos et candelas iuxta antiquam consuetudinem, que date eis fuerint, habeant, et si aliquid fuerit eis datum ad manus vel missum ad canonicam S. Martini, cum gratiarum actione accipiant sine fraude tamen quod non debeat obesse oblationi, que fit in Missa defuncti, nec de cetero canonaci S. Fridiani teneantur invitare in vigilia s. Fridiani canonicos S. Martini. Ad hec dictus prior, consilio fratrum suorum, attendens caritatem dominorum canonicorum S. Martini et liberalitatem, quam erga fratres S. Fridiani exhibuerunt, inspecta maxima utilitate utrius-

que eccl., offert eccl. B. Martini libr. cxxv den. Luc. et hoc ideo, ut dictum est, pro amplitudine caritatis, quam ipsa operum exhibitione hostendunt et ut semper memores huius beneficii inter utramque eccl. affectus dilectionis excrescat. Hec omnia amicabiliter et pacifice ac feliciter facta sunt a magistris Carone, Palmerio atque Uberto S. Martini eccl. canonicis pro se et omnibus eorum fratribus canonicis et pro communi totius capitoli et a iamdicto priore Iohanne et eius fratribus, scilicet: Pagano presb. et Dionisio * *, pro se ipsis et omnibus eorum fratribus canonicis et pro communi totius capitoli S. Fridiani in Luc. civ., in canonica S. Andree de Pellaria; et queque pars versa vice, scilicet una alteri omnia suprascripta im pena domini Pape ac Luc. consulum et treuguanorum et Luc. potestatis presentium et futurorum nec non centum marcarum arg. facere, tenere et observare suprascripta omnia promisit; quam penam, capitulum, quod suprascripta corruperit, debeat componere capitulo et canonicis, quibus corrupta fuerint. Coram presb. Florentino eccl. predictę S. Andree et presb. Bene eccl. S. Donnini et custode Sancti Crucis, Gottifredo Spate, Iacobo qd. * *, Gottifredo Dontis, Bonoaccorso avvocato S. Fridiani. A. MCXCIV, XIII kal. mai., ind. XII.

Originale: H 3. Cf. i due reg. seguenti.

¹ possit celebrari è scritto nell'interlineo.

1715. *Canonica di S. Martino (Lucca), 19 Aprile 1194.*

Eodem vero anno, mense, die et ind., in canonica et circa canonicam S. Martini hec omnia confirmata fuerunt et concordata a magistro Armano et magistro Iafare et presbiteris Tolomeo et Lamberto et magistro Ungaro et magistro Guidone, nec non a domino Guidone archipresb. pro se et toto capitulo S. Martini, et etiam promissa observare et facere iamdicto avvocato S. Fridiani recipienti, procuratorio nom., pro priore et eius fratribus, im perpetuum sub omnibus suprascriptis penis. Coram suprascriptis presbiteris Florentino et Bene et Gottifredo Spade et Iacobo predictis.

Originale: H 3. Cf. il reg. precedente e il seguente.

1716. *Presso la chiesa di S. Frediano (Lucca), 21 Aprile 1194.*

Eodem vero anno et mense, xi kal. mai., in casa, q. d. Curia S. Fridiani, sursum in solario, suprascripta omnia confirmata fuerunt et concordata ab Ugone priore claustrario S. Fridiani et Ughicione et Silvestro, Iohanne et Manfredo presbiteris, Overardo, Tito atque Guilielmo diaconis, Uberto cammerario canonacis S. Fridiani, cum assensu et voluntate iamdicti prioris Iohannis pro se et toti capitulo canonice S. Fridiani et etiam promissa observare et facere iamdictis magistris Caroni et Uberto, recipientibus pro se et toto capitulo S. Martini ¹ im perpetuum sub omnibus predictis penis. Coram suprascriptis presbiteris Florentino et Bene, Iacobo et Gottifredo Spade. ² Bartholomeus not. imp. ac iudex ordinarius hec, rogato et precepto partium, publicis litteris consignavi.

Originale: H 3 Cf. i due reg. precedenti.

¹ *Il passo da recipientibus a S. Martini è scritto nell'interlinea.*

² *Sotto v'è un largo spazio in bianco.*

1717. *(Lucca), 11 Maggio 1194.*

Presb. Lambertus et Thoccolus diac. canonici et sacriste eccl. S. Martini Luc. episcopatus et Forese advocatus canonice eiusdem eccl., pro ipsa canonica, investierunt Albertinum qd. Corsi recipientem pro Bernardo f. suo qui supra Albertini de omnibus terris cultis et incultis atque agrestibus, casis et cassinis dicte canonice et rebus massariciis, quas canonica habet in Maggiano, et recte fuerunt et laborate per Finocchium et Gerardinum massarios, et de omni iure, quod canonica habet in terris predicti mansi ab aliis hominibus, exceptis terris et rebus, quas sacriste eiusdem canonice locaverunt Amico massario, ut continetur in cartula scripta manu mei Guilielmi not., et ita quod Gerardinus massarius et uxor eius debeas eas tenere quo(ad) vixerint, et ita quod si Finocchius redierit, quod eius portio predicti mansi in eum revertatur et Bernardus predictus deinceps debet esse colonus et ascripticius et manens canonice; et sic se Albertinus eius pater obligavit et eundem suum filium et eum in manus sacristarum misit et convenit idem Albertinus atque promisit sacristis, quod ipse Bernardus et Albertinus pro Bernardo

et omnes descendentes ab eis reddent de suprascriptis terris et casis duabus et rebus massariciis solitum redditum, obligando Albertinus iure pignoris omnia bona sua presentia et futura, et quando dictus eius filius erit etatis xviii annorum, faciet eu(m) rogare de omnibus predictis cartam sacristis, q. pro tempore fuerint, postquam ab eis inquisitus fuerit, vel ab eorum nuntio, de sua persona standi et omnia alia faciendi, sicut manens et ascriptitie condictionis homo, et dedit Albertinus inde servitium sacristis libr. iv. Quod factum est intus eandem canonicam, in presentia: Aldibrandini qd. Malagallie, Bifolci et Guidi cuochi. A. mcxciv, v id. madii, ind. xii. Guilielmus not. imp., rogatu utriusque partis, hec scripsi.

Originale: G. 180; Regestum B, c. 77 v.

1718.

Lucca, 19 Agosto 1194.

A. mcxciv, xiv kal. sept., ind. xii. Ego Iohannes iudex et not. et f. qd. Turchii et Medialonbarda eius uxor et filia Petri iudicis et not., mihi Medielonbarde consentiente suprascripto viro et patre meo Petro, ubi interfuit notitia Pagani iudicis, a quo interrogata sum ¹ secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Guilielmo qd. Guidi duas petias de terris nostris in l. et fin. cappelle S. Cristophani de Vaccole u. d. in Bagnolo; prima est campus, et tenet: unum caput in terra Cristophani qd. Bornecti, alterum in terra Bernardi qd. Henrigi et in terra Magiori qd. Niffi, latus unum in terra Galiardi qd. Ubertelli, alterum in semitula a latere terre suprascripti Galiardi; secunda est ibidem et item campus, et tenet: unum caput in semitola terre Galiardi, alterum in terra S. Michaelis de l. Bursa, latus unum in terra eccl. et canonice S. Pantaleonis, alterum in terra eccl. et canonice S. Pantaleonis, alterum in terra suprascripti Galiardi. Has petias, una cum omni iure et actione, dominio et proprietate, usum et libellariam, derictum et melioramentum, quod nobis pertinet, tibi vendimus et tradimus, cedimus acque mandamus. ² Profitemur pretium recepisse libr. xxviii den. Luc. monete. Pena dupli et consulum et treguanorum presentium et futurorum et potestatis Luc. pro tempore domi-

nantis et dupli. Act. Luce, intus craustrum S. Iuliani. S. m. iugaliū, ego Paganus iudex et not. Medieimlonbardam interrogavi, et Iohannes uxori sue consensit. S. m. Usaldi qd. Ildebrandini, Henrigi qd. Uberti iudicis, Albertini qd. Passarini tt. Petrus iudex et not. socer predicti Iohannis, ad penam dupli et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis Luc. pro tempore dominantis, suprascripto Guilielmo qd. Guidoni convenit et per stipulationem promisit, ut si aliquo tempore Guilielmus rationabiliter et usualiter per usum et rationem Pisis et Luc. civitatibus venerit im dapnum vel in menimantiam in totum vel in partem, quod principaliter et primo loco se pagatorem constituit principalem et sic se, suos heredes et omnia sua bona iure pignoris et ypothece obligavit, sub omnibus suprascriptis penis; presentia suprascriptorum testium et eodem l. A. MCXCIV, XIV kal. sept., ind. XII. Paganus Henrigi imp. iudex et not.

Originale: G. 110.

¹ interrogata sum è scritto su rasura. ² La carta ha: mandamus.

1719.

(Lucca), 19 Agosto 1194.

Breve memorie, qualiter in canonica ecclesie S. Martini, bonorum virorum presentia quorum nomina subter leguntur, magister Ungarus archipresb. electus et Thoccolus diac., olim iudex ordinarius, cammerarii et canonaci eccl. S. Martini, pro ipsa eccl., consilio et accordamento Fioresi advocati suprascripte eccl., per cartam, quam in eorum detinuerunt manibus, investierunt Sassellum et Rustichellum gg. qd. Borecti de duabus petiis de terris; prima est vinea in l. et fin. Masse Pisane u. d. Murlo, que tenet: unum caput in terra filiorum qd. Henrichi Burrelli et aliquantulum in terra filiorum Henrichi Dentis, aliud in via publica, latera ambo in terra suprascripti Rustichelli et aliquantulum de uno latere infra scripta secunda petia; secunda est ibidem, vinea, q. tenet: unum caput in suprascripta petia, aliud in terra Benenati qd. Vicinelli, latus unum in terra Rustichelli, aliud in terra filiorum qd. Henrichi Denti et in terra suprascriptorum gg.; quatenus iandicti Sassellus et Rustichellus eorumque heredes ac pro-

heredes haberent et tenerent eas per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum in singulo anno in vindemia per totum mensem sept. canonacis star. XL de bono vino musto puro, cum iusto Luc. star. venditorio, ad palmentum in ipsa terra et non debeant calcare sine parabola castaldi eiusdem eccl. Pena: x libr. arg. et (sub pena) consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam dstringeret. Et Sassellus et Rustichellus convenerunt et promiserunt et se suosque heredes ac proheredes et omnia bona iure pignoris obligaverunt reddere in singulo anno XL star. vini musti et non calcare sine parabola castaldi dicte eccl., sub pena x lib. arg. et omnibus suprascriptis penis. In presentia: Bellandini qd. Benectri, Parti conversi, Corsi qd. Ugolini. A. MCXCIV, XIV kal. sept., ind. XII. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: N. 10. Nel margine inferiore, sul recto, di mano dello stesso Guido iudex et not.: Debeo recipere den. XII. Nel verso poi, da mano del sec. XIII: Loc(ata?) est Ugolino qd. Rustichelli; manu Martholomei not. MCCLXXV.

1720.

22 Settembre 1194.

« Ubertinus qd. Singnorecti Galithi reddere tenetur annuatim den. duos. Manu Diodati not. (A.) MCLXXXIII, x kal. octubr. ».

Regestum B, c. 25

1721.

25 Settembre 1194.

« Que terra¹ obvenit eidem Marchesi ex compera per eum facta a Rubertino qd. Lambercionis. Manu Bonaiuncte not. (A.) MCLXXXIII, VII kal. octubr. ».²

Regestum B, c. 17 v.

¹ Cf. il reg. n. 1766, cui si riferisce. ² Il ms. aggiunge: Item et plures alie carte sunt de acquisitis factis de ipsa terra insimul ligate.

1722.

Chiesa di S. Sensio (Lucca), 24 Ottobre 1194.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Foresem Guiciardi advocatum abatie de Potheuli, pro abatia litigantem, ab una parte, et Uguicionem curatorem seu tutorem filiorum qd.

Cecii qd. Cinbardi, pro ipsis pupillis litigantem, ab altera, delata fuit coram Blancone causidico et Sclata qd. Corsi Falconis et Gerardino qd. Bandini Luc. causarum consulibus et treguanis, in eccl. S. Senthii residentibus, per laudamentum ad definiendum. Lis talis erat: Petebat Forese a suprascripto Uguicione unam petiolam terre, q. esse videtur in Trentulo, prope eccl. S. Margarite, et est per mensuram star. v, parum plus vel minus, que est a capite terre predictae abatie, et sicut inventa fuerit, et de qua petit possessionem et proprietatem, et hanc petitionem facit, salvo iure fructuum. Uguicione confitetur possidere, set negat reddere. Sacramento calumpnie facto, dum causa duraverit, secundum ordinem novi constituti, xvii kal. sept., dicit Forese, quod Mencorellus pater Cinbardi et Cinbardus vendiderunt abatie predictam terram cum alia, quam ibi habet, que continuatur cum ista, ut continetur in cartula Henrigi not. Uguicione confitetur cartulam, set negat quod cartula denominet predictam terram, set usque ad illam terram. Dicit Forese quod abatia habuit possessionem predictae terre a xxxvi annis retro ex predicta compera; Uguicione negat quod habuisset inde possessionem. Dicit Forese quod Cinbardus a xxxvi annis tenuit predictam terram cum alia, q. continuatur cum ea, pro abatia et reddidit inde adfectum. Uguicione de hac negat, et de alia q. continuatur cum ea, negat. Dicit Forese quod pater Cinbardi et ipse Cinbardus vendiderunt abatie, quando predicta cartula facta fuit, et cum de ipsa venditione convenerunt inter se totum allodium, quod ibi habebant. Uguicione confitetur quod vendiderunt secundum quod in cartula continetur, et non plus. Dicit Forese quod predicta terra quam supra petiit, tempore venditionis tenebat caput cum latere in terra, q. vocabatur Fralminga. Uguicione confitetur cartulam, aliud negat. Litem, diligenter cognitam et examinatam, nos Blanco et Sclata et Gerardinus taliter per laudamentum decidimus, in nom. Domini, amen, dicentes: Uguicionem pro predictis filiis qd. Cecii, ut dehinc ad proximos xv dies restituat predictam terram Foresi advocato eccl. S. Petri de Potheuli condempnamus et Foresem, ut ad eundem terminum tribuat atque persolvat Uguicioni xx sol. den. Luc. condempnamus. Quare anbe partes convenerunt et promiserunt inter se stare

predicto laudamento, sub pena dupli et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum ac Lucane potestatis Luce pro tempore dominantis. Hec acta sunt presentia: Mungnani qd. Gerarduccii et Gonnelle qd. Malagonnelle et Petri not. et Bonacorsii advocati eccl. S. Fridiani et Aldebrandi iudicis et Lanberti Tadolini. A. MCXCIV, IX kal. nov., ind. XIII. Rolandus imp. iudex et not.

Originale: H. 78.

1723.

Lucca, 7 Novembre 1194.

A. MCXCIV, VII id. nov., ind. XIII. Nos Bellus faber qd. Villani filius et Berta coniux eius et filia qd. Fantini, michi Berte consentiente marito meo, ubi interfuit notitia Ildebrandini imp. iudicis et not., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus vobis Drappello qd. Uberti et Vitali f. tuo unam nostram petiam de terra, q. est campus cum arboribus, que posita esse videtur in confinibus Luc. civ. u. d. Via Mediana, cum omni iure et actione et dominio et usu nobis de ea vel pro ea pertinente, et que est cum iusta pert. mensurata, cum facta sit in modum erpicis, star. xx minus scala una et tertiam portionem alterius; que tenet: unum caput cum uno latere, cum tota fovea infra se, in via publica, alterum, in tantum quantum comprehendit pert. una et media, cum media fovea, tenet in terra Amighecti qd. Paragonis, alterum latus in terra et media fovea eccl. et canonice S. Martini. Et potestatem vobis damus capiendi possessionem eius et vestro nom. et proprietario possidendi eam. Profitemur a vobis recepisse, nom. pretii, revera et non spe future numerationis, libr. LIII et sol. XVI et med(ietatem) den. Luc. Pena dupli; et pro evictione emendanda obligamus nos nostrosque heredes et omnia nostra bona vobis vestrisque heredibus et ypothecario iure, et hec omnia vobis per stipulationem promittimus observare, sub pena libr. CC et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum ac potestatis Luce pro tempore dominantis. Act. Luce u. d. a la Fracta. S. m. iugalium, Bellus uxori sue consensit; que omni rationi sibi competenti, nomine dotis vel antefacti aut quarti vel ullo alio modo,

renumptiavit. S. m. Rusticelli qd. Corsi, presb. Lei qd. Rolandini, Ghironi qd. Bonioli tt. Bonusfilius imp. iudex et not. suprascripta omnia ab Ildebrandino ¹ iudice et not. rogata, per eius parabolam, quam mihi dedit tempore mortis, scribendi instrumenta ab eo rogata, eius sceda de predictis visa et lecta, hanc cartulam, memorie causa, publicis litteris descripsi.

Originale: P. 10.

¹ *Nella corroboratio:* hanc cartulam Ildebrandinum imp. iudicem et not. scribere rogavimus.

1724. *Chiesa di Ponte S. Pietro (Lucca), 3 Dicembre 1194.*

Ortulanus qd. Guilielmecti investivit Iohannem rectorem mansionis et opere pontis S. Petri, quod dicitur Marchionis, quod ipse et sui heredes ac proheredes in perpetuum, nom. tenimenti, tenebunt et laborabunt atque meliorabunt duas petias de terris suprascripte mansionis, que sunt campi, prope pontem de Cerchia; de quibus Iohannes odie per tenimentum Ortulanum investivit, ut in scripto manu Rainerii not. apparet, et reddent Iohanni vel eius successori ac prosuccessori in suprascripta mansione omni anno in mense sept. ii star. grani et ii star. fabarum et i star. milii, totam blavam convenienter bonam et cum iusto Luc. star.; prima quarum tenet: unum caput in rivo Cerchie, alterum in via publica, l[at]us unum in terra S. Iustine, aliud in terra filiorum qd. Fichinelli; secunda est ibidem et tenet: unum caput in via publica, alterum in rivo Cerchie, latus unum in terra, quam Grillus qd. Ranbocti tenet, aliud in rivo Cerchie. Pena: cc sol. den. Luc., sub pena consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum. Presentia: Compagni qd. Grotici, Guilielmi qd. Vitali Pincobona, Guilielmi qd. Bonithi, Fancelli qd. Bisci, Iohanni qd. Uguicioni Capitis. A. MCXCIV, III non. dec., ind. xiv. ¹ Act. in prefata eccl. S. Petri. Rainerius not. imp.

Originale: B 53.

¹ *L'ind. non corrisponde.*

1725.

(Lucca), 10 Dicembre 1194.

A. MCXCIV, IV id. dec., ind. XIII. Nos Beccus massarius eccl. S. Martini qd. Lamberti de Prato et Milliuca uxor eius et filia qd. Signorecti et Stephanus qd. Corsi et Cerascia uxor eius et filia Becchi, nobis mulieribus consentientibus viris nostris, ubi interfuit notitia Guidonis iudicis imp., a quo interrogate (sumus) secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus vobis presb. Tolomeo sacriste et Fioresi advocato dicte eccl., ad proprietatem eccl. et canonice recipienti, duas nostras petias de terris; prima est vinea cum olivis in l. et fin. Arsine u. d. sub Cruce, prope eccl. S. Fridiani, que tenet: unum caput in terra Morecti, aliud in terra Benectri, latus unum in terra Rolanducci et Alliccioni, alterum in terra Amichi; secunda est vinea cum olivis ibidem, que tenet: unum caput in terra Compagni de Lischia et filiorum Mossiconi et filiorum Meliani, aliud caput et latus in terra Amichi, reliquum latus in rio. Has petias, una cum omni iure, actione et proprietate, [et domi]nio vobis vendimus et tradimus, cedimus atque mandamus; ita tamen, quod aput nos nostrosque heredes ac proheredes per tenimentum et perpetuam locationem debeant remanere, ad reddendum in singulo anno sacriste, per totum mensem a(u)g. ii star. de bono grano sicco et rationabiliter mund[o . . . t]ractum et paratum suprascripte canonice. Recepimus pretium libr. iv bonorum [Luc. den.]. Pena dupli, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam distringeret. Act. in eccl. B. S. Martini. S. m. iugalium. Et pro damno et evictione emendanda et expensis restituendis omnia eorum bona presentia et futura iure pignoris obligaverunt, sub omnibus suprascriptis penis. Et predicti viri eorum uxoribus consenserunt, et omni earum iuri inde eis competentibus in predictis terris vel in aliis bonis, predicte eccl. obligatis, renunciaverunt et firmum et ratum tenere promiserunt, sub omnibus suprascriptis penis. S. m. Henrichi qd. Ugolini, Guilielmi f. Guilielmi Bianchi tt. Guido iudex et not. Frederici imp.

1726.

Fuor di Lucca, 4 Gennaio 1195.

Breve ad futuram demonstrationem, qualiter extra Luc. civ., in Fontana, in domo Blanci, bonorum virorum presentia nomina quorum inferius scripta inveniuntur, Odoardus et Orlandinus et Ughicione atque Bernardus consules mugnariorum dederunt presb. Guilielmo eccl. S. Petri Pontis Marchionis libr. XII Luc. den. pro faciendo et edificando novum hospitale suprascripti S. Petri, et convenerunt et promiserunt predicto presb. Guilielmo et obligaverunt se et eorum successores dare eidem totum illud, quod superfuerit eis, de illis comestionibus, quas ipsi fecerint, donec hospitale finitum fuerit, sub pena x libr. Luc. den. et sub pena consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum. Presb. Guilielmus iuravit ad sancta Domini evangelia ita: Ego per bonam fidem, sine fraude, portabo et expendam predictas XII libr. Luc. den. pro faciendo et edificando hospitale, et non expendam nec expendere permittam nisi in predicto hospitali; furtum vel fraudem non faciam inde, neque consentiam facere neque de toto illo, quod in mea manu venerit, pro ipso laboratu usque ad finitum hospitale; sic hec omnia observabo, si Deus me adiuvet et illa sancta evangelia, super quibus manum inpono. Hoc sacramentum totum sit in potestate Rolandi et presb. Beneveni et presb. Dominici plebanorum S. Stephani et S. Macarii et de Arliano locandi, et domini Iohannis suprascripti pontis mutandi ¹ et solvendi ², secundum quod eis omnibus vel maiori parti eorum placuerit. Et si in alico presb. Guilielmus peccaverit, sit in potestate predictorum plebanorum liberandi et solvendi eum, secundum quod eis omnibus vel maiori parti eorum placuerit. In presentia: Blanci et presb. Petri, Alberti clerici plebani S. Stephani. A. MCXCV, prid. non. ian., ind. XIII. Appollonius not. imp.

Originale: B. 43. Nel verso, da mano coeva: He sunt cartule mugnariorum.

¹ *Corretto da mutando* ² *Corretto da solvendo*

1727.

Lucca, 7 Gennaio 1195.

Ungarus eccl. S. Martini archipresb. et Thoccolus diac. et eiusdem eccl. canonicus et ambo eiusdem eccl. et cano-

nice camerarii, ut ipsi dicebant, et magister Palmarius eiusdem eccl. canonicus pro eccl. et canonica et pro toto capitulo investierunt Gualandum de Colognora qd. Iohannis¹ de omnibus terris cultis et incultis atque agrestibus, quas ipse habet et tenet in aliquibus locis et fuerunt de terris, quas qd. Guido et Rainerius seu Adimari et Fralmi atque Sighelmus ff. Moretti habuerunt in beneficium de parte eccl. et episcopatus S. Martini, ut continetur in cartula Alboni not., seu in exemplo scriptum per manum Deolofecii not., et quas ab ipsis ff. Moretti Ursus et Beritho et Morentano et Tiotho habuerunt per libellum; eo modo et ordine; quatenus Gualandus et eius heredes et proheredes habeant et detineant per libellum et perpetuam locationem, ad reddendum exinde annuatim in mense dec. eccl. et canonice et illis rectoribus, q. modo ibi sunt aut pro tempore fuerint, ad eccl. eiusque canonicam quartamdecimam partem de sol. vi et den. iv et de duabus libris mellis, ad libr. Computensem et de xii turdibus seu merlis vel forcilliachis seu forcilionibus, et ad reddendum annuatim in mense aug. quartamdecimam partem de ii carris de lignis, et si amplius reddere debent pro rata. Pena: libr. l. den. Luc. et consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et Luc. potestatis, que Luce pro tempore dominabitur. Gualandus, sub eisdem penis omnibus, promisit et convenit et se suosque heredes et proheredes canonacis obligavit, quod detinebunt suprascriptas terras ad meliorandum et non peiorandum et suprascriptum redditum reddent. Hec omnia acta sunt tali pacto et conditione, quod si eccl. seu canonica habet aliquod ius manentie de persona sive in personam Gualandi vel eius descendentium, sive aliquam aliam rationem de placito vel districtu, quod hec predicta investitio vel promissio aut obligatio nichil noceat eccl. seu canonice in quantum spectat ad ipsam manentiam vel placitum seu districtum. Hec acta sunt Luce, in predicta canonica eccl. B. Martini, coram Bertraimo qd. Ugolini et Gimignano qd. Albertini. A. mcxcv,² vii id. ian., ind. xiii. Henricus imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: D. 199; *Regestum B*, c. 29. *Nel verso della carta, da mano coeva*: De hoc Gualando nullus est, set bona hec habet Alber-

tinus qd. domini Ugolini de Tassignano frater prioris de Tassignano. *Il Reg. B pure aggiunge:* Cuius Gualandi bona modo habet, ut videtur, Albertinus qd. d. Ugolini de Tassignano. De quibus terris et bonis suprascriptis sunt alie carte simul plicate cum predicta.

¹ *Il Reg. B ha* qd. Vitalis; *ma sarà un lapsus.* ² *Segue* septimo cancellato.

1728.

Lucca, 21 Gennaio 1195.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Foresem advocatum eccl. et canonice S. Martini, pro canonica, ab una parte, litigantem et Lambertum Arnolfi, pro se et nepotibus suis ff. qd. Bonfantis, ab altera parte, litigantem, coram Blancone et sociis incepta, et postea coram Ildebrandino iudice et Rolando Doni atque Perfecto qd. Corsi Falconis Luc. consulibus et treuguanis ad diffiniendum delata, talis erat: Petebat Forese a Lamberto, respondente pro se et tutorio seu curatorio nom. pro nepotibus unam petiam de terra, q. est in Tenpangnano et de qua fuit causa inter Magaloctum et suprascriptam canonicam et volendo dare et facere, si quid debet, et que petia tenet; unum caput in via publica, alterum in terra filii qd. Rainerii Sassi et filiorum qd. Tadolini, latus unum in terra Gerardini et Ubertelli gg. qd. Paganini, alterum in terra Boni qd. Amati de Tenpangnano, et que petia est cultra una et tres quarre, parum plus vel minus. Lambertus confitetur habere et negat facere debere et si deberet facere, negat facere debere, nisi dederit sibi pro canonica libr. LX, ad bonam monetam, que fuit a xxx annis retro, vel duplum de presenti moneta, salvo suo iure in superfluo. S(acramento) c(alumnie) f(acto) xi kal. dec., dicit Forese, quod predicta terra fuit et est eccl. et canonice; Lambertus confitetur fuisse, set modo negat esse. Dicit Lambertus quod terra fuit Pisternarii patris Magalocti. Forese confitetur et uterque confitetur quod Pisternarius vendidit ipsam priori Baldiccioni, ut continetur in cartula acquisiti Dulcis not. Dicit Lambertus quod mundualdi Magalocti et ipse Magaloctus refutaverunt hereditatem patris sui in pupillari etate. Forese confitetur. Dicit Lambertus quod mater Magalocti fuit uxor Pisternarii iam sunt anni xxx et plus. Forese de xxvi annis confitetur, de plus R. ¹ Dicit Lambertus quod Pisternarius habuit in dotem libr. LV in den. pro

uxore sua et corredum x libr. et plurium et in tempore mortis uxoris sue remanserunt apud Pisternarium de corredo tantum, quod valuit sol. c, ad bonam monetam. Forese confitetur quod habuit libr. L in dotem, ad bonam monetam et confitetur quod remansit apud ipsum de corredo tantum, quod valuit c sol., set si ad bonam monetam, negat. Dicit Lambertus quod Magaloctus fecit cum canonacis tria placita de predicta terra, repetendo eam pro ratione matris, scilicet : primo de medietate terre et postea de medietate alterius medietatis et postea de quarta, et in omnibus causis habuerunt potestatem offerendi et solvendi debitum et canonaci noluerunt facere ; potius renuerunt ipsam habere quam habere et debitum solvere. Forese, de placitis confitetur, de aliis R. ¹ Dicit Lambertus quod ipse bona fide emit terram a Magalocto, credendo ipsum posse vendere et se bene posse emere et bona fide habuit et definuit terram usque ad hoc tempus, et ab alio sive ab aliis, a quibus emit, cum omni iure et actione sibi competente. Forese confitetur quod Lambertus bona fide emit et de Magalocto negat ipsum bona fine vendidisse. Dicit Forese quod Magaloctus post mortem patris rehabuit de ratione sue matris libr. LX den. et plus. Lambertus negat ; set confitetur quod habuit occasione rationis sue matris, transigendo cum quibusdam, libr. LV et sol. VIII, et non plus, de presenti moneta, et antequam sibi venderet. Dicit Forese quod Magaloctus fecit causam cum filiis Faitinelli de quadam terra, quam emerant a patre suo, coram arbitris et ipsi laudaverunt vel sententiam dederunt quod filii Faitinelli darent ei libr. xxx, et sic habuit eas. Lambertus confitetur de libr. xxviii, set dicit quod non remanserunt inde ei nisi libr. xxv, quia superfluum dedit pro dato cause, quam cum illis habuerat et quam ammiserat ; et hec summa fuit de illa de qua superius confessus est. Dicit Forese quod omnibus illis personis, a quibus aliquid pro ratione sue matris vel eius occasione recuperavit, dedit suam rationem, quam habebat in eo, quod possidebant et de tanta summa sue rationis, quanta erat illa quam recipiebat. Lambertus, si viderit inde cartulam, confitetur, aliter negat ; verumtamen confitetur quod faciebat eis cartulam finis. Dicit Forese quod, ex quo recuperavit terram ab eccl. S. Martini, antequam venderet eam Lamberto, habuit inde tot fructus,

qui valuerunt libr. xii. Lambertus confitetur de libr. iiii et non plus. Dicit ² Forese quod Magalactus antequam venderet terram Lamberto, inmiscuit se hereditati patris et tamquam heres (se) gessit. Lambertus negat. Dicit Forese quod Magalactus recuperavit et habet feudum paternum. Lambertus negat; confitetur tamen quod recuperavit et habet de feudo, quod fuit patris sui. Dicit Forese quod transactis xxx diebus post mortem patris, repudiavit hereditatem eius. Lambertus negat; immo dicit quod non erant transacti vii dies, quando eam repudiavit et non erat Luce, quando pater obiit et nec interfuit sepulture patris. Forese R. ⁴ Dicit Forese quod Magalactus conquerebatur de filiis Faitinelli et de aliis hominibus pro ratione sue matris, dicendo se sucessisse matri, et hereditatem matris ad se pertinere et propterea bona paterna sibi fore obligata pro ratione sue dotis et pro suo pignore, et ideo ponebat illas lites in arbitris, et fuit inde consecutus, quod superius dictum est. Lambertus negat; confitetur tamen quod ipse reclamabat de possessionibus terrarum, q. fuerunt patris, dicens fore sibi obligata pro dote sue matris, et sic postea per interpositionem bonorum hominum habuit inde quod superius dictum est, et per laudamentum, set si laudatores nominatim dixerunt quod Magalactus haberet illam pecuniam, de qua ipsi laudabant, pro ratione sue matris, R. ⁴ Dicit Forese quod Magalactus vendidit predictam terram Lamberto pro suo alodio et tanquam propriam. Lambertus confitetur emisse, ut continetur in cartula, et non aliter. Dicit Forese quod Magalactus similes pactiones et conventiones et dationes, quas fecit filiis qd. Faitinelli, fecit filiis qd. Conecti Magghiari et Villano et monasterio S. Bartholomei, de quibus supra dictum est. Lambertus confitetur de ff. qd. Faitinelli, ut in cartula continetur, et de aliis negat fecisse, ut in ipsa cartula filiorum qd. Faitinelli continetur, nisi videret inde cartulam publicam; et uterque confitetur quod Bonaccursus Salindonna est eius frater uterinus. Vidimus cartulam venditionis Magalacti et Pancie, in qua continetur terra, unde lis est, et quod vendiderunt eam Lamberto pro se et fratre per suam, pro pretio libr. lxi et sol. vii et den. iiii, et promiserunt esse auctores et defensores ab omni homine; que facta fuit (a.) mclxxxix, viii kal. mar., ind. vii;

et continetur ibi: cum omni iure, dominio, actione, proprietate et potestate nobis exinde vel pro ea pertinentibus. Vidimus similiter cartulam repudiationis Magalocli facta de bonis paternis, in qua continetur quod voluit habere hereditatem matris et ei succedere; que facta fuit (a.) MCLXXXVI, VIII id. aug., ind. IV. Litem diligenter examinatam, ego Ildebrandinus iudex Luc. causarum consul et treuguanus, cum consilio et accordamento Rolandi Doni et Perfecti qd. Corsi Falconis sociorum meorum, per sententiam sic diffinio: In nom. Domini, amen. Lambertum pro se et nepotibus, ut dehinc ad proximas apr. kal. restituat suprascriptam terram Foresi, receptis prius ab ipso libr. XXVI et sol. XVII et den. XI ad bonam monetam, vel presentem extimationem ad presentem monetam, scilicet libr. LI et sol. II, condempno, salvo iure tenitoris, qui in hoc anno ipsam terram laboravit. Coram: Urbicciano et Bonaiunta et Uberto iudicibus et Rolando qd. Sonnegati filio. A. MCXCV, XII kal. febr., ind. XIII. Luce, in eccl. S. Sentii. Bonapars imp. not. sententie interfui et, mandato predictorum consulum et treuguanorum, in publicam redege scripturam.

Originale: H. 122; Regestum B, c. II. Nel verso della carta, da mano del sec. XIII: Est de (?) prebenda d. Soffredi.

¹ r(espondet)? ² *Segue Lambertus cancellato.*

1729.

Lucca, 28 Febbraio 1195.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Cristofanum qd. Rolandi, ab una parte, et Carel[lum] qd. Iohannis de Magiano, ex altera, talis erat: Cristofanus petebat a [Carello], ut recognosceret se per suum manentem et colonum et teneat ipsum pro domino, et hoc dicebat et petebat pro tertia parte. [Carello] n[on] leg[is] (abat) facere; et, e converso, petebat ab eo, ut non imbrigaret se per manentem neque suos filios neque prolem, et terras, quas [...] dimitteret sibi per tenimentum et perpetuam locationem, nolens reddere consuetam redditam, scilicet duo star. et medium per tertium [... de] fabis et aliam tertiam millii et panici et medium star. castanearum viridum et medium star. ficuum sicuum et den. unum et medium [... medietatem] unius albergarie, scilicet in vigilia s. Andree panem

et castaneas et vinum vel aquam tantum et in mane festi [...] carniū¹ cum² castaneis et cocinato et panem et vinum duobus hominibus cum equitaturis et alii homini sine equo cum [...] equorum et annona debet esse unum star. ordeī et fenum; de quibus debet ipse dare sextam partem. Cristofanus de [...]bus manentie non faciebat causam, alia negabat ei dimittere terras nisi per manentiam, nisi ipse Carellus obtineret ad [...]; postea enim vult ei dimittere suprascriptas terras per tenimentum, ad reddendum sibi solitam redditam, quam dicebat esse amplius [...]lus superius non desingnavit. Sacramento calumpnie duplici facto, ut est usus, dicebat Cristofanus quod tertia [pars] terre, ubi habitat Carellus et habitavit pater suus, fuit sua et patris sui et suorum datorum. Carellus negabat. Dicebat Cristo[fanus quod] ipse et pater suus detinuit eum³ per xxx annos et plus, sicut manentem pro tertia parte. Carellus negabat. [Dicebat Cris]tofanus quod sui dadores tenuerunt eum sicut manentem vel patrem sive avum per xxx annos. Carellus negabat. [...] parentes sui tenuerunt eccl. S. Martini pro domina, tanquam eius coloni. Dicebat Cristofanus quod ille debet sibi [...] annuatim et gallinam in albergaria et ipsam albergariam magis honorifice quam Carellus dixisset et non debet esse [...] in vigilia. Carellus confitebatur de pensione trium den. Uterque confitebatur quod pater Carelli vocabatur Iohannes. Dicebat Cristo[fanus quod] Guilielmettus qd. Tebaldi acquisivit medietatem suprascripti masii vel terras, unde facit sibi suprascriptum redditum et Pontho [...], cuius fuerunt pro medietate. Carellus confitebatur partem habuisse Ponthum in suprascriptis terris, set negabat eum habuisse partem [...], in quo natus fuit. His perattis tempore consulatus Nicolai causidici et sociorum, venienti postea tempore [consul]atus Octonelli causidici, Truffe Gualcherii et Soffredi Partis, Luce, in eccl. S. Alexandri residentium, [infra?]scripta addita fuere in hac causa, videlicet: Dicebat Cristofanus quod in masio, in quo stetit pater Carelli, quod est [...]a de Magiana, ibi natus fuit Carellus et stetit per xxx annos. Carellus confitebatur. Uterque confitebatur quod domini [...] rationem in masiis et manentia hominum eiusdem loci, eandem rationem in illis personis, que ascenderunt in podio [... Carel]lus confitebatur

cartulam inde scriptam. Dicebat Cristofanus quod Porpora fuit uxor Guilielmotti, que, consensu vi[ri ...] vendidit patri Cristofani res massaricias et terras, qua[s] habeb[at in] l. Magiano, in quibus fuit masium Carelli. [Carel]lus confitebatur Porporam fuisse uxorem Guilielmotti et vendidisse terras, quas ibi habebat, set negabat masium in quo sta[... v]endidisse, set confitebatur terras vendidisse patri Cristofani, unde faciebat eidem Cristofano redditum, et negabat masium in eis e[ss]e? [...]. Uterque confitebatur quod terre omnes de Magiano venerunt in partem ipsius Cristofani a Cecio fratre suo. Uterque confitebatur quod ubi Carel[lus ...]at de ficibus siccis, erravit, quia debent esse virides. Dicebat Carellus, quod masium, in quo stabat in villa de Magi[ano ...] S. Martini et per eccl. S. Martini domum et masium detinebat. Cristofanus de tertia parte negabat, immo dicebat [...]a et de duabus partibus non respondet, quia dicit, quod non est inde causa. Dicebat Carellus quod Fralmi qd. Fralmi iudicavit ecclesie [S. M]artini Cunithum et rem massariciam per eum detemptam. Cristofanus confitebatur iudicasse ibi suam rationem, si viderit inde [cartul]am, aliter negabat. Dicebat Carellus quod Cunithus habitavit in masio, unde lis est, qui, cum venit ad mortem, non reliquit filios, tamen uxor eius habens duas neptes, una quarum copulata Iohanni, venit in iscioreccium in suprascripto masio et alia, cop(u)la[ta ...] patri Bernardi, venit ibi similiter. Cristofanus negabat Cunithum ibi habitasse, set quod Iohannes et pater Bernardi [...]sent in iscioreccium in suprascripto masio, confitebatur, alia negabat. Dicebat Carellus quod de Bernardo nata fuit Bertolina [copul]ata cuidam Gerardino, q. venit in iscioreccium in suprascripto masio per eccl. S. Martini, et ibi stetit sicut manens [...]. Cristofanus confitebatur filiam Bernardi nuptam fuisse Gerardino in suprascripto masio, set negabat pro tertia parte eccl. [...] eum per manentem. Dicebat Carellus quod quando elevavit se de masio ville, nominatim assignata fuit sibi terra in castro [...] S. Martini. Cristofanus negabat (et) dicebat, quod Carellus fuit confessus sibi quod iuraverat eius comandamentum [...] suo et dixit: Nolite mihi facere malum, quia ego sum vester homo. Carellus confitebatur quod violenter cep(it) eum et fecit se iu[rare ...] eorum comandamen-

tum. Litem, coram preteritis et presentibus consulibus legitime exa[minatam] atque discussam, rationibus et allegationibus utriusque partis diligenter auditis et cognitis, consules, Luce, in eccl. [S. A]lexandri residentes, per sententiam taliter deciderunt, Octinello dicente: In nom. Domini, [amen.] Ego Octonellus, litis cognitor, et Luc. causarum et foretanorum consul, cum consilio et accordamento [Soffr]edi Partis, qd. Morectini, sic diffinio: Carellum a Cristofani pe[titione] absolvo et Cristofanum, ut de cetero non imbriget Carellum per manentem neque suos filios neque suam [...] per aliquam manentie conditionem et terras omnes, unde Carellus solitus est facere redditus [...], dimittat Carello et suis heredibus ac proheredibus per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum singulis annis duo star. et medium per tertium inter granum et fabas et terti[um] milii et panici et medium star. castanearum viridum et medium star. ficuum viridum et den. III et sextam partem [a]lbergarie sero et mane tribus hominibus et duobus equis, in qua albergaria debet esse unum star. ordeï et [...] condenno. Coram: Gualando, Bonaiuncta et Uberto iudicibus, Bartholomeo not. [...]rio Buosi, Leonardo Plebanelli et aliis. A. MC [nona]gesimo quinto, prid. kal. mar., ind. XIII. Bonus regis not.

Originale: G. 156.

¹ Segue et cancellato. ² cum è nell'interlineo. ³ Il passo da fuit a eum è scritto su rasura.

1730.

Lammari (Lucca), 3 Marzo 1195.

A. MCXCV, v non. mar., ind XIII. Ego Henrighus de Lammari et f. qd. Beneencase per hanc cartulam pro anime mee remedio offero tibi eccl. et abatie S. Petri de l. Potheuli medietatem pro indiviso unius petie de terra, q. est in l. et fin. Lammari u. d. a Rio, et est campus cum arboribus; que tenet: unum caput in via, alterum in terra filiorum qd. Malepennatis, latus unum detinet (in terra?) Luterii et Alonis, reliquum latus in rivo Caprio. Offero, quatenus a presenti die tam in vita mea quam post obitum meum sit in proprietate et potestate ipsius abatie et eccl. et presbiterorum atque rectorum illorum, q. pro tempore in abatia et eccl. fuerint ordi-

nati et in ea officium Deo fecerint, eam abendi et fruendi, ad heorum tantum usum et pauperum et utilitatem iamdicte eccl. Pena dupli et ad penam Luc. consulum et treguanorum presentium et futurorum vel alterius potestatis, que Luce pro tempore fuerit et ad penam cc sol. Luc. monete. Act. Lam-mari, intus domum meam Henrighi. Testes: presb. Ricomus et Saccus de Marlia et Lutterius qd. Martini et Petrus qd. suprascripti Beneencase et Martinus qd. Cecii rogati tt. ibi fuerunt. Henrighus hanc cartulam fieri rogavit. Quam terram hego Henrighus et mei heredes abere et detinere et laborare debeamus, ad reddendum annuatim per totum mensem aug: 1 star. grani, ad iustum star. Luc., tractum et paratum ad abatiā; et qui illud deportaverit, panem et vinum convenienter abere debeat; et per sollempnem stipulationem convenio et promitto tibi Pose oblato abatiē et eccl., recipienti ad partem abatiē et domni Alberti abatis et aliorum monachorum et suorum fratrum, si abatiā et sui rectores aliquam dampnietatem de suprascripta terra vel redditu consequuti fuerint, quod regressum in aliis meis bonis abeant et heis iure pingnoris seu ypotecario nom., sub omnibus suprascriptis penis sint obligatis. Suprascripti tt. et di(e) et do(tale) et lo(co) et ind. Tolomeus imp. not. post traditam complevi et dedi et scripsi.

Originale: F. 180.

1731. *Presso Pescia Minore (Lucca), 13 Marzo 1195.*

A. MCXCV, III id. mar., ind. XIII. Ego Truffa qd. Ugolini, q. Rubeus vocor, pro salute anime mee offero Deo et tibi domno Blanco monacho et presb. mon. S. Petri de Potheole, recipienti ad partem et utilitatem mon., viginti octo petias de terris cum omni allevatio super quibusdam illarum; prima in l. u. d. ad Maggionem, que est quarterium 1, vel si plus est, que tenet: unum caput in via publica, alterum in * *, latus unum in terra Amati qd. Maringiani, alterum in terra Belli qd. Ugolini; secunda est in l. u. d. ad Lange ad Collem, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra Anselmini qd. Lambertucii de Colle, latus unum in terra Rainonis qd. Arigi Gualandi, alterum in terra Guarzii qd. Bisii; tertia est

in eodem l., que tenet: unum caput in terra suprascripti Anselmini, alterum in * *, latus unum in terra Grilli qd. Bonaldini, alterum in terra Rufaldi qd. Bonandini; quarta est in l. u. d. in Corzano, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra predicti Anselmini et Bellonis qd. Anselmini, latus unum in * *; quinta est in l. u. d. ad Cafaggium, et est cultra una, vel si plus est, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra filiorum qd. Quintavallis de Piscia, latus unum in terra Iohannis qd. Rainucii et Deodati qd. Aldebrandi, alterum in terra Rolandi qd. Renoardi; sexta est in l. u. d. in Foscione, que est quarterium I, que tenet: unum caput in terra suprascripti Amati, alterum in terra suprascriptorum Anselmini et Bellonis, latus unum in terra Debiani qd. Baroncelli, alterum in * *; septima est in l. u. d. in Cappanne, et est medium quarterium, que tenet: unum caput in comuni terra militum de Piscia, alterum in terra Carsonis qd. Ciuffetti, latus unum in terra plebis S. Petri in Campo et Meletti qd. Rustichelli et Belli qd. Ugolini, alterum in terra suprascriptorum Amati et Meletti; octava est in l. u. d. Margine, que est quarterium I, que tenet: unum caput in terra Ebriachi qd. Balduini, alterum in terra Arigetti qd. Bellonis, latus unum in terra suprascripti Carsonis, alterum in terra suprascripti Meletti et Carindonis g. eius.; nona est in l. u. d. in P(er)ticato, et est quarteria III, que tenet: unum caput in terra filiorum qd. Peldericii de Collechio, latus unum in terra suprascripti Carindonis, latus unum in terra Bernardini de Cafaggio qd. Obertelli et Vache qd. Brunetti, quam habet pro uxore, alterum in terra Ardatici qd. Robaldini et Blanci qd. Benetonis; decima est in eodem l., que est quarterium I, que tenet: unum caput in terra Bonaiunte qd. Folcerii, alterum in terra suprascripti Amati, latus unum in terra predicti Belli et suprascripti Carsonis; undecima est in l. u. d. in Cunliano, que tenet: unum caput in via publica, alterum in ' * *; duodecima est in eodem l., que tenet: unum caput in via publica; alterum in * *; tertiadecima est in eodem l., que tenet: * *; quartadecima est in l. u. d. ad Insulam, cum silva castaneta super se, que tenet: unum caput in gora, alterum in terra suprascriptorum Anselmini et Bellonis, latus unum in terra suprascripti Amati, alterum in terra iamdicti

Carindonis; quintadecima est in eodem l., cum silva castaneta super se, que tenet: unum caput in terra plebis S. Petri in Campo, alterum in terra Viviani qd. * * , quam habuit pro uxore, latus unum in terra suprascripti Carsonis, alterum in terra predictorum Anselmini et Bellonis; sextadecima est ad Debiam, in l. u. d. ad Ortum, cum olivis super se, que tenet: unum caput in rio, alterum in terra suprascriptorum Anselmini et Bellonis, latus unum in terra suprascripti Amati, alterum in terra Sinibaldi qd. Brunetti; septimadecima est in eodem l., cum olivis super se, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra suprascriptorum Anselmini et Bellonis, latus unum in terra suprascriptorum Meletti et Carindonis, alterum in terra Lamberti et Bonfati gg. qd. Guilielmi; octavadecima est in eodem l., cum olivis et omni allevatio super ipsam, que tenet: ambo capita in viis publicis, latus unum in terra suprascripti Carindonis, alterum in terris suprascriptorum Meletti et Carindonis; nonadecima est in l. u. d. in Bacille, quam Meliorettus qd. Arigi tenet a me Truffa, reddendo mihi omni anno den. ii Luc.; vigesima est in l. u. d. ad Giaretum, cum olivis super se, que tenet: unum caput in terra Filipelli qd. Melondi, alterum in terris suprascriptorum Meletti et Amati, latus unum in terra suprascripti Carsonis, alterum in terra predicti Amati; vigesima prima² est in l. u. d. ad Collem Montholi in Lama, cum olivis super se, que tenet: unum caput cum uno latere in viis publicis, alterum caput in terra Bigatti qd. Carboncelli, alterum latus in terra Nuvolonis qd. Guiducii; vigesima secunda est in eodem l., cum olivis super se, que tenet: unum caput in terra Toscii qd. * * , alterum in terra Lucardini qd. Guarmingionis, latus unum in terra Mochi qd. Siniboni, alterum in terra Venture qd. Cothi; vigesima tertia est in eodem l., cum olivis super se, que tenet: unum caput in terra suprascripti Bigatti, alterum cum uno latere in terra Venture qd. Cothi * * , alterum latus in via publica; vigesima quarta est in l. u. d. ad Pratum, cum arboribus super se, que tenet: unum caput in terra suprascripti Mochi, alterum in terra Gerarducii qd. Siniboni, latus unum in terra suprascripti Venture, alterum in terra Mercati g. mei; vigesima quinta est campus, in eodem l., que tenet: unum caput in terra suprascripti Gerar-

ducii, alterum cum uno latere in terra predicti Venture, alterum latus in terra iamdicti Mercati; vigesima sexta est in eodem l., cum castaneis super se, que tenet: unum caput in terra suprascripti Venture, alterum in via publica, latus unum in terra suprascripti Mercati, alterum in terra iamdicti Girarducii; vigesima septima est in eodem l. u. d. ad Umgianum, cum castaneis super se, que tenet: unum caput in terra Bothani qd. Grungi, alterum in terra suprascripti Debiani, latus unum in terra Brunetti qd. Pandolfini, alterum in terra suprascripti Amati et consortium eius; vigesima octava est in l. u. d. ad Rium de Fontana, cum castaneis super se, que tenet: unum caput in terra suprascripti Meletti, alterum in terra Strenne qd. Bonaldi, latus unum in terra Iunte et Grimaldi gg. qd. Meletti et Rainaldi qd. Letoli, alterum in terra predicti Amati et eius consortium. Item offero meam portionem, q. est medietas pro indiviso de petia una de terra, q. est in l. u. d. ad Crucem de viis et est tertia pars cultre, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra Roberti f. Artusii, latus unum in terra suprascripti Mochi, alterum in terra Iohannis qd. Zuchetti. Item meam portionem, q. est sexta pars pro indiviso de petia una de terra, q. est in Cappanne, et est tertia pars cultre, que tenet: unum caput cum uno latere in terra suprascripti Venture, alterum * *, alterum latus in terra Rumaggii qd. Casioli. Item meam portionem de petia una de terra, q. est in l. u. d. in Cassiano, que est cultre III, que tenet: unum caput in terra Paganelli qd. Gregorii et Oberti qd. Opithini, alterum in terra suprascripti Toscii et consortium eius, latus unum * *. Item meam portionem, q. est tertia pars pro indiviso de petia una de terra, cum ultanis super se, que est in l. u. d. in Civiliano, que tenet: unum caput in terra Mochi da la Nuce et consortium eius, alterum in terra Mantilis qd. Angelelli et consortium eius, ambo latera in terra suprascripti Carsonis. Item meam portionem de tota terra, quam ego et consortes mei habemus communem in podio de Verruca. Item meam portionem, q. est due partes de petia una de terra, q. est in l. u. d. ad Trapeciam, cum castaneis super se, que tenet: unum caput in Piscia Minori, alterum in * *. Item meam portionem de petia una de terra, quam ego et consortes mei habemus in l. u. d. ad Ripam, que

tenet: * *. Item star. i de grano et tertiam partem i star. de milio, ad iustam mensuram de Piscia; que recipio omni anno a presb. de Grangiano et Porcario qd. Ricii et eorum consortibus de molino de Figille. Item den. i pensionem, quem Bonastrenna qd. Bonaldi reddit michi omni anno de petia una oliveti, que est in l. u. d. ad S. Georgium et den. iv pensionem, quos Sinibaldus qd. Brunetti reddit mihi omni anno de terra, q. est in Campo de Piscia. Item meam portionem, q. est medietas divisa et partita de una casa cum fundamento et omni edificio super ipsam, in l. Venere, de cuius terreno reddito omni anno medium star. de musto ad palmentum, ad mensuram de Piscia, ecclesie S. Quirici de suprascripto l. Venere. Insuper omnes res mobiles et immobiles, iura et actiones, que habeo ubicumque, inrevocabiliter offero; quatenus a presenti die in antea, tum in vita mea quam et post obitum meum omnes predictae terre et res sint predicti mon. et in potestate domni Alberti presentis abbatis suorumque successorum ea habendi et fruendi. Pena dupli et insuper arg. libr. x et me meosque heredes obligo sub pena potestatis, que nobis pro tempore dominabitur. Act. prope Pisciam Minorem, ad molina predicti mon. Truffa hanc cartulam fieri rogavit. Iohannes qd. Rainucii et Amatus qd. Maringiani et Mochus qd. Siniboni et Stefanus qd. Olivoli et Ratillius et Rainaldus gg. qd. Letoli et Melettus qd. Rustichelli tt. interfuerunt. Aldricus iudex et not. imp.

Originale: R. 18.

¹ *Le parole via publica, alterum in sono su rasura.* ² *prima è su rasura.*

1732.

21 Marzo 1195.

“Magister Guido¹ Luc. canonicus iudicavit (Luc.) capitulo terras omnes, quas a canonacis ipsius capituli emerat, de quibus ei reddebantur modia duo grani; ut de ipso iudicio continetur manu Bartholomei not. (A.) M^oC^oLXXXV^o, XII° kal. aprilis.”

Regestum B, c. 19 v.; Regestum A, c. 10 v.

¹ *Nel Reg. A: Offersio a magistro Guidone subdiacono S. Martini.*

1733.

Laterano, 5 Aprile 1195.

Celestinus (papa). Dilectis filiis * * abbati et monachis S. Petri de Puteolis in Lucen. diocesi constitutis. Vestris iustis precibus annuentes, sepulturam mon. vestri liberam esse concedimus, ut eorum devotioni et extreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte exc[ommunicati] vel interdicti sint, nullus obsistat, salva tamen iustitia [ea]rum eccl., a quibus mortuorum corpora assumuntur. Liceat quoque vobis clericos et laicos liberos et absolutos, e seculo fugientes, ad conversionem recipere et eos sine contradictione aliqua retinere. Dat. Laterani, non. apr., pontif. a. iv.

Originale: AA. 17. Sigillo plumbeo. Mittarelli, Annal. Camald., IV, app. 191, n. 116; Migne, CCVI, 1079, n. 199; Iaffé, n. 10519; Iaffé-L., n. 17213; Kehr, Italia Pontificia, III, 462, n. 5.

1734.

Laterano, 8 Aprile 1195.

Celestinus (papa). Dilectis filiis * * archipresb. et * * primicerio Lucen. Attendentes devotionem, quam erga nos et Romanam Eccl. dilecti filii * * abbas et monachi S. Petri de Puteolis Lucen. diocesis habere noscuntur, ipsorum ecclesie liberam esse concessimus, iuxta quod est moris ecclesiastici, sepulturam. Quapropter vobis precipiendo mandamus, quatenus nec vos contra concessionis nostre paginam eandem eccl. infestetis, nec permittatis ab aliis molestari, contradictores, si qui apparuerint, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescentes. Dat. Laterani, vi id. apr., pontif. a. iv.

Originale: AA. 18. Sigillo plumbeo. Mittarelli, Annal. Camald., IV, app. 194, n. 120; Migne, CCVI, 1078, n. 196; Pflugk-H., Acta, III, 398, n. 474, Iter, 332, n. 977; Iaffé, n. 10516; Iaffé-L., n. 17216; Kehr, Italia pontificia, n. 6 e 406, n. 50.

1735.

(Lucca), 25 Aprile 1195.

A. MCXCV, vii kal. madii, ind. xiii. Ego Ughic cio qd. Toppini per hanc cartulam vendo et trado tibi presb. Henrigo domino et rectori hospitalis eccl. S. Alexandri de hospitale S. Martini, ad partem eccl. et hospitalis, unam petiam de terra, q. est vigna, in l. et fin. Compoti, prope eccl. S. Marie, que tenet: unum caput in rio, aliud in terra Ricco-

manni, ambo latera in terra suprascripti hospitalis. Hanc petiam, una cum omni iure, actione et proprietate et dominio michi pertinente, tibi eam, ad proprietatem hospitalis, vendo et trado, cedo et mando. Recepi pretium sol. xxxiv den. Luc. Pena dupli, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam et Compositum distringeret. Act. a latere eccl. S. Alexandri suprascripti hospitalis. S. m. Ughiccionis. Et pro danno et evictione emendanda et expensis restituendis, et nominatim a Bonagiunta fratre suo, omnia sua bona iure pignoris obligavit, sub omnibus suprascriptis penis. S. m. Salvestri qd. Ugolini, Lucchesi qd. Bolsi, presb. Laboratoris tt. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: D. 186. Nel verso, di mano di esso Guido: Compra de terra Compoti; poi, da mano del sec. XII-XIII: iusta domum nostram.

1736.

Pescia, 12 Maggio 1195.

A. MCXCV, iv id. madii, ind. xiii. Nos Debianus qd. Baroncelli et Vergognia uxor eius filia qd. Aldebrandi et Truffa filius eorum, michi Truffe consentiente patre meo et michi Vergognie consentiente eodem Debiano viro meo, sub notitia Simonis iudicis ordinarii imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi domino Blanco monacho et camarlingo mon. S. Petri de Potheole, recipienti ad partem et utilitatem mon., nostram portionem, q. est nona pars pro indiviso, vel si plus est, de petia una de terra, q. est glaretum, cum omni allevatio super ipsam, que petia est iusta Pisciam Minorem, prope molina mon., quam petiam monasterium tenet a nobis et a nostris consortibus per tenimentum, sicut in publico scripto manu Aldrici iudicis et not. scripto continetur; de predicta portione reddit nobis predictum mon. omni anno tertiam partem unius star. de puro milio bono et sicco, ad iustam mensuram currentem de Piscia. Nostram portionem et cum omni iure et actione et proprietate nobis pertinentibus, tibi vendimus et tradimus. Recepimus pretium sol. xviii den. Luc. Pena dupli et insuper sol. xl den. Luc.; et nos nostrosque heredes obligamus sub pena potestatis nobis pro tempore do-

minantis. Act. Piscie, in Ferraia. Iugales et Truffa hanc cartulam fieri rogaverunt, Debianus filio et uxori sue consensit; et Vergognia omni suo iuri de predictis rebus, sibi pertinenti, abrenuntiavit. Bachalaris qd. Salomonis et Iohannes qd. Rainucii et Amatus qd. Marignani tt. interfuerunt. Simon iudex ordinarius et not. imp.

Originale: X. 107.

1737.

29 Maggio 1195.

"Aldebrandinus iudex tulit sententiam inter (Luc.) capitulum et Catenaccium et condemnavit eundem Catenaccium ad habitandum et residendum pro ipso capitulo in casalino et aliis rebus, q. sunt in l. Bacchiano tanquam manens et colonus ipsius capituli. Manu Bonardi not. (A.) M^oC^oLXX^oxxv^o, quarto kal. iunii .

Regestum B, c. 54 v.

1738.

Lucca, 3 Giugno 1195.

A. MCXCV, III non. iun., ind. XIII. Nos Uchicio qd. Ordelaiffi et Hermellina eius uxor et filia qd. Rustichelli, mihi Hermelline consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Petri iudicis imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, pro nobis et Ingherramo qd. Guidi de Montemagno et Maria uxore sua, per illam potestatem quam ego Uchicio ab eis habeo, per cartam Bellebonis iudicis et not., vendendi et alienandi de sua portione omnium terrarum, quas habent in l. et fin. Compoto et Castello Novo, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Alberto abbati eccl. et mon. S. Petri de Potheolo, ad partem mon., recipienti pro te, procuratorio nom. presbiter Blanco monaco et camerario mon., medietatem pro indiviso de una petia de terra, q. est campus, in l. et fin. capelle S. Peregrini de loco Colline, et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra Stephani qd. Rubertini, latus unum in terra Peregrini qd. Porcelli, alterum in terra suprascripti mon. Nostram portionem, una cum omni iure et actione et proprietate et dominio nobis de ea vel pro ea pertinente, tibi eam vendimus et tradimus et cedimus atque mandamus. Recepimus pretium a te abbate sol. XXII den. Luc. monete. Pena dupli et sub pena consulum et tregua-

norum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Act. Luce, in domo nostra, iuxta eccl. S. Bartholomei, que d. ad Gallum. S. m. iugalium, Uchicio uxori sue consensit; et Hermellina omni iuri, exinde sibi competenti de suprascripta terra, renuntiavit; et ego Petrus iudex et not. imp. Hermellinam interrogavi. S. m. Menchi qd. Toscanelli, Forensis qd. Guicciardi, Geminiani qd. Albertini tt. Petrus sacri pal. iudex et not. imp.

Originale: V. 77.

1739.

Lucca, 5 Giugno 1195.

A. MCXCV, non. iun., ind. XIII. Nos Gualandus et Tigniosus gg. qd. Tigniosi de Vurno per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Alberto abbati eccl. et mon. S. Petri de Potheolo, ad partem mon., nostram portionem, q. est medietas pro indiviso, de una petia de terra, q. est campus, in l. et fin. capelle S. Peregrini de loco Colline, et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra Stephani qd. Rubertini, latus unum in terra Peregrini qd. Porcelli, alterum in terra suprascripti mon. Nostram portionem una cum omni iure et actione et proprietate et dominio, nobis de ea vel pro ea pertinente, tibi Alberto abbati, recipienti pro te Forese qd. Guicciardi advocato ipsius mon., eam vendimus et tradimus et cedimus atque mandamus. Recepimus pretium a te abbati sol. xxii den. Luc. monete. Pena dupli et sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Act. Luce, in palatio episcopi. S. m. gg. qui hanc cartulam fieri rogaverunt et precariam rogaverunt ab eis possessionem quousque sua auctoritate ingrediatur et sic suo ministerio abbatem possessorem fecerunt. S. m. Iohannis iudicis et not. qd. Turchi, Catolli qd. Catolli tt. Petrus sacri pal. iudex et not. imp.

Originale: V. 77.

1740. *Chiostro di S. Martino (Lucca), 17 (?) Giugno 1195.*

"In nom. Domini, amen. Breve recordationis, qualiter actum est intus claustro S. Martini, presentia bonorum hominum, quorum nomina inferius apparebunt. Magister Ungarus arkid. et presb., Tolomeus cantor et magister Hirinamus "

primicerius magnis precibus intervenientibus et multis promissionibus, Cenami amicissimi canonicorum,² de consensu et voluntate sociorum suorum, concesserunt suprascripto Cenamo et promiserunt sepellire uxorem suam intus in sepultura sua quam habet in claustro S. Martini et suo speciali amore in eorum³ conversam receperunt tali modo, ut nunquam aliqua alia femina ipsius suprascripte domus possit et debeat ibi sepellire. Testes: presb. Gefarius, presb. Caro, presb. Lambertus, Tholomeus diac., Ubertus et Bulgarinus subdiaconi. A. MC nonagesimo v, vx⁴ kal. iul. „.

Biblioteca Capitolare: Cod. 36, f. 120. Scrittura coeva.

¹ Così nel cod., per Hermannus ² canonicorum è nell'interlineo
³ eorum è nell'interlineo ⁴ Così nel codice.

1741.

1 Luglio 1195.

Thoccolus diac. et can. atque camerarius canonicè eccl. S. Martini Luc. episcopatus, pro canonica et camera investivit Morectum qd. Cigoli de Arsina de una petia de terra, q. est vinea, in l. u. d. ad Tora, quatinus ipse et sui heredes et proheredes in perpetuum habeant et detineant eam ad lab. per tenimentum et ad reddendum annuatim per totum mensem aug. star. iv de grano bono et sicco et convenienter mundo et ad iustum star. Luc. venditorium, tractum et paratum ad canonicam, habendo panem et vinum qui predictum granum adduxerit. Pena: x libr. Luc. den. et consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et alterius potestatis, si qua pro tempore Luce prefuerit. Et Morectus, sub eisdem penis omnibus, convenit et promisit, quod ipse, nec sui heredes dimittent terram, nec eam deteriorabunt, et quod reddent suprascriptum redditum. Que (terra) tenet: unum caput in via publica, aliud in terra Albertini qd. Genovesi, latus unum in terra filiorum qd. Benefecii, aliud in terra Stefani. Presentia: Guidi qd. Martelli et Pieri qd. Martini. A. MCXCV, ipsa die kal. iul., ind. xiii. Guilielmus iudex et not. imp., rogatu utriusque partis, hec in publicam scripturam redegi.

Originale: C. 63; Regestum B, c. 59.

1742. *Pozzeveri (Lucca), 5 Agosto 1195.*

A. mcxcv, non. aug., ind. xiii. Nos Gregorius qd. Burnecti et Alamanna eius uxor et filia Neri, michi Alamanne consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Panthonerii iudicis et not. imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Paulo rectori domus de malatis site in l. et fin. Porcari u. d. Tathara, ad utilitatem eiusdem domus, omne ius et actionem, quę nobis aliquo modo pertinent, de una petia de terra in predicto l., quam detinemus a mon. S. Petri de Putheole, ad census monasterio annuatim persolv. den. iv; quę est campus et vinea et boscus, et tenet: unum caput in strata publica, alterum in terris, quas tenent homines de Villa, latus in rivulo Tathara, alterum in rivulo Rapegio. Omne ius nostramque actionem utilem vel directam seu mixtam de suprascripta et pro suprascripta terra nobis competentem vendimus et tradimus. In veritate pretium a te recepisse confitemur den. Luc. libr. ix et sol. x. Pena dupli et arg. libr. v, et sub pena potestatis, quę pro tempore nostri dominabitur. Act. Putheole, in abbatię domo. Gregorius et Alamanna eius uxor, consentiente sibi viro suo, hanc cartulam fieri rogaverunt. Suprascripte venditioni dominus Albertus, prefati mon. abbas, cum suis fratribus interfuit et consensit et predicto Paulo, ad utilitatem iamdicte domus de malatis, suprascriptam terram dedit et concessit et exinde eum iure locati investivit. Porcarius qd. Burnecti, Peldivacca qd. Martini, Paganellus qd. Lamberti tt. interfuerunt. Panthonerius imp. iudex et not.

Originale: G. 30. Nel verso, da mano del sec. XIV: N. xi carte malatie de Tactora, per quam demonstratur, quod ipsa malatia est in territorio de Porcari et concordatur cum eo, quod d(icuntu)r patroni abbat(es), videlicet nostra domus.

1743 *Pescia, 12 Agosto 1195.*

A. mcxcv, prid. id. aug., ind. xiii. Nos Carsone qd. Ciuffetti et Oliva coniux eius et filia qd. Manfredini, mihi Olive consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Martini imp. iudicis et not., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi domino

Blanco monacho et camerario mon. S. Petri de Potheuli, recipienti ad partem mon., totam portionem, que nos et Cyprianum g. meum Carsonis, et Melioratam neptem meam et filiam qd. Bandini contingit; que est sexta pars pro indiviso de illa petia de terra, q. est iuxta Pisciam Minorem, prope molendina mon., quam mon. tenet a nobis et nostris consor-
tibus per tenimentum, sicut in publico instrumento manu Aldrici iudicis et not. scripto continetur; de qua omni anno mon. reddit nobis medium star. puri millii. Nostram portionem, una cum omni iure et actione et proprietate et dominio atque usu de ea vel pro ea nobis pertinentibus, tibi Blanco, vice domni Alberti presentis abbatis iamdicti mon., vendimus et tradimus et plenariam potestatem concedimus et damus intrandi et permanendi in possessionem de predicta terra. Profitemur a te, dante pro mon., recepisse pretium xxxvi sol. Luc. den. Repromittimus una cum nostris heredibus, ut si eam in aliquod intentionaverimus et non defenderimus, spondemus componere venditionem in duplum et insuper penam dupli et sol. c et potestatis, que nobis pro tempore prefuerit. Act. Piscie, in domo Vitalis qd. Constantini. Carsone et Oliva hanc cartam fieri rogaverunt, Carsone sue uxori consensit; et Oliva omni suo iuri, sibi competenti de predicta venditione, abrenuntiavit. Hoc instrumentum tali modo factum est: quod si mon. habuerit aliquo tempore de predicta venditione aliquam litem vel molestiam a predictis Cypriano et Meliorata vel eorum heredibus vel ab alia persona, quod debeat habere regressum in bonis omnibus predicti Carsoni ubicumque eligere voluerit, nulla actione vel exceptione obstante, et emendare sibi dampnietatem totam, quam exinde habuerit. Aldricus not. et Vitalis qd. Constantini et Montaninus qd. Bandini et Bartholomeus qd. Ruginosi tt. interfuerunt. Martinus imp. iudex et not. his omnibus interfui et memorie causa scripsi.

Originale: F. 83.

1744.

Lucca, 13 Agosto 1195.

A. MCXCV, id. a(u)g., ind. XIII. Ego Cristophanus de Capannore qd. Scoti per hanc cartulam vendo et trado tibi Fioresi qd. Guicciardi Catolli avvocato eccl. et mon. S. Petri

de Potheulo, ad proprietatem mon., et procuratorio nom. recipienti pro Alberto abbati et rectori ipsius mon., unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus, et est media cultra, in l. et fin. Capannore u. d. Salceto, que tenet: unum caput in terra et media fossa filiorum qd. Bonaguide, alterum in terra et media fossa filiorum qd. Montanini et in terra suprascripti mon., quam ego abeo (et) detineo per tenimentum, latus unum in terra dicti mon., quam ego per tenimentum detineo, et in terra Bernardi Depicto, reliquum latus in terra mea, quam michi reservo, sicuti termini sunt. Hanc petiam tibi vendo et trado, cedo atque mando; ita tamen, quod aput me meosque heredes ac proheredes per tenimentum et perpetuam locationem remanere debeat, ad reddendum in singulo anno per totum mensem a(u)g. star. III et dimidium de grano, et per totum mensem sept. star. III et dimidium de milio de bono, sicco et rationabiliter mundo cum iusto Luc. star. venditorio, tractum et paratum monasterio, habendo comedere uni persone de illo, quod tunc ibi erit preparatum. Recepi a te pro mon. pretium libr. XVIII den. Luc. Pena dupli sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam distringeret. Act. Luce, in domo Guidi Maconis de Calthoria, prope eccl. S. Petri de Cortina. S. m. Cristophani. Pro damno et evictione emendanda et expensis restituendis et affictu blave anuatim solvendo, Cristophanus suprascripto advocato omnia sua bona iure pignoris obligavit sub pena dupli et omnibus suprascriptis penis. S. m. Cortafughe qd. Panfollie, Guilielmi qd. Gristophani tt. Guido iudex et not. Frederici imp.

Original: Q. 56. Nel verso, da mano del sec. XIV: Carta Piovani qd. Cristofori de Capannole. E: Star. VII blave.

1745.

Lucca, 25 Agosto 1195.

A. MCXCV, VIII kal. sept., ind. XIII. Nos Rolandinus de Capannule qd. Malagallie et Lamandina eius uxor et filia qd. Rustichelli, mihi Lamandine consentiente viro meo, ubi interesse videtur notitia Deolofecii iudicis regis, a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Foresi advocato abbacie de Po-

theuli et filio qd. Guicciardi Catolli, recipienti procuratorio nom. pro domno Alberto abbate eccl. et abbacie S. Petri de Potheuli, ad partem ipsius eccl. et abbacie, omne ius et actionem, locationem, derictum, tenimentum, melioramentum, libellariam atque usum, que habemus de una vel pro una petia de terra, q. est campus cum arboribus, in l. et fin. Capannule u. d. Lappeto, quam a predicta abbacia per tenimentum detinebamus, reddendo omni anno abbacie star. v inter granum et milium per medium, quod de cetero reddere non debeamus; que petia est per mensuram star. x, vel si plus est; et tenet ambo capita cum ambobus lateribus in terris abbacie. Vendimus et tradimus, cedimus atque mandamus; et insuper ego Lamandina renuntio omni iuri, quod mihi exinde pertinet nomine dotis vel antefacti aut quarti vel alio modo; et quicquid iuris vel rationis exinde mihi pertinet, tibi do et trado, cedo atque mando. Profitemur recepisse libr. xiv et sol. xviii Luc. den. Repromittimus una cum nostris heredibus et insuper pro omnibus supra et infra descriptis sic observandis et pro dampno vel menimantia seu evictione, quotiens de suprascripta venditione rationabiliter vel usualiter tempore aliquo accideret emendanda et pro expensis congruis inde factis restituendis, omnia infra xv proximos dies post inquisitionem nostra¹ bona omnia nomine pignoris et ypothece, sub pena dupli suprascripte pecunie et Luc. consulum et treuguanorum presentium et futurorum et potestatis, que Luce pro tempore fuerit, obligamus tibi, ut si nos in aliquod intentionaverimus et non defenderimus, spondemus componere venditionem in duplum. Act. Luce, prope ecclesias S. Andree et S. Quirici. Iugales hanc cartulam fieri rogaverunt, Rolandinus uxori sue consensit; quam ego Deolofecius iudex interrogavi. Post hec Gotemannus qd. Martinelli fideiussit pro suprascriptis iugalibus atque per iuris stipulationem promisit et convenit Foresi, quod si tempore aliquo rationabiliter vel usualiter abbacia vel abbas de venditione in aliquod dampnum vel menimantiam devenerint, quod infra xv proximos dies post inquisitionem, quotiens accideret, emendabit usque ad summam libr. xi et med(ietatis) et non plus; et sic obligavit se et suos heredes et omnia sua bona nomine pignoris et ypothece, sub omnibus suprascriptis penis. Testes: Corta-

fugga qd. Panfollie et Lanfrancus f. eius atque Bonavere qd. Bonaccolti, q. presentes rogati interfuere manusque imposuere. Deolofecius imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: T. 131.

¹ nostra *è su rasura*.

1746.

6 Settembre 1195.

« Cacciacane et Corsus gg. condam Vitalis de Bacciana fuerunt confessi Luc. capitulo se esse homines et manentes Luc. capituli et quod reddere tenentur annuatim eidem capitulo star. xvi vini musti ad affictale et pascioraticum uni persone de ⁱⁱⁱbus annis duobus. Manu Lei not. vice et mandato Petri not. (A.) M^oC^oLXX^oXXV^o, viii id. sept. ».

Regestum B, c. 59.

1747.

Lucca, 20 Ottobre 1195.

Ex harum litterarum serie omnibus audientibus publice veritas cognoscatur, quod in venditione, quam fecit Ubertellus Caratore qd. Benecti Caratoris Drappello qd. Uberti de suo iure et actione, derictu et usu et exceptione et retentione, quod vel que ei pertinebat de una petia de terra, campum cum arboribus et pergolis super se, posita prope Pratum S. Columbani, in Via Mezana, que est canonice S. Martini, et est una cultra et star. xviii et med(ium), ut continetur in carta inde scripta manu mei Astensis iudicis et not., inter eos talis fuit conventio: quod in illa petia de terra, q. est a latere predictae terre, cuius terre melioramentum Ubertellus vendidit Drappello, ut continetur in carta inde scripta manu mei Astensis, quousque Ubertellus eam tenuerit, vel eius heredes vel cui dederint eorum ius Drappellus et eius heredes possint inde facere eorum utilitatem intrandi et exeundi cum bovis disiunctis et cum aliis bestiis caricatis et discaricatis, et portandi ea, que eis necessaria vel utilia fuerint, ad predictam terram per locum, unde Ubertellus habet ingressum; et promisit Ubertellus Drappello quod nulli extraneo dabit ius suum sine simili tenore; tamen damnum studiose ipse Drappellus vel eius heredes vel eorum missi Ubertello in eundo et reddeundo facere non debeant; et hoc

pactum non debeat nocere predictæ canonice. Insuper Ubertellus dixit quod in predicta terra, de qua suum melioramentum vendidit Drappello, totum adlevatum suum erat, et lupinariam; et dixit quod tenuit eam ad redditum xxxviii star. et med(ietatem) de blava med(ietatem) grani et aliam medietatem fabarum et milii, granum et fabas per totum mensem a(u)g. et milium per totum mensem sept., ad iustum star. Luc., per xxxvi annos a predicta canonica, set tenimentum esse non dixit; set adiuvet Drappellum Deus, et preteritum tempus et fucturum et nullum adlevatum Drappellus vel eius heredes ibi facere debent, quantum comprehendit a terra hospitalis S. Marie et suprascripte canonice et hospitalis S. Iohannis; et Ubertellus non debet facere umbacum ab eadem parte, quousque eam tenuerit et eius heredes et cui dederint; et hec omnia sub pena dupli et consulum et treguanorum Luc. presentium et fucturorum ac potestatis Luc. pro tempore dominantis. Hec facta sunt in Luc. civ., in domo Rolandi iudicis qd. Guarmignani. Presentia: Francardelli qd. Iohannis et Ugolini qd. Uguiccionis de Vurno et Adalocci tintoris qd. Bernardini et suprascripti Rolandi iudicis Guarmignani. A. MCXCV, xiii kal. nov., ind. xiv. Astensis imp. iudex et not.

Originale: P. 34.

1748.

Lucca, 30 Ottobre 1195.

A. MCXCV, iii kal. nov., ind. xiv. Ego Benectone de Lischia qd. Rolanduccii per hanc cartulam vendo et trado tibi donno Blanco cammerario abbacie ecclesie S. Petri de Potheuli recipienti procuratorio nom. pro Alberto abbate, ad partem ipsius eccl. et abbacie, duas petias de terris, q. sunt campi cum arboribus, in l. et fin. Paganico u. d. in Cugnolo; prima tenet: unum caput in terra et media fossa Martini qd. Cristofani, alterum in terra et media fossa Guiduccii de Brancalo, latus unum in terra suprascripti Martini, sicut termini ibi sunt, alterum in terra filiorum qd. Hermanni de Paganico; secunda est ibidem prope, et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa suprascripti Martini et germanorum eius, latus unum in terra predicti S. Petri, sicut termini ibi sunt, alterum in terra et media fossa filiorum qd.

Fecci de Plothano et aliquantulum in terra suprascripte abbacie. Has petias, una cum omni iure et actione et proprietate et usu atque dominio, mihi de eis vel pro eis pertinente, tibi vendo et trado, cedo atque mando. Profiteor me recepisse pretium libr. xxxiv Luc. den. Pena dupli et insuper pena dupli suprascripte pecunie, sub pena etiam Luc. consulum et treuguanorum presentium et futurorum et potestatis, que Luce pro tempore fuerit. Act. Luce, intus eccl. S. Marie in Via. Set est sciendum quod Benectone non debet esse actor nec defensor a Rustichello, q. fuit tenitor predictarum terrarum, si ipse deberet eas habere per tenimentum per xii star. blave, set de terris semper sit actor et defensor ab omnibus personis. Benectone hanc cartulam fieri rogavit. Iamdictus Blancus confessus fuit et guarentavit quod Peldivacca dederat et solverat predictos den. abbacie pro predicta compera facienda pro remedio anime sue; unde ipse Peldivacca debet habere fructus predictarum terrarum, donec vixerit. Et rogavit suprascriptus Benectone per cartam possessionem a suprascripto emptore de suprascriptis terris quoad illi ipse emptor vel alius pro abbacia possessionem sua auctoritate ingrediatur, et sic suo ministerio emptorem pro abbacia possessorem fecit. Testes: Forese qd. Guicciardi Catolli et Cortafugga de Paganico et suprascriptus Peldivacca atque Rustichellus qd. Ughiccionis, q. interfuere, manusque imposuere. Deolofecius imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: Q. 164.

1749,

Lucca, 22 Novembre 1195.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Forensem advocatum eccl. et canonice S. Martini pro ipsa canonica, et Mesem, delata coram Ildebrandino iudice et Rolando Doni atque Perfecto qd. Corsi Falconis Luc. causarum consulibus et treuguanis, talis erat: petebat Forese a Mese unam cultram de terra, a parte occidentis, de una petia terre, q. est in l. et fin. Carraria, que coeret ab una parte terre Premartini et fratrum¹ seu consortium, ab alia terre ipsius Mesis² et fratris, que fuit filiorum qd. Roffredi, ab alia terre filiorum qd. Gotifredi,³ et que modo est Amici, ab alia terre ipsius Mesis,⁴

vel si aliter inveniretur. Mese conf(itetur) habere et dicit, quod si constaret de intentione adversarii, quod debet retinere iure tenimenti vel libelli vel alio modo et dare neg(at). S(acramento) c(alumnie) f(acto) xvii kal. sept., dicit Forese, quod predicta terra fuit et est predictae canonice; Mese neg(at). Dicit Forese quod terra fuit Guidi qd. Ramondi; Mese conf(itetur). Dicit Forese quod Mese emit terram a filiis qd. Accursi per alodium, et in cartula emptionis non continetur quod debeat inde facere aliquem redditum S. Martino; Mese conf(itetur). Dicit Forese, quod iam sunt anni LX et plus, quod eccl. S. Martini habuit annuatim afflictum de superscripta terra star. xii inter granum et fabas per medium et afflictum fuit ei solutum usque ad duos proxime preteritos annos ab Altimario et Accurso et Guidotto gg. et eorum heredibus postea; Mese neg(at) de predicta terra, set aliunde conf(itetur) quod fuit facta predicta reddita, set dicit, quod pro decima; quod Forese neg(at) et allegat Forese ambas cartas scriptas manu Guidi not. de datione et concessione facta predictae eccl. de predicta terra; Mese conf(itetur) cartam dationis factae a Guidone et Bonadonna, set negat quod predicta terra contineatur in ea; aliam cartam confitetur, scilicet verba ibi continentia, set neg(at) quod illa terra contineatur ibi, et si continetur, negat conditionem appositam de conductione facta, ut ibi continetur, potuisse fieri, quod terra reverteretur ad eccl., si afflictum non solveretur, quia in carta fideicommissae non continetur ita. Dic(it) Mese, quod ubi est predicta terra non dicitur Campo de Moriconda, ut continetur in carta fideicommissae, immo dicitur a Orceto et alibi in confini(bus) Carrarie d. Campo de Moriconda. Forese neg(at), immo dic(it) quod dicitur ibi Campo de Moriconda. Dicit Mese quod iam sunt anni LXX quod filii Aimeline habuerunt et tenuerunt predictam terram per suam; Forese neg(at) per suam, conf(itetur), quod habuerunt et tenuerunt eam pro S. Martino a tempore cartule, scilicet MCXXXI, vi kal. mar. Et alia uterque allegabat, ut in petitione devenit. Litem, diligenter examinatam, ego Ildebrandinus iudex, Luc. causarum consul et treuguanus, cum consilio et accordamento sociorum meorum, per sententiam sic diffinio. In nom. Domini, amen. Quia probatum est nobis

per predictas duas cartulas, manu Guidi not. scriptas, petitionem Foresis locum habere, et maxime quia vidimus illam terram iure proprietatis a Mase emptam fuisse et nec vidimus filiam predicti Guidi, ex datione sibi facta ab ipso patre suo, terram in totum vel pro parte habuisse, vel quod pro ea detempta fuisset, ideoque Mesem, ut dehinc ad viii proximos dies restituat Foresi unam cultram de suprascripta terra, a parte occidentis, condempno. Hec acta fuerunt coram Urbicciano iudice et Forteguerra causidico et Barlecto qd. Bornecti. A. mcxcv, x kal. dec., ind. xiv. Luce, in eccl. S. Sentii. Bonapars imp. not.

Originale: D. 47; Regestum A, c. 21 v. Nel verso della carta, da mano del sec. XII-XIII: Sententia terre S. Martini, de Carraia, contra Mesem adquisita tempore prudentissimi Foresi advocati nostri et tempore camarlingatus Thoccoli.

¹ *Il Reg. A aggiunge: que olim fuit Baroncelli de Compoto*

² *Il Reg. A aggiunge: que fuit filiorum Roffredi* ³ *Il Reg. A aggiunge: que modo est Amici de Carraia* ⁴ *Il Reg. A aggiunge: que fuit uxoris predicti Guidi (cf. il reg. n. 876).*

1750

Pozzeveri (Lucca), 7 Dicembre 1195.

Breve memorie, qualiter intus claustrum eccl. et mon. S. Petri de Potheolo, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius scripta inveniuntur, Angerellus f. Brunecti per cartam, quam in sua detinebat manu, investivit Albertum abbatem suprascripte eccl. et mon., ad partem ipsius mon., quod ipse et sui heredes ac proheredes dabit per singulum annum in mense aug. ei vel suis successoribus ac prosuccessoribus camerario mon. star. xi de grano, et in mense sept. star. x de milio, tota blava bona et sicca et rationabiliter munda, cum iusto star. Luc. currente venditorio, tractam et paratam ad mon., habendo ille, q. hoc representaverit, commestionem cum rectitudine pro unaquaque vice de illo ferculo, quod tunc preparatum fuerit pro familia: de duobus petiis de terris monasterii, que sunt in l. et fin. Capanole; de quibus Albertus ¹ abbas ² Angerellum hodie per tenimentum et perpetuam locationem investivit. Prima quarum est campus cum arboribus super se, et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra Margnani qd. Martinelli, latus unum in terra Guilielmini qd. Cri-

stofani, alterum in terra Marignani et in terra ipsius Ange-
relli; secunda est campus u. d. in Caffagio, et tenet: ambo
capita in viis publicis, latus unum in terra Gerardini qd. Gua-
sci et suorum consortium, alterum in terra Rustichelli et Ra-
nucci Faite. Pena: arg. libr. x, insuper consulum et tregua-
norum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis,
que Lucam distringeret. In presentia: Curtafughe qd. Pan-
folie, Boninsegne qd. Uchicionis, Peldivacche qd. Martini.
A. mcxcv, vii id. dec., ind. xiv. Supradicti homines ibi
fuere. Petrus sacri pal. iudex et not. imp.

Originale: M. 31. Nel verso, di mano dello stesso Petrus:
Locamentum terrarum de Cappanole.

¹ *Corretto da Albertum* ² *Corretto da abbatem*

1751.

16 Dicembre 1195.

“Rubertus qd. Tingnosi et Termo qd. Bellandini red-
dere tenentur annuatim Luc. capitulo asinatas octo et star.
quatuor vini et sol. v in termino xxiiii^{or} annorum de terris
de Scopiccio. Item in alia parte reddere tenentur annuatim
ad eundem terminum modium unum grani de molendino de
Scopiccio. Manu Guilielmi not. (A). m^o c^o lxxxxv, xvii
kal. ian.”

Regestum B, c. 64.

1752.

1195.

“Libellum datum eidem Fridiano ¹ a canonicis S. Mar-
tini ² de predicta terra u. d. in Pethanello pro xi star. grani
reddendis ad canonicam S. Martini in augusto, habendo man-
ducare duos panes et caseum et vinum ille ³ qui reduxerit;
que tenet: caput in terra suprascripte canonice, quam tenet
Blancus consors ipsius, unde reddit iii star. grani et medieta-
tem, alterum in terra S. Pontiani, latus in terra conventus
cappellanorum Luc. et in terra Oddi qd. Mansi et in terra
Bonseri et Buricelli, alterum in terra ⁴ filiorum ⁵ Pinelli, quam
detinet a nobis, unde reddit ii star. grani et est hec terra
prope S. Angelum in Campo. A. Domini mcnonagesimo

quinto. Et est hec terra tres partes de iiii^{or} partibus unius cultre et medietas „.

Regestum A, c. 35.

¹ Cf. il reg. n. 1667, cui si riferisce. ² Corretto da Martino

³ ille è nell'interlineo. ⁴ Segue Ugi cancellato. ⁵ filiorum è nell'interlineo.

1753.

29 (?) Dicembre (?) 1195.

“Tenimentum Stephani qd. Pieri datum a canonicis S. Martini de duabus petiis terrarum in Parathana pro tribus star. grani et medietate et tribus star. milii et medietate; quarum prima est u. d. a le Prata et tenet: caput a meridie in terra filiorum Gratiani Deldive, alterum a septemtrione in terra nostra quam detinent filii Petrucculi, unde reddunt nobis xi star. grani et xi milii, latus in terra filiorum Francesci, scilicet Franchi, et fratris, alterum in terra filiorum Tedici de curte Ildebrandi; quam terram tenui(t) Petrus Riccie a nobis pro ii star. grani et ii fabarum; secunda est ibi prope, quam tenuit Rainaldus, quam iudicavit Simeon qd. Ildebrandi; que tenet: caput unum cum latere in terra Ceci qd. Cristofani, alterum caput in terra filiorum predicti Francesci de Piastralisciata, alterum latus in terra nostra, quam detinet * *. A. Domini MCXCVI „¹.

Regestum A, c. 26.

¹ Il ms. aggiunge: Hec carta non valet, set terram, quam tenuit Petrus maritus (maritus è nell'interlineo) Riccie, detinet modo eccl. de Parathana a nobis pro ii star. grani et ii milii; aliam vero, quam detinuit Rainaldus, detinet modo Beneveni f. predicti Rainaldi pro i star. grani et i milii.

1754.

29 Dicembre 1195.

“Stefanus qd. Pieri investivit Thoculum canonicum et camerarium eccl. S. Martini, quod ipse et sui heredes et proheredes reddent (Luc.) capitulo star. tria et dimidium grani et star. tria et dimidium fabarum de duabus petiis terrarum, quarum prima est campus, quam detinuit Pierus Riccie in l. et fin. Parathane u. d. alle Prata; secunda est ibi prope, quam

detinuit Rainaldus. Carta manu Guidi not. (A.) MC nonagesimo sexto, IIII kal.ian. „.¹

Regestum B, c. 8.

¹ *Il ms. aggiunge: et quas terras eccl. de Parathano habet.*

1755.

Lucca, 31 Dicembre 1195.

A. MCXCVI, prid. kal. ian., ind. xiv. Ego Arrigus qd. Oneschi per hanc cartulam vendo et trado tibi Gerardo diac. et canonico atque sacriste eccl. et canonice B. Martini Luc. episcopatus, recipienti pro canonica ad partem sacristie infrascriptas terras et res: prima petia infrascriptarum terrarum est cum casa super se et curte ante ipsam, in l. et fin. Massa Macinaria, prope eccl. S. Iusti cum tribus buttibus et duobus tinis et palmento et orto murato post domum et ficubus et duobus olivis et castaneis, et tenet: unum caput in terra, quam tenet Accursus cum medio classo, vel si plus est, aliud in terra Orlandi Paste, quam tenet a S. Martino, latus unum in rivo, et aliquantulum in terra Bernardi, sicut termini positi sunt, aliud caput predicti orti in cimiterio eccl. S. Iusti, sicut termini positi sunt ibi in terra S. Martini; secunda petia est ibi, in qua est nux, et tenet capita et latera in terris S. Martini, sicut termini positi sunt; tertia est ibi prope et est castagnetum, et tenet: unum caput in terra S. Martini, quam detinet Guidoctus, aliud in terra S. Martini, quam detinet Baroncione, latus unum in terra S. Martini, quam detinet Geminianus, aliud in terra Ugolini Pathi, quam detinet a S. Martino, quam detinet Bellone f. Guerruccii, et est ad medium; quarta, in Ginaschio, et est campus cum arboribus super se, quam tenet Laborator f. Martini cum fratre, de qua reddunt II star. vini per afflictum, et tenet capita et latera in terris S. Martini; quinta est ibi, quam tenet Geminianus, de qua per afflictum reddit XVI star. musti, et tenet capita et latera in terris S. Martini. Item duas petias detinet idem Geminianus et sunt silve u. d. Vergaio, et sunt ad medium, et tenent capita et latera in terris S. Martini. Item octava in l. Schaffiano u. d. al Pet(r)ajo, et est vinea, et tenet: unum caput in via publica, aliud in rio, latus unum in terra Maghinelli, aliud in terra Orlandi Paste, quam tenet ipse Geminianus, vel si melius

potest inveniri, et reddit inde II star. milii et I grani; nona est al Pruno, que est pratum et paliaretum, et tenet: caput in terra Gerardini del (P)runo, aliud in terra Guidi Uberti, latus unum in terra Orlandi Paste, aliud in terra Ubaldi qd. Belli, que non est locata; decima est in l. u. d. Fossa Landimori, quam tenent Gerardinus et Bonamicus et Bornectus, de qua reddunt II star. grani et II milii et XVI star. vini, et tenet: unum caput in terra filiorum Sassi, aliud in comunalia, latus unum in terra Gerardini Riccii, quam tenet Villanus et aliquantum tenet Bernardus, aliud in terra Bonacciani; undecima est ibidem iuncta cum predicta, quam tenet idem Bonamicus ad medium; duodecima est u. d. Scieta Bonichi, quam tenet Laborator f. Maconi ad tertium, et est terra laboratoria fere una cultra et tenet: unum caput in terra Orlandi Paste, aliud in terra Maghinelli, latus unum in terra S. Martini, aliud in terra suprascripti Maghinelli; tertiadecima est ibidem, vinea et campus insimul comprehensa, et tenet: unum caput in via publica, aliud in rivo et in simit(u)la, latus unum in terra Maghinelli, aliud in terra S. Martini, quam tenent Fridianus et Bornectus et Guerriscius, et est ad tertium, que est fere una cultra, vel si plus est; quartadecima est silva u. d. Curte, que tenet: unum caput in rivo, aliud in terra S. Martini, quam tenet Cavasalio et Bennardus, latus unum in terra Bornecti, quam tenet Geminianus per tenimentum; quintadecima est silva u. d. P(re)ithali et tenet: caput in via publica, aliud in terra Villane, latus in terra Toni; sextadecima est ibi super molinum franceschum, que est silva, et tenet: unum caput in terra Conecti, quam tenet Guerriscius, aliud in terra canonice, quam tenet Guictone, latus unum in terra suprascripti Bornecti, aliud in terra suprascripti Guictonis, quam tenet Guido qd. Aldibrandini ad medium; septimadecima est vinea in l. Cafagio, que tenet: unum caput in strata, aliud in simitula, latus unum in terra S. Martini, aliud in terra, quam tenet Laborator ad medium; octavadecima est u. d. al Capannale, et est silva, quam tenet Giangius et Mattavillanus, et via vadit per medium, et tenet: caput in serra, aliud in terra S. Martini et Marcavillani de Curte, latus unum in terra Maghinelli, et Bernardi, aliud in terra Guidi Riccii, et reddet inde Giangius VIII star.

vini, et alia est ad tertium; vigesima¹ est vinea in eodem l., quam tenet Baldinellus ad medium, et tenet caput in via publica, aliud in serra, mediante via, et est castagnetum, latus unum in terra Maghinelli et Bernardi, aliud caput in via publica cum tota fossa infra se, et est ad medium et est una cultra; vigesima prima est cum olivis et castaneis super se in Valle Dederadus in l. u. d. Panichale, et tenet: unum caput in via publica, aliud in terra Orlandi P(re)iti, latus unum in terra Toni, aliud in terra plebis de Cumpoto; vigesima secunda est in l. u. d. al Colle, et est cum ulivis in eodem l., quam tenet Bonamicus ad medium; vigesima tertia est cum castaneis in eodem l. u. d. al Colle, et tenet: unum caput in terra Gerardini Riccii, aliud in terra S. Martini, latus unum in terra Laboratoris Toperti, aliud in comunalia da Massa; vigesima quarta, cum olivis super se et allevatio, Bonan[...]alio Valle, et tenet: unum caput in terra Bornecti, aliud in terra de Potheoli, latus unum in terra Bornecti, aliud in terra Guidi; vigesima quinta est in Campo Costi u. d. a la Mandria, et est cum olivis, et tenet: unum caput in terra Guidi, aliud [in terra L]aboratoris, latus unum in terra S. Iusti, aliud in terra Ugolini Pathi, et est ad medium a Teperto et Bornectus Toscii, et est una cultra, sive plus aut minus sit; vigesima sexta est castagnetum, in eodem l., et tenet: unum caput in Monte Gerardi, aliud in terra Guidi, latus unum in terra S. Martini et aliquantulum in terra Arrighetti, quam tenet Laborator ad medium, et est media cultra; vigesima septima, in Campo Cocholi, castagnetum: caput in terra Bernardini, aliud in terra de Cantignano, mediante via, latus unum in terra Accursi, aliud in terra Bernardini; vigesima octava est cum olivis, in eodem l., quam tenet Laborator et frater ad medium: caput tenet in terra de Pafinellus, aliud in terra Corsi, mediante duobus viis et riviis, latus unum in terra Orlandi Paste, aliud in terra S. Iusti, et est una cultra et plus; vigesima nona est in eodem l., quam Laborator tenet ad medium post domum, que tenet: unum caput in via publica ex parte meridiei, aliud in via publica prope terram Accursi, latus unum in terra Orlandi Paste, aliud in terra hospitalis S. Martini et de Cantignano, quam Gerardinus tenet ad medium et Bonaccursus et Bernardus, et sunt bene due

cultre et plus, et est in medio utriusque montis; trigesima est laboratoria, cum olivis insimul comprehensa, quam laborat Giangius, unum star. grani, et olivetum est adversus montem; trigesima prima est silva in Vergaio, et tenet: unum caput in terra S. Martini, quam tenet Giumignanus et Fridianus, aliud in rivo, latus unum in terra Orlandi Paste, quam tenet a S. Martino, aliud in terra Maghinelli, et est ad medium; trigesima secunda tenet: unum caput in terra Bernardi, aliud in terra Bornecti, latus unum in terra Bonaventure quam tenet Testa; trigesima tertia est boscus, quam tenet Mattavillanus de Curte, de qua reddit vi den. et tenet: unum caput in rivo, aliud (in) via publica, latus unum in terra, quam tenet Fridianus a S. Martino, aliud in terra S. Martini, quam tenet pater Guilielmi; trigesima quarta est in Valloria, et est boscus, et tenet: unum caput in via publica, aliud in serra montis, latus unum in terra Bonacursi, aliud in terra Bottrichi; trigesima quinta est laboratoria in l. u. d. a Rio Baruccli (?), quam tenet Burnellus et Morellus g. eius, et reddunt inde ii star grani, et tenet: unum caput in terra, quam tenet Primicerius a S. Martino, aliud in terra, quam tenet Bonacursus a S. Martino, aliud in terra, quam tenet Martinus a S. Martino; trigesima sexta est vinea, q. d. Villani, quam ipsemet tenet, unde reddunt xii star. vini, et tenet: unum caput in terra S. Martini, quam tenet Bonacursus, aliud in terra, quam tenet Guidoctus a S. Martino, latus unum in terra S. Quirici de sanctimonialibus; trigesima septima est ibi coniuncta prime, et est vinea, quam tenet Vitali, et reddit inde vi star. vini, per quam vadit strata per medium; trigesima octava est vinea, in eodem l., quam tenet Morellus, que tenet: unum caput in terra S. Martini, quam tenet Bonacursus, aliud in terra Arrighetti, quam tenet a S. Martino; trigesima nona est in l. Catalecto, quam tenet Vitali, et est olivetum et vinea et tenet: unum caput in rivo, aliud in terra filiorum Gualandi de Vurno, latus unum in simit(u)la, aliud in suprascripta. Has petias una cum omnibus terris cultis et incultis atque agrestibus, aquiductis et omnibus aliis rebus, que habeo in monte et in plano in l. Massa Macinaria se(u) Custogiore et Schaffiano vel confinibus et Compoto et etiam ab Ausere usque ad abbatiam Sexti et omne ius et actionem, que habeo in terris,

quas teneo a suprascripta canonica, unde ego et frater meus reddebamus star. xxii musti, ad star. ipsius loci, et nominatim perpetuo den. x reddam eccl. S. Petri Maioris, quos reddebamus, tibi vendo et trado. Profiteor recepisse libr. cc Luc. den. Pena dupli et cd libr. Luc. den. et sub pena consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et alterius potestatis, si qua pro tempore Luce prefuerit. Act. Luca. Insuper iure pignoris omnia bona mea tibi, pro sacristia, obligo pro omnibus suprascriptis perpetuo illibatis tenendis, sub omnibus predictis penis; et Painella constituit se et suos heredes manulevatores et fideiussore in omnibus predictis, sub eisdem penis. Gerardus subdiac. eccl. S. Marie Forisportam, Detisalvi qd. Arrighetti, Cecius Federigi, Forese advocatus suprascripte canonice tt. interfuerunt, manusque imposuerunt. Guilielmus iudex et not. imp.

Originale: S. 108; Regestum B, c. 46.

¹ *La decimanona manca.*

1756.

Lucca, 9 Gennaio 1196.

A. MCXCVI, v id. ian., ind. xiv. Nos Stephanus de Arsina qd. Homodei et Dominicus eius generus qd. Ubertelli per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Tholomeo presb. et cantori omne ius, actionem et derictum seu tenimentum, libellaria, usum atque mellioramentum, nobis aliquo modo pertinente, de una petia de terra, q. est campus, in l. et fin. Arsine u. d. Riorimerigi, unde anuatim soliti sumus reddere episcopatui S. Martini den. iv, quos similiter debeamus reddere; que tenet: ambo capita et latus in via publica, aliud latus in terra eccl. S. Fridiani. Vendimus et tradimus, cedimus atque mandamus, ita tamen, quod apud nos nostrosque heredes ac proheredes per tenimentum et perpetuam locationem debeat remanere, ad reddendum in singulo anno, tibi vel tuis heredibus ac proheredibus per totum mensem a(u)g. star. ii de bono grano sicco et rationabiliter mundo, cum iusto Luc. star. venditorio, tractum et paratum Luce, ad eccl. et canonicam S. Martini, vel ubi tibi Luce placuerit. Recepimus pretium libr. iv den. Luc. Pena dupli, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et pote-

statis, que Lucam et nosmetipsos pro tempore distringeret. Act. Luce, in canonica eccl. S. Martini. S. m. Stephani et Dominichi. Et pro danno et evictione emendanda et expensis restituendis et affictu anuatim solvendo, omnia eorum bona iure pignoris obligaverunt sub omnibus suprascriptis penis; et nominatim iure pignoris obligaverunt ei omne ius, actionem et derictum seu tenimentum, libellaria, usum atque mellioramentum nobis ¹ aliquo modo pertinente de una petia de terra, q. est campus et vinea, in l. et fin. Cerbaiole, unde soliti sunt reddere anuatim Rustichello Meliane star. iv grani; que tenet: ambo capita et latus in terra, q. est via publica, alterum latus in terra Rustichelli. S. m. Torrisciani iudicis, Fioresi advocati qd. Guicciardi Catolli, Guidonis castaldi qd. Martelli tt. ²

Originale: C. 58; Regestum B, c. 59.

¹ Così la carta per sibi ² Segue il reg. seguente.

1757.

(Lucca), 13 Gennaio (1196).

Aliquantis ¹ diebus transactis, scilicet id. ian., in eodem l., Cerascia uxor suprascripti Stephani et filia qd. Bornecti et Contissa uxor eiusdem Dominichi et filia suprascripti Stephani, eisdem mulieribus consentientibus viris earum, ubi interfuit notitia Guidonis iudicis imp., a quo interrogate sunt secundum edicti paginam, renuntiaverunt omni eorum iuri in suprascriptis terris et mellioramentis seu tenimentis aut libellariis vel in aliis bonis eidem presb. Tholomeo obligatis aut in suprascripto affictu eis aliquo modo competentibus; et firmitum et ratum tenere promiserunt sub omnibus suprascriptis penis. Ego Guido iudex his omnibus interfui et iandictas mulieres interrogavi et hic scripsi. S. m. Accursi qd. Boldri et suprascripti Guidonis castaldi tt. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: C. 58.

¹ Così prosegue il reg. precedente. La carta fu scritta tutta ad un tempo.

1758.

Lucca, 15 Gennaio 1196.

Breve memorie causa descriptum, qualiter hoc actum est infra civ. Luc., prope eccl. et canonicam S. Martini, bono-

rum hominum presentia quorum inferius scripta inveniuntur nomina, Ungarus archipresb. et canonicus predictae eccl., et presb. Tolomeus cantor et canonicus suprascriptae eccl. et canonice, pro se ipsis et toto capitulo ipsius eccl. et canonice, promiserunt et convenerunt habere et habuerunt firmam et ratam venditionem et pactum factum a presb. Rodulfo cappellano et rectore eccl. et cappelle S. Stefani, pro ipsa cappella de Villore, Villano qd. Bettonis de ipso l. Villore de terreno predictae eccl. S. Stefani, in quo ipse Villanus iam edificavit domum, ut per omnia continetur in carta inde scripta manu Bonepartis not., de pactione inter eos habita. Presentibus: Forese Guicciardi avvocato suprascriptae canonice et Rustichello qd. Bonaccursi; et omnia predicta promiserunt suprascripti canonici¹ sub penis consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum, et coram suprascriptis tt. A. mcxcvi, xviii kal. febr., ind. xiv. Luce, prope suprascriptam eccl. S. Martini. Bonapars imp. not.

Originale: D. 204. Nel verso, di mano di Bonapars stesso: Carta Villani de promissione canonicorum S. Martini. Debet den. xii et plus. Poi da mano coeva: Inutilis.

¹ *Corretto da canonici*

1759.

24 Gennaio 1196.

A. mcxcvi, ix kal. febr., ind. xiv. Ego Iamni qd. Guittonis de Ripa per hanc cartulam pro anime mee remedio et Buone uxoris mee offero tibi eccl. et mon. S. Petri de l. Potheoli duas petias de terris meis, prima est cum casa super se et curte ante eam in l. et fin. Lammari, et tenet: unum caput cum uno latere in viis publicis, aliut caput in terra Anselmini qd. * *, reliquum latus in terra et casa et curte Viviani et Bonidati gg. meorum et (ff.) qd. suprascripti Guittonis; secunda est campus cum arboribus in l. u. d. Vallis Vicalese et tenet: unum caput in terra et campo et media fossa Tithonis qd. * * de Vico, aliut in terra et campo, quam laborat Grillus de Forno, latus unum in terra Grilli qd. Castagnaccii de Vico, reliquum latus in terra Pillaccari qd. germani suprascripti Castagnaccii. Offero, retenpto mihi usumfructum suprascriptarum terrarum et habitationem iamdictae domus, quousque advixero, excepto quod suprascripta

eccl. habeat deinceps unum star. grani omni anno in mense aug.; post obitum meum suprascripte terre deveniant ad eccl. et mon. et in proprietate ipsius eccl. et potestate presbiterorum et clericorum, q. pro tempore in predicta eccl. fuerint ordinati et in ea Deo officium fecerint, eas habendi et fruendi ad eorum tantum usum et pauperum et utilitatem predictae eccl., sine omni contradictione meorum heredum.¹ Pena dupli et arg. libr. v sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis Luc.² S. m. Iamni. S. m. Guilielmi f. Ildebrandini et Bonoincontri f. qd. Blanci et Forensis qd. Guicciardi, prenominati Catolli, et Pose conversi eccl. et iamdicti mon., qui suprascriptam oblationem pro eccl. et mon. recepit.³

Originale: L. 174.

¹ *Da meorum heredum sino in fondo fu scritto dopo dallo stesso notaro.* ² *Manca l'act.* ³ *Segue il reg. n. 1761.*

1760.

10 Febbraio 1196.

«Beneveni, de eccl. que dicitur de Cappella, condam Riccii et Biancha uxor eius vendiderunt Tholomeo canonico S. Martini unam petiam terre, q. est in confinibus dicte cappelle u. d.¹ in Orto et a Merisacchio, quam sibi reservaverunt per tenimentum star. 11° grani. Manu Guidi not. (A.) M^oC^oLXXXVI, III° id. febr.».

Regestum B, c. 57v.

¹ *Segue a Me espunto.*

1761.

18 Febbraio (1196).

Preterea¹ non oblivioni tradendum, quod aliquantis diebus postea, hoc est XIII kal. mar., suprascripta Buona uxor Iamni, consensu suprascripti viri sui, notitia Ildebrandini iudicis inp. interveniente, oblationem suprascriptarum terrarum per omnia confirmavit, ut suprascriptum est et ipsam firmam tenere omni tempore iamdicto Pose, recipienti pro eccl. et mon., convenit et promisit, et se (et) suos heredes, sub penis suprascriptis omnibus, obligavit et omni suo iuri sibi exinde com-

petenti renuntiavit. Presentia: suprascripti Forensis et Dati qd. Gerardini de Marlia, qui tt. interfuere. Scottus not. inp.

Originale: L. 174.

¹ *Così prosegue il reg. n. 1759.*

1762. *Villa Basilica (Lucca), 29 Febbraio 1196.*

A. mcxcvi, prid. kal. mar., ind. xiv. Nos Bondie qd. Becchi et Rustichella uxor eius et filia qd. Manenti, ego Rustichella mihi consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Riccomanni imp. iudicis et not., a quo interrogata sum secundum hecdicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Muricone f. Truti, recipienti pro te et pro fratribus tuis et ff. qd. suprascripti Truti, tres petias de terris nostris, q. sunt in confinibus terre S. Ianuarii; prima est ¹ vinea cum olivis et cum uno pero super se, que tenet: unum caput in terra Lambertucci qd. * *, alterum in via publica cum uno latere, alterum latus in terra Carboni qd. Mascarelli; secunda est campus cum olivis et fichetis u. d. nel Tramito, que tenet: unum caput in terra iamdicti Carboni, alterum in terra suprascripti Lambertucci, latus unum in semitula vicinorum, alterum in via publica; tertia est vinea u. d. Vingnottia, que tenet: unum caput in terra suprascripti Carboni, alterum in terra nostra, quam nobis reservamus, et aliquantulum in terra tui Muriconi cum uno latere, alterum latus in semitula vicinorum. Tres petias, una cum omni iure et actione et proprietate et dominio atque usu de eis vel pro eis nobis pertinente, tibi vendimus et tradimus; ita tamen, quod, ex conventionem inter nos habita, nos et nostri heredes et proheredes suprascriptas terras per tenimentum retinere debeamus, ad reddendum de eis omni anno in mense ian. unam libr. olei puri, ² ad rectam libr. terre S. Ianuarii venditoria a domum nostre habitationis in l. Sossantura. Recepimus a te pretium, pro te et pro fratribus tuis, sol. xxxii den. Luc. Obligamus pingnoris nom. seu ypocece omnia nostra bona. Pena dupli et sub pena potestatis nobis pro tempore dominantis et c sol. den. Luc. et dupli. Hact. in l. Ville Basilice. S. m. iugalium. Bondie uxori sue consensit. S. m. Dominichi qd. Carucci et Toscii not. qd.

Henrighetti q. tt. interfuerunt. Riccomanus imp. iudex et not. suprascriptam mulierem secundum³ legem interrogavi.

Originale: L. 35.

¹ *La carta ha: et* ² *puri è nell'interlineo.* ³ *Segue hecdicti cancellato.*

1763.

Lucca, 6 Marzo 1196.

Paganus iudex et Guido qd. Guilielmini et Paganellus qd. Uberti Ravignani Luc. causarum consules et treuguanis, Luce, in eccl. S. Sentii residentes, bonorum hominum presentia quorum inferius scripta inveniuntur nomina, investierunt Foresem advocatum eccl. et canonice S. Martini, pro ipsa canonica recipientem, quatinus ex eorum parte et ex publica Luc. civ. auctoritate corporaliter intret et sit in tenere et in possessione, vel quasi, iuris patronatus eccl. S. Michaelis de Miati, de quo Forese, pro eccl. et canonica S. Martini, coram Ildebrandino iudice et sociis preteritis treuguanis petiit a Cecio qd. Cecii, respondente pro se et nepotibus suis ff. qd. Guarini tutorio nom. et Gerardino Thoco et eius parabola et Gualtrocto Bonifatii et eius parabola et pro filiis qd. Lamberti et eorum parabola, ut non inbrigarent se, pro canonica, nec canonicam seu canonicos, ius patronatus nec patronatum ipsius eccl., nec ipsam eccl. vel canonicam S. Michaelis, nec facerent ipsis canonacis aliquod inbrigamentum vel contradictionem, quominus possent eccl. seu cappellam S. Michaelis possidere vel quasi, ad omnia que spectant ad patronos et ad ius patronatus et facere omnia, que patroni facere possunt vel debent in eccl., unde habent patronatum seu ius patronatus, et nominatim eligere et constituere ibi sacerdotem et clericum, cum opus fuerit et eis placuerit, et non facerent ullam inquietationem canonacis vel clericis ipsius cappelle de bonis vel rebus cappelle, et ipse Cecius, post causam (in)ceptam et sacramentum calunnie coram preteritis treuguanis factum, coram presentibus treuguanis malitiose a causa cessavit; tali pacto et lege atque tenore, quod Forese et ipsa canonica statim comodo possessorum fruatur et Cecius pro se et omnibus suprascriptis honore petitoris gravetur, ipso Forese et ipsa canonica semper deinceps habente et lucrante

fructus predictæ investitionis pro rata temporis, et semper, ante et post annum, antequam causa inde fiat, vel rationem habeat, reddat omnes¹ expensas, que pro hac investitione date sunt, scilicet: sol. xxxv pro dato civ. et den. v pro missis et sol. x pro isto brevi, et salva aliarum omnium personarum ratione. Hec acta fuerunt coram Iohanne qd. Uguiccionis et Angelo Salerne et Pinello de Flexo et aliis. A. mcxcvi, prid. non. mar., ind. xiv, Luce, in suprascripta eccl. Bonapars imp. not.

Originale: M. 156.

¹ *Segue: suprascriptas cancellato.*

1764.

Lucca, 9 Marzo 1196.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Ubertum iudicem et Foresem advocatum eccl. et canonice S. Martini, pro canonica, delata coram Pagano iudice et Guidone qd. Guilielmini et Paganello qd. Uberti Ravignani Luc. causarum consulibus et treuguanis, talis erat: petebat Ubertus a Forese, ut restitueret sibi duas petias terrarum, q. sunt vinee, in l. Scaffiano u. d. Cafagio, et quas petebat ut suum tenimentum, volendo reddere inde canonice antiquam et consuetam redditam; Forese confitebatur possidere, set negabat reddere, et e converso petebat ab eo unam Summam Placentini vel sol. xl; Ubertus negabat. S(acramento) c(alumnie) d(uplici) f(acto) iii non. madii, dicebat Ubertus quod de predictis terris et aliis antecessores Guidi Betti et eius descendentes fecerunt redditum canonice et quibus facere debuerunt ab antiquo inde constitutum usque ad tempus sententie late inter patrem suum et advocatum canonice, exceptis ii vel iii annis, de quibus parum habuerunt minus; Forese confitebatur quod reddita fuit facta a Guidone Betti et eius antiquis usque ad tempus, quo Guido dedit eam patri Uberti; ab inde negabat. Dicebat Ubertus quod reddita de predictis terris et aliis erat star. xxxvii musti, ad star. afflictalem, et semper fuit facta usque ad tempus predictæ sententie, exceptis ix star. parum minus, et quod Guido Betti dedit predictas terras filie sue matri ipsius Uberti, ut continetur in cartula Cipriani not.; Forese R.¹ Dicebat Ubertus quod repudiavit hereditatem paternam infra

III dies post mortem eius et abstinuit se ab ea; Forese negabat, nisi videret cartulam. Dicebat Forese, quod pater Uberti fecit causam cum canonicis, eo presente et audiente; Ubertus negabat, excepto quod confitebatur quod interfuerat sententie, quando fuit lata. Dicebat Forese quod pater Uberti et ipse Ubertus habuerunt libr. XVIII vel XIX pro evictione predictarum terrarum a suo auctore; Ubertus confitebatur quod pater habuit inde libr. XVIII et plus, de se vel pro se negabat totum. Dicebat Forese quod magister Armannus accomodavit ipsi Uberto suprascriptam Summam. Ubertus confitebatur et dicebat quod postea remiserat eam ei, et postea habuerat eam Ubaldu*s* iudex pro magistro Armano. Dicebat Forese, quod pater Uberti habuit et tenuit predictas terras et fructus inde percepit usque ad tempus sententie; Ubertus confitebatur tenuisse eas tanquam dotales, aliter negabat. Dicebat Forese, quod canonica habuit et tenuit terras a tempore sententie; Ubertus confitebatur et dicebat quod Benencasa vel alius pro ea fecit redditam XXXVII star. pro tertia parte, excepto a quinque vel sex annis proxime retro; Forese negabat. Dicebat Forese quod Guido Betti dedit Rolandino terras per alodium; Ubertus negabat, nisi ut in cartula continetur. Dicebat Forese quod ipse Rolandinus nec mater Uberti non fecit aliquam redditam de suprascriptis terris; Ubertus confitebatur. Dicebat Forese quod Guido suprascriptus, qui tenebat terras pro canonica, vendidit seu dedit per alodium Rolandino vel matri Uberti pro pretio XII libr., parum plus vel minus, nec fuit appositum in venditione vel dactione quod aliqua reddita deberet fieri de ipsis terris canonicis; Ubertus negabat venditionem vel dactionem per alodium vel alio modo, nisi ut in cartula continetur. Dicebat Forese quod per III annos ante patrocini*u*m prestitum Fran*g*epani, Ubertus reddierat in*g*ressibiliter de Bononia pro iudice vel causidico; Ubertus confitebatur quod erant anni VI tunc cum essent in ianuario quod rediit de Bononia, et confitebatur quod fuit consul querimoniarum ante causam Fran*g*epanis. Dicebat Ubertus quod non dedisset patrocini*u*m Fran*g*epani, si credidisset quod deberet ei obesse. Forese negabat. Hec et alia uterque, ut in petitionem devenerunt, allegabat pro se. Litem, diligenter examinatam coram nobis et

aliis preteritis treuguanis, ego Paganus iudex, Luc. causarum consul et treuguanus, cum consilio et accordamento sociorum meorum, per sententiam sic diffinio: In nom. Domini, amen. Uberto h(er)modicum contraemte utramque partem a superscriptis petitionibus absolvo. Hec acta fuerunt coram Ildebrandino et Paganello iudicibus et Rolando qd. Guicciardi. A. MCXCVI, VII id. mar., ind. XIV, Luce, in S. Sentio. Bonapars imp. not.

Originale: Q. 117; Regestum B, c. 38. Il Reg. B aggiunge: De quibus duabus petiis terrarum sunt alie due carte sententie, videlicet una manu Adcursi not., et alia manu Guilielmi not., simul cum prima plicate.

¹ r(espondet) #

1765.

18 Marzo 1196.

A. MCXCVI, XV kal. apr., ind. XIV. Nos Turriscianus emancipatus f. Mattaflonis, ut continetur in cartula scripta manu mei Gottefredi not., et Amata eius uxor et filia Barlecti, mihi Amate consentiente viro meo, ubi interfuit notitia patris mei et Brunecti g. mei, a quibus interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi magistro Ermanno f. qd. Ruberti unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus u. d. Campo, in l. et fin. Vico Solarii, quam Compangnus qd. Rope a nobis per tenimentum detinet, unde annuatim XXVII star. inter granum et milium per medium solitus (est) reddere, ad iustum star. Luc. venditorium, tractum et paratum in civ. Luca; que tenet: unum caput cum uno latere in viis publicis, alterum caput in terra et media fossa filiorum qd. Ciuffe, quam detinent Genoese et Cianfonninus et Persona; alterum latus in terra superscripti Compangni et in terra S. Petri, quam detinent filii Pelati et filii Lanbertucci et filii Ildebrandini. Hanc petiam una cum omni iure et actione et repetitione, quod vel que nobis pertinent, vel requirere possumus adversus iamdictum Compangnum de superscripta vel pro superscripta terra, faciendo te in rem tuam procuratorem, tibi vendimus et tradimus. Recepimus pretium libr. LXX[...] Luc. den. Pena dupli. Et si tu vel tui heredes [rationabiliter] vel usu nostre civ. in damnum deveneritis de superscripta compera, quod in aliis nostris bonis regressum habeatis.

(Sub) pena Luc. consulum et treguanorum et dupli. Act. in domo no[stra ...]. Iugales hanc cartulam fieri rogaverunt, Turriscianus uxori sue consensit. Barlectus et filius ad interrogandam Amatam interfuerunt. Rolandus f. Albertini Fasioli et Henringus f. Rolandini de Festis tt. interfuerunt. Gottefredus not. imp.

Originale: P. 40; Regestum A, c. 6 v; Reg. B, c. 23. Il Reg.

B ha: Quam terram et redditam (si riferisce a un doc. del 1202, febbraio 20) dictus magister Hermannus emit a Mactafelone de Burgo.

1766.

9 Aprile 1196.

“ Marchese qd. Ugolini et uxor vendiderunt domino Caroni canonico S. Martini unam petiam terre, q. est ortus cum casa super se, prope eccl. S. Columbani, de qua reddebantur eidem capitulo annuatim sol. iiii per dictos Marchesem et uxorem. Manu Leonis not. (A.) M^oC^oLXXXVI^o, quinto idus aprelis.,.

Regestum B, c. 17 v; Regestum A, c. 16. Il Reg. A: Compera de supradicto Orto (cf. il reg. n. 1243), unde reddebantur sol. iiii olim, Caronis archipresb. S. Martini a Marchese qd. Ugolini pro libr. nonaginta octo; que petia cum casa et orto et campo insimul tenet: caput in terra Genovesi Galline et in terra Lupardi qd. Guidi et etiam in predicto orto, quem tenet a nobis Maria, alterum in terra Sesmundi qd. Sesmundelli, latus in via publica, alterum in terra et media fossa predicti Leopardi. E aggiunge: De hoc orto recolligimus modo blavam et ita libellum iiii sol. vacat. Item carte acquisiti de eodem orto numero due.

1767.

Lucca, 13 Aprile 1196.

Beneveni qd. Gerardi ' per cartam, quam in sua detinuit manu, investivit Thoccolum et magistrum Palmarium canonicos et diaconos et camerarios eccl. et canonicos S. Martini Luc. episcopatus, quod ipse eiusque heredes ac proheredes dabunt vel dare facient suprascriptis camerariis vel eorum successoribus in singulo anno per totum mensem a(u)g. star. vi de grano et per totum mensem sept. star. v de milio de bono, sicco et rationabiliter mundo, cum iusto Luc. star. venditorio, tractum et paratum Luce, ad canonicam, habendo comedere semel unum panem et de caseo, cum granum reduxerit et alium pasem et de caseo semel, cum milium

reducerit, de una petia de terra, q. est campus, in l. et fin. Vaccole u. d. Collerei, prope eccl. S. Salvatoris; que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra suprascripti Beneveni, latus unum in via publica, reliquum latus in terra Martini Grimaldi; de qua odie per tenimentum et perpetuam locationem Thoccolus et Palmarius Benevenim investiverunt, ut in cartula investitionis inde scripta manu mei Guidonis iudicis et not. continetur. Unde Beneveni spopondit et se suosque heredes ac proheredes et omnia sua bona iure pignoris et ypothece obligavit reddere predictam blavam, sub pena x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que pro tempore Lucam distringeret. Quod factum est in Luc. civ., intus canonica suprascripte eccl. Presentia: Partis conversi ipsius eccl., Cervasci qd. Rodulfi Sappaterre. A. mcxcvi, id. apr., ind. xiv. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: N. 5; Regestum B, c. 65 v.

¹ *Il Reg. B: Beneveni qd. Gerardi de Massa Pisana*

1768.

Lucca, 13 Aprile 1196.

A. mcxcvi, id. apr., ind. xiv. (Nos) Cusinus et Ventura et Mignarra gg. qd. Rugierii et Magrina eorum mater et Bella uxor Venture et filia Henrighetti, mihi Magrine consentiente suprascriptis ff. meis, et mihi Belle consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Petri iudicis imp., a quo interrogate sumus secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus, ex laudamento Curtafughe qd. Panfollie, tibi Alberto abbati eccl. et mon. S. Petri de Potheole, recipienti pro te Forese qd. Guicciardi advocato mon., omne ius et actionem, tenimentum seu libellariam, usum et derictum atque mellioramentum, quod nobis pertinet de duobus petiis de terris, que sunt campi, in l. et fin. Capanole u. d. Fossa Lupaia, unde soliti eramus reddere omni anno monasterio star. iiii grani et iiii milii; prima tenet: unum caput in terra, quam tenet Crivellus a mon., cum tota fossa infra se, alterum in terra et media fossa Guidonis Rossi et Rolandi Diversi, latus unum in terra Ceci, alterum in terra et media fossa, quam tenet Albertus et sui consortes; secunda

est u. d. sub Quarto; que tenet: unum caput cum uno latere in terra suprascripti Rolandi, alterum caput in terra et media fossa Ranuccini et in terra eccl. S. Quirici, alterum latus in terra filiorum qd. Sesmondi. Omne ius etc. una cum omni iure et actione et proprietate et dominio, nobis de eis vel pro eis pertinente, tibi vendimus et tradimus et cedimus atque mandamus. Recepimus pretium a te Alberto libr. xii den. Luc. monete. Pena dupli et sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Hanc cartulam Petrum iudicem et not. imp. scribere rogavimus. Act. Luce. S. m. matris et filiorum et Belle, predicti gg. matri consenserunt et Ventura uxori consensit; et Magrina et Bella omni iuri exinde sibi competenti renuntiaverunt; et Petrus iandictas¹ mulieres² secundum legem interrogavit. Insuper mater et ff. et Bella abbati convenerunt et promiserunt et sub predictis penis se suosque heredes et omnia bona sua iure pignoris obligaverunt si ipse vel sui successores aliquo tempore rationabiliter vel usualiter venerint in dampnum vel menimantiam de suprascriptis terris, quod ipsi emendabunt et restaurabunt ei totum dampnum et menimantiam infra unum mensem post inquisitionem proximum. S. m. Guicciardi qd. Boccacci, Vernaccii qd. Mothiconis, Iuncte qd. Panfolle, Guasconecti qd. Tigniosi, Nigris qd. Dominichi tt. Leo iudex et not. imp., vice et mandato Petri iudicis et not. imp., predicta scripsi, sicut in eius sceda inveni; haec in publicis litteris ad memoriam scripsi.

Originale: T. 119.

¹ *Corretto da iandictam* ² *mulieres e su rasura.*

1769.

Lucca, 9 Maggio 1196.

Breve memorie, qualiter in civ. Luc., in canonica S. Martini, sub presentia bonorum virorum quorum nomina in subiectis continentur, Gottifredus Rapa qd. Aldimaris et Henrigus et Sigherius ff. eius, patris consensu, fecerunt finem et refutationem atque transactionem et pactum de non petendo et non imbrigando vel molestando in manus magistri Palmerii et Thoccoli cammerariorum canonice, pro ipsa canonica et eccl. S. Martini recipientium, de omni eo, quod

pater et ff. vel alius pro eis agere vel requirere seu causari poterant adversus predictos cammerarios vel eorum successores de illa vel pro illa petia de terra, q. est in l. Carraria, quam canonica vicit Mensi coram treuguanis, et quam predictus pater et ff. atque Accursus patruus suprascripti Gottifredi et eius filii et eorum antecessores a canonica per tenimentum vel alio modo detinuerunt, reddendo omni anno canonice star. xii blave. Et promiserunt et convenerunt per iuris stipulationem de cetero non mittere inde litem vel molestiam, sub pena mille sol. Luc. den., consulum quoque et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et potestatis, que Luce pro tempore fuerit. Unde cammerarii remiserunt patri et ff. eosque liberaverunt et absolverunt de xxiv star. blave de afficto retento de duobus annis et de aliis ii star. blave, quam consueverant reddere annuatim aliunde, quam per duos annos retinuerant; ita quod de cetero ipsi nec eorum heredes predicta ii star., que annuatim soliti erant reddere non teneantur in aliquo reddere. Et sic cammerarii per iuris stipulationem promiserunt et convenerunt patri et ff. et se suosque successores et suprascriptam eccl. obligaverunt, sub suprascriptis penis; et hec omnia (facta) fuere ex laudamento Forensis advocati suprascripte eccl. et (f.) qd. Guicciardi Catolli, ab utraque parte in eum commissa. Presentia: Uberti qd. Scalocchiati et Guilielmi f. Baldinocti atque Bertraimi minestralis suprascripte eccl. A. mcxcvi, vii id. madii, ind. xiv. Predicti homines ibi fuere. Deolofecius imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: D. 47; Regestum A, c. 21 v.

1770.

Lucca, 30 Maggio 1196.

Turchius qd. Perelli pro se et Bonaccurso g. suo per cartam, quam in sua detinuit manu, investivit Thoccolum et magistrum Palmarium canonicos et cammerarios et diaconos S. Martini eiusque canonice, quod ipsi eorumque heredes ac proheredes dabunt vel dare facient in singulo anno in mense a(u)g. star. xi de grano et in mense sept. star. xi de milio, de bono, sicco et rationabiliter mundo, cum iusto Luc. star. venditorio, tractum et paratum Luce, ad canonicam; et cum

suprascripta blava fuerit perducta, debent habere commedere due persone de pane et caseo semel rationabiliter in ipsa canonica; de una petia de terra, q. est campus cum arboribus et pergoris, eccl. et canonice, in l. et fin. Carraie, prope eccl. S. Donati; que tenet: unum caput in terra et media fossa Preimartini et Henrichi gg. et in terra et media fossa Mesi, aliud in terra et media fossa Viviani g. suprascripti Mesi, latus unum in terra et media fossa Amichi qd. Angiorelli, reliquum latus in terra suprascripti Mesi, sicuti termini sunt; et est una cultra per mensuram; de qua odie per tenimentum et perpetuam locationem iandicti canonaci eundem Turchium pro se et Bonaccurso investiverunt. Unde Turchius pro se et Bonaccurso sponndit et per stipulationem promisit et se suosque heredes ac proheredes et omnia sua bona iure pignoris et ypothece obligavit reddere predictam blavam, sub pena x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret; et non possint canonaci causare vel requirere suprascriptos gg. vel eorum heredes ac proheredes per manentes vel per colonos illius terre, si aliquo tempore in ipsa terra habitaverint, et quotiens et quantum ibi steterint; et sic pactum cum eo fecerunt de non petendo, sub penis suprascriptis. Quod factum est in Luc. civ., intus canonica S. Martini. Presentia: Glandolfi de Vignano qd. Ugolinelli, Gimignani qd. Albertini Rolandi. A. MCXCVI, III kal. iun., ind. xiv. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: D. 47; Regestum A, c. 21 v.; Regestum B, c. 14 v.
Il Reg. B aggiunge: De qua materia etiam sunt alie plures carte simul inserte.

1771.

6 Luglio 1196.

A. MCXCVI, prid. non. iul., ind. xiv. Ego Paganus qd. Ceppi de l. Vaccole per hanc cartulam vendo et trado tibi presb. Iohanni canonico S. Martini unam petiam de terra, q. est sterpetum, cum vinea et molendino et aqueductu et macinis et marulis et eius instrumento et apparatu super se, et cum muris alterius novi molendini edificandi in suprascripto l. et fin. Vaccole, prope eccl. S. Marie de Scopiccio, in l. u. d. Vallis de molinis; que tenet: unum caput in terra eius-

dem Pagani, alterum in terra S. Martini, latus unum in medio rivo, alterum in terra S. Martini vel aldio, vel si aliter repellantur. Hanc petiam tibi vendo et trado, una cum omni iure et actione et proprietate mea et cum omni iure et servitute ducendi predictam aquam, et cum omni iure et constitutione servitutis per terram meam, quam michi reservo in superiori parte, et cum omni potestate reficiendi aqueductum et goram per aliam terram meam superiorem, quotienscumque necesse erit; et si quo tempore predictum molinum occasum pateretur, casmate vel alio modo, et ibi non posset refici in predicta terra, quod habeat potestatem predictus presb. Iohannes et eius successores, vel quibus dederint, reficiendi molinum in terra suprascripti Pagani, et iure proprio ipsum molinum tenere. A te pretium confiteor recepisse, in veritate et non spe future numerationis, libr. LIX Luc. den. Pena dupli et sub pena consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum vel alterius Luc. potestatis. Paganus rogavit precariam possessionem a suprascripto presb., quousque sua auctoritate ingrediatur in possessionem de omnibus suprascriptis. Insuper Ughic cione qd. Bernardi et Morontus qd. Ubertelli fideiubendo pro Pagano et eius rogatu obligando se et suos heredes et omnia eorum bona, sub predictis penis, promiserunt et convenerunt presb. Iohanni emendare et restaurare omne dampnum, quod ei vel eius successoribus, vel cui dederint, per rationem vel usum Luc. civ. pro suprascripta compera eis contingeret. S. m. Pagani. S. m. Thoccoli canonaci S. Martini et Foresi qd. Guicciardi et Corsi qd. Ugolini et Guidi qd. Villani atque Pauli qd. Ugolini tt. Lucchese not. imp.

Originale: N. 7; Regestum B, c. 65 v. Nel verso della carta, da mano del sec. XIII: Cartule iudicii presb. Iohannis Luc. canonici.

1772.

Lucca, 26 Luglio 1196.

A. MCXCVI, VII kal. a(u)g., ind. XIV. Ego Lucchese qd. Villani magistri per hanc cartulam vendo et trado tibi presb. Tholomeo cantori et canonico eccl. S. Martini Luc. episcopatus, tuo nom. recipienti, unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus u. d. Alalbaro, quam detinet Accursus de Tassignano, de qua consuevit reddere anuatim star. x grani et star. VIII milii Luce, cum iusto Luc. star., recipiendo man-

ducare panem et vinum et companaticum; que tenet: unum caput in terra et media fossa eccl. S. Stephani, aliud in terra et media fossa filiorum qd. Antelminelli, latus unum in terra et media fossa Glandoni, aliud in terra et media fossa Tassignani. Hanc petiam, q. est mod. 1 et medium, vel si plus est, una cum omni iure, actione et proprietate et dominio, michi de ea vel pro ea pertinente, tibi eam vendo et trado, cedo atque mando. Recepi pretium libr. XLVIII den. Luc. Pena dupli, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis, que Lucam distringeret. Act. Luce, in canonica eccl. S. Martini Luc. episcopatus. S. m. Lucchesi. Pro damno et evictione emendanda et expensis restituendis, omnia mea bona, et nominatim domum meam, quam habeo prope turrin filiorum qd. Henrighetti, in Luc. civ., ego Lucchese tibi presb. Tholomeo iure pignoris do et trado atque obligo sub pena dupli et suprascriptis penis. Preterea Lucchese ad sancta Dei evangelia iuravit, quod predicta terra vel eius bona non sunt alienata vel obligata alicui persone vel loco, quod sit damnietas suprascripti presb. Tholomei vel sui heredis, aut cui dederit; et quotiens inde presb. Tholomeus vel eius heredes aut cui dederint, venerint in damnum vel in menimantiam, totiens emendabit et distrigabit ab omni lite et damno infra xxx proximos dies post inquisitionem, si Deus eum adiuveret et illa sancta Dei. Insuper Iordanus qd. Baldiccionis convenit et promisit presb. Tholomeo et se suosque heredes et omnia sua bona iure pignoris obligavit, si ipse vel eius heredes aut cui dederint, venerint in damnum vel in menimantiam de suprascripta emptione a Villana germana suprascripti Lucchesi, quod emendabit ei medietatem totius damni infra unum proximum mensem post inquisitionem, sub suprascriptis penis, renuntiando omni iuri legis et omni auxilio et usus et Luc. consti(tu)tus; verumtamen ex quo Villana habuerit etatem et fecerit inde cartulam finis et refutationis seu dationis eidem presb., in laude sui sapientis, hec obligatio Iordanis evanescat, sub suprascriptis penis. Et precariam possessionem inde rogavit Lucchese suprascripto cantori, donec idem cantor sua auctoritate ingressus fuerit possessionem corporaliter et dedit ei licentiam et potestatem ingrediendi in possessionem, sub suprascriptis penis. S. m.

Ildebrandi iudicis de Albiani, Torrisciani iudicis tt. Acta sunt hec omnia ante Tertiam.¹

Originale: D. 18; Regestum B, c. 11.

¹ *Vedi il reg. seguente.*

1773.

27 Luglio (1196).

In alia die sequenti et loco Riccius qd. Tedieri et Mainectus eius f., eidem Mainecto consentiente patre suo, convenerunt et promiserunt suprascripto presb. Tholomeo, et se suosque heredes et omnia eorum bona iure pignoris obligaverunt si ipse vel eius heredes aut cui dederint, venerint in damnum vel in menimantiam de suprascripta emptione a Villana g. Lucchesi, quod emendabunt ei aliam medietatem totius damni infra unum proximum mensem post inquisitionem, sub suprascriptis penis, renuntiando omni iuri legis et auxilio et usus et Lucane constitutus; verumtamen etc.² Acta sunt hec ultima coram Guidone qd. Pasci, Bonaventura qd. Prescioni. Guido iudex et not. Frederici imp. post traditam complevi et dedi.

Originale: D. 18. Nel verso, da mano del sec. XIII: In Tassinano.

¹ *Così prosegue il regesto precedente. I due docum. furono scritti nello stesso tempo.* ² *Segue come nel reg. precedente.*

1774.

Pozzeveri (Lucca), 12 Settembre 1196.

Breve memorie, qualiter extra Luc. civ., intus claustrum eccl. et abbathie S. Petri de Potheuli, bonorum hominum presentia quorum nomina inferius scripta sunt, Rofia et Iohannes germani qd. Caranduccii et Riguardata uxor suprascripti Rofie et filia qd. Magiori atque Bella uxor suprascripti Iohannis et filia qd. Domenichi, consentientibus eisdem mulierib[us] viris eorum, ubi interfuit notitia mei Salimbeni iudicis imp., a quo interrogate (sunt) secundum edicti paginam, fecerunt finem et refutationem et perdonationem atque transactionem in manu Blanchi presb. et camerarii eccl. et abbatie, ad partem abbatie recipientem, de omni iure et actione et dericto et usu, tenimento et melioramento et edificio, eisdem iugalibus aliquo modo competentibus, de duobus

vel pro duobus petiis de terris, quę sunt campi cum arboribus et quatuor¹ capannis² ibi habentibus, in l. et fin. Paganichi u. d. Aqualunga, prope eccl. S. Marie; prima tenet: anbo capita cum uno latere in viis publicis, alterum latus in terra et media fossa suprascripte abbathie, et quam detinet Damianus; secunda tenens: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa suprascripte abbathie, et quam detinet Bonus qd. Rossi, latus unum in terra et media fossa suprascripte abbathie, et quam detinet Tignosus qd. Pellegrini, alterum in terra et media fossa filiorum qd. Gottfredi Donti; de quibus terris iamdicti iugales soliti erant annuatim reddere abbathie mod. ii blave grani et milii per medium. Prefati iugales repromiserunt presb. Blanco quod ullo modo per se vel per eorum heredes sive aliqua ab eis sumissa persona de predictis rebus vel de aliqua re non egerint sive aliquam molestiam intulerint Alberto presb. et abbati vel suis successoribus, et auctores et defensores de eorum dolo et facto ab omni homine et loco fieri promiserunt, et se eorumque heredes sic semper observaturos et omnia eorum bona iure pignoris ac ypotece obligaverunt sub pena dupli eius existimationis, et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum vel alterius potestatis, quę Luce pro tempore dominabitur, et post pene solutionem hoc instrumentum in sui iuris obtineat firmitatem. Preterea iamdicte mulieres omni eorum iuri sibi pertinentibus in melioramento seu tenimento suprascriptarum terrarum vel in edificiis de quatuor campannis vel in ullo alio iure, ratione dotis vel antefacti seu quarti vel pignoris ypothecarum aut quoquo alio modo, renuntiaverunt et eidem iuri, expresso pacto, remiserunt, promittentes actentius, sollenpni stipulatione interposita, quod de cetero contra non venient, sub predictis penis. Pro quibus iamdicti iugales fuerunt liberati de manentia a suprascripto abbate, sicut in cartula, inde scripta manu mei Salimbeni iudicis et not., continetur. Hec acta sunt presentia et testimonio Benectonis qd. Rolanducci et Cortafughe qd. Panfolie et Peldevaccha qd. * * et Meliorati de Piscia qd. Ciabactelli et Bonfilii de Capannore qd. Signorecti et aliorum. A. mcxcvi, prid. id. sept., ind. xv. Suprascripti homines ibi fuerunt et Rofia et Iohannes eorum uxoribus

consenserunt. Salimbene iudex et not. imp. suprascriptas mulieres interrogavi et hec scripsi.

Originale: Q. 99.

¹ quatuor è *su rasura.* ² pannis è *su rasura.*

1775.

Lucca, 24 Novembre 1196.

Brevis memorie causa descriptus, qualiter infra Luc. civ., prope eccl., intus canonicam S. Martini, bonorum hominum presentia, quorum nomina inferius apparebunt descripta, Thoccolus et magister Palmerius canonici et cammerarii eccl. et canonice S. Martini, pro ipsa eccl. et canonica et pro canonicis eiusdem eccl., et ad bonum et utilitatem ipsius, cum assensu et voluntate Foresi qd. Guicciardi advocati predictae eccl. et canonice, investierunt Grinnovarium qd. Guiducci Luprandi per tenimentum et perpetuam locationem de una petia de terra prefate eccl. et canonice, que est ca[mpu]s, in l. et fin. prope stratam, q. v. de Fiesso, u. d. alla Spranga; que tenet: unum caput in predicta [st]rata, alterum in terra et media fossa Accursi Greffaldi, quam tenet ab eccl. S. Donati, latus unum in terra tua [G]rinnovarii, alterum in terra et media fossa, quam Ildebrandinus et Ravignanus gg. a mon. S. Iustine detinent, [que] est per mensuram tertia pars unius cultre, vel si plus aut minus est; et sciendum est, quod predictam terram Sigherius rimmendator pannorum qd. Falconis per tenimentum ab eccl. S. Martini habebat et tenebat, et quod Grinnovarius ab eodem Sigherio, eo ibi presente, totum suum melioramentum, cum omni suo iure et actione, inde sibi pertinente, modo emit et comparavit pro pretio vii libr. et sol. x Luc. den.; quatinus Grinnovarius et sui heredes ac proheredes in perpetuum habeant et detineant predictam terram, ad reddendum omni anno, in mense sept., star. ii de grano et star. ii de fabis et star. ii de milio, totam predictam blavam bonam et mundam et siccam et ad iustum star. Luc. venditorium et tractam et paratam apud ipsam eccl. Luc., dando canonici commestionem illi uni persone, que blavam reduxerit, panem et vinum et caseum. Pena: xx libr. Luc. den. et consulum et treuguanorum Luc. presentium atque futurorum et Luc. potestatis. Grinnovarius investivit prefatos canoni-

cos eisque promisit quod ipse et sui heredes ac proheredes in perpetuum detinebunt predictam terram et nec eam lassabunt et omni anno predictam blavam reddet et sic se suosque heredes ac proheredes observaturos, sub predictis penis, obligavit. Conventio talis est inter eos, quod non teneantur esse auctores vel defensores et nec danni emendatores a Donnadicasa filia qd. Gottifredi eidem Grinnovario vel suis heredibus ac proheredibus, si contingeret eam habere vel debere habere ipsam terram per tenimentum a suprascripta eccl. et canonica. In presentia: suprascripti Sigherii et Rugerii qd. Rain (?) [...] et Angeli qd. Pandulfini, atque Orselli qd. Martini. A. MCXCVI, VIII kal. dec., ind. xv. Supradicti homines ibi fuere. Ventura not. imp.

Originale: E. 72; Regestum A, c. 26 v; Regestum B, c. 47. Nel verso della carta, da mano del sec. XII-XIII: Grinnovarius qd. Guiducci star. vi per tertium. Il Reg. A aggiunge: Hanc (terram) detinet modo Arrigo Claura de Curte Balbanese.

1776.

24 Novembre 1196.

«Sigherius rammendator qd. Falconis reddere tenetur annuatim Luc. capitulo star. vi grani de una petia terre, q. est in l. et fin. u. d. ad Salce, prope stratam de Fiexo et iuxta classum qui percurrit ad Fagnanum. Manu Venture not. (A.) M^oC nonagesimo sexto, octavo kal. decembr.».

Regestum B, c. 49; Reg. A, c. 36 v. Il Reg. A: Tenimentum datum a canonicis S. Martini Sigerio qd. Falconis de una petia de terra u. d. ad Salcem, prope stratam de Fiesso et iuxta classum, qui percurrit ad Fagnanum, et est media cultra; que tenet: caput in predicta strada, alterum (segue in classo, cancellato), in via Meçana, latus in terra Guidocti Maghenthe, alterum in terra, quam tenet Iohannes qd. Pandolfini de Fiesso a nobis, unde reddit nobis v (star.) grani et v millii; de qua predictus Sigerius debet reddere vi star. grani in augusto, habendo panem et caseum et vinum una persona, q. blavam reduxerit. Hanc tenuit olim Gottifredus qd. (le parole Gottifredus qd. sono nell'interlinea) Monanachi (sic) et Ingannellus Grimani (?) qd. Butraci, ut in rotulo dicitur. A. Domini MCXCVI. Ventura not. fecit cartam. Hanc tenet modo Philippus calthorarius.

1777.

16 Dicembre 1196.

«Forese advocatus Luc. capituli fuit absolutus in curia treguanorum a petitione, quam Guilielmus qd. Vitalis facie-

bat a Luc. capitulo de terris de Ducaria. Manu Bonapartis not. (A.) MC nonagesimo sexto, XVII kal. ian. ».

Regestum B, c. 8 v.

1778.

1196.

« Sententia de eadem terra ¹ inter nos et Falabrinam, per quam vicimus predictam terram, quia emerat eam per alodium a Fralmingis et ipsi a filiis Milocti; que tenet: caput modo in semitula, que olim fuit via publica, et aliquantum in terra quam detinet eccl. de Mugnano, alterum caput, cum via publica infra se, ² in terris quas detinet predicta eccl. de Mugnano. A. Domini MC nonagesimo VI ».

Regestum A, c. 22 v.

¹ Cf. il reg. n. 237, cui si riferisce. ² Segue in Ausure, ma queste due parole sembrano espunte. ³ Il ms. aggiunge: Hanc detinet modo a nobis eccl. de Mugnano, set non habet eam in perpetuum.

1779.

(1196 ?).

« Item sententia contra eundem ¹ de tribus quarris predictae terre primo ».

Regestum A, c. 23.

¹ Cfr. il reg. precedente.

1780.

Pozzevveri (Lucca), 25 Febbraio 1197.

Breve memorie, qualiter extra Luc. civ., intus claustrum eccl. et abbathie S. Petri de Potheuli, bonorum hominum presentia, quorum nomina inferius scripta sunt, Rolandinus qd. Benenati de Capannore investivit Albertum presb. et abbatem eccl. et abbathie, ad partem abbathie, per tenimentum et perpetuam locationem quatenus ipse Rolandinus eiusque heredes et proheredes redde(n)t et solve(n)t suprascripto abbate vel suis successoribus omni anno in perpetuum in mense aug. star. XII grani et in mense sept. star. XII milii, totam blavam bonam, siccam et mundam convenienter, tractam et paratam ad abbatiam et mensuratam ad iustum star. Luc. venditorium, quod pro tempore Luce fuerit, recipiendo manducare una persona duobus vicibus panem et vinum convenienter; de una petia de terra, q. est campus cum arbo-

ribus et vitibus super se, in l. et fin. Capannore u. d. Lappeto, et quam prius tenuerat, tenens: unum caput in via publica, alterum in terra abbathie, quam sibi reservat, ut termini sunt, latus unum in terra et media fossa quam tenet Cortafuga qd. Panfollie, alterum in terra et media fossa Guidocti qd. Iohannis. De qua etiam prefatus Albertus presb. et abbas suprascriptum Rolandinum per tenimentum et perpetuam locationem investivit, cum consilio fratrum suorum et advocati. Rolandinus promisit terram tenere nec peiorare et afflictum reddere et ita se suosque heredes observaturos obligavit, sub pena dupli eius existimationis et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum, vel alterius potestatis, que Luce pro tempore dominabitur. Hec acta sunt presentia et testimonio suprascripti Cortafughe et presb. Bandini de Galleno. A. MCXCVII, v kal. mar., ind. xv. Suprascripti homines ibi fuerunt. Salimbene iudex et not. imp.

Originale: Q. 187.

1781.

Lucca, 20 Marzo 1197.

A. MCXCVII, XIII kal. apr., ind. xv. Ego Morectus qd. Angiorelli per hanc cartulum v[er]o et trado tibi presb. Guilielmo Pontis S. Petri, ad tuam propriam utilitatem, omnes terras, q. sunt in Guindolfo, quas emi a Viviano et filio et uxore atque nuru, et de quibus ipsi michi annuatim per afflictum reddere debent star. VIII grani, secundum quod per omnia continetur in cartula exinde a Paganello imp. iudice et not. descripta. Omnes illas terras, una cum dominio, drectu, usu et servitute et omni iure evictionis et obligationis, mihi, ab illis a quibus emi, de eis vel pro eis facte omni-que alio iure mihi de eis competenti, tibi vendo et trado, constituendo te in rem tuam procuratorem et dominum, actionibus mihi competentibus tibi datis, traditis, cessis atque mandatis. Proſiteor pretium accepisse et habuisse et suprascriptis Viviano et filio et uxore atque nuru pro eius pretio solvisse libr. xx den. Luc. Spondeo ego una cum meis heredibus componere tibi tuisque heredibus suprascriptam venditionem, pro meo dolo et facto tantum, in duplum, sub penis consulum et treguanorum presentium et fucturorum Luc.

vel alterius potestatis, que Luce pro tempore dominabitur et dupli. Act. Luce, prope S. Anastasii ecclesiam. Morectus hanc cartulam fieri rogavit. Porcellus qd. Bonichi filius atque Iacobus f. Gerardi tt. interfuere. Paganellus imp. iudex ac not.

Originale : L. 183.

1782.

Lucca, 12 Aprile 1197.

A. MCXCVII, prid. id. apr., ind. xv. Ego Cecius qd. Corsi et Bonus et Ughiccio tutores testamentarii filiorum minorum qd. Gratiani et Iacobus alter filius dicti Gratiani, ego Cecius pro mea portione, q. est medietas, et nos Bonus et Ughiccio et ipse Cecius, tutorio nom. pro predictis minoribus, per illam potestatem quam habemus de bonis eorum vendendis, prout in rogito inde scripto manu Scotti not. continetur, et ego Iacobus pro alia portione ipsorum minorum et mei, que est similiter medietas, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Scotto not. omnem actionem, locationem, usum, tenimentum, melioramentum et omne ius, quod nos Cecius et Iacobus et predicti minores habemus et nobis et eis pertinet de una petia terre, q. est vinea in l. et fin. Gualdi, quam detinuit Cigus qd. Iohannis, et modo eam detinet Martinus, unde annuatim soliti sumus recolligere a predicto Martino star. vi vini, ad palmentum, ad solitum star. illius terre; et tenet: unum caput in colle, alterum in terra, quam detinuit Dominicus qd. Pagani, latus unum in terra et tenimento Bonithi, alterum in terra, quam detinuit Henrigus qd. Guitonis. Tibi vendimus et tradimus, et te procuratorem et dominum in rem tuam facimus et constituimus. Profitemur a te recepisse pretium sol. xxxvi den. Luc. monete, quorum medietatem dare debemus nos tutores pro nutritura Ugolini pupilli predicti. Repromitto ego Cecius pro una medietate et nos tutores, durante tutela, et Iacobus pro alia medietate una cum nostris et eorum heredibus tibi tuisque heredibus, ut, si nos in aliquod intentionaverimus et non defenderimus, spondemus componere vendictionem in duplum et penam dupli et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius Luc. potestatis. Et pro his observandis et etiam pro omni evictione et dampno, rationabiliter vel usualiter contingente, emendando, et pro vino annuatim reddendo, ego

Cecius pro medietate et ego Iacobus pro me et suprascriptis meis fratribus et nos tutores, durante tutela, pro alia medietate obligamus nos et nostros heredes et omnia nostra bona iure pignoris et ypothece tibi Scotto tuisque heredibus, sub predictis penis. Act. Luce. S. m. Cecii et Iacobi et tutorum. Insuper Iacobus convenit, et per stipulationem promisit Scotto, quod, postquam sui gg. habuerint completam etatem XVIII annorum, faciet ipsos facere Scotto vel eius heredibus cartulam vendictionis vel aliam, quam sapiens eius laudaverit, ad dictum sui sapientis et, ex quo cartula facta fuerit, ab inde in antea ipse Iacobus ab omni obligatione, propterea facta, sit absolutus; et si infra hunc terminum Scottus vel eius heredes exinde ab ipsis minoribus litem vel molestiam aut dampnum aliquod habuerit, quod a lite et molestia eum liberabit, et dampnum emendabit, obligando se et suos heredes et sua bona, sub suprascriptis penis. S. m. Gerarducci qd. Overardi et Upethini qd. Ughiccionis q. tt. interfuerunt. Burcius regis iudex et not.

Originale: C. 22. Nel verso, da mano del sec. XII-XIII: De vino star. xii, quod emit d. Opitho can. Beato Martino pro anima patris sui in Gualdo.

1783.

Lucca, 2 Giugno 1197.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Fallabrinum litigantem, ab una parte, et Iohannem advocatum eccl. S. Cristofani, pro ipsa eccl. et vicinia, ab altera parte, litigantem, delata coram Federico iudice et Rolando Pasta et Veronense qd. Aliocti Luc. causarum consulibus et treuguanis, talis erat: petebat Fallabrinus a Iohanne ut permetteret sibi vel alii pro se edificare volenti edificare et facere grundam in domibus suis, quas habet post trefunem suprascripte eccl. extra murum predictarum domorum per duo blachia et dimidium, incipiens a cantone muri super curiam, que est post trefunem eccl., qui est iusta trefunem versus horientem usque ad alium murum, qui est ante domum Guidonis Tangrandis, dicens eum vel predictam eccl. ius pro(h)ibendi non habere; item petebat ut sacerdotes cum vicinis predicte eccl. faciant sibi cartulam permutationis de domo, quam sibi in permutationem dederunt, et que fuit qd. Rolandi Bacari et de omni-

bus accessionibus ipsius domus, ad dictum sui sapientis, ut moris est, et dent sibi cartulam sui acquisiti de predicta domo, scriptam manu Bonfilii not. vel sol. c. Iohannes, quantum pertinet ad revocandum interdictum, negat penitus; inmo petit ab eo ut destruat vel destrui patiatur expensis ipsius Fallabrine edificium lingnorum, quod factum habet super predictam curiam in suprascriptis domibus, in quantum excedit veterem formam veteris edificii, quod erat in illis domibus, quando destructe fuerunt et quod edificium erat inter lingna et grundam plastrarum tres quarre unius blachii, dicens non esse illi ius edificandi ultra predictam formam super predictam curiam. Hec et alia uterque, ut in petitionem devenerunt, allegabat et petebat. S(acramento) c(alumnie) d(uplici) f(acto) non. mar., dicebat Fallabrinus quod iam sunt anni LX et plus, quod inter se et suos auctores usi sunt predictam curiam, super quam modo vult edificare, ponendo in ea lingna et lapides et alia ei necessaria, sicuti propria vel sibi libellata vel tenimentata et ita modo possidet. Iohannes negabat; set confitebatur, quod quandoque fecit ibi utilitatem suam tamquam vicinus, set non suo iure; et uterque conf(itebatur) quod proprietas suprascripte curie est eccl. S. Martini. Hec et alia uterque, ut in petitione devenerunt, allegabat. Litem, diligenter, quantum pertinet a(d) destructionem edificii lingnorum, examinatum, ego Federicus iudex Luc. causarum consul et treuguanus, cum consilio et acordamento sociorum meorum, per sententiam sic diffinio. In nom. Domini, amen. Quia constat nobis prefatam eccl. cum Fallabrino esse in possessione, vel quasi, predicti terreni, super quo predicta grunda edificatur, et hoc pro parte seu partibus indivisis, que alicui eorum competunt, idcirco Fallabrinum constituentem Octonellum causidicum procuratorem pro se ad hanc sententiam audiendam, ut dehinc ad iv proximos menses destruat aut Iohannem, expensis ipsius Fallabrini, destruere patiatur illud edificium lingnorum, quod factum habet super predictum terrenum in suprascriptis domibus, in quantum excedit veterem formam veteris edificii, quod in illis domibus erat, quando destructe fuerunt, condemno, et omnes alias petitiones ad diffiniendum reservamus, et parti non observanti hanc sententiam, penam mille sol. ex nostro officio inponimus. Coram:

Rolando et Cicciamontone iudicibus et Tancredo causidico.
A. MCXCVII, IV non. iun., ind. xv. Luce, in Sancto Sentii.
Bonapars imp. not.

Copia 1261, marzo 12, di Leonardus imperialis aule iudex et
not.: N. 79.

1784.

Presso l'ospedale de' Colli, 5 Giugno 1197.

Martinus fornarius et Letitia uxor optulerunt se et omnia bona sua eccl. B. Martini Luc. episcopatus, ad partem canonice et capituli ipsius eccl., et pro conversis, iunctis manibus miserunt se in manibus presb. Bonaventure canonici suprascripte eccl., recipienti pro universo capitulo et canonica; insuper promiserunt stare, donec vixerint, ad obedientiam capituli. Quod factum est in quadam petia terre, iuxta hospitale de Collibus, in l. q. v. Boscus Militum, in presentia: magistri Ricciardi et presb. Stefani; a. MCXCVII, non. iun., ind. xv. Ipsa die postea idem presb. Bonaventura, pro canonica, in prefato l., coram multis, benedicto primum solum future construende eccl., cum letaniis et orationibus apposuit lapidem benedictum in fundamento illius, ad honorem Dei et suprascripte eccl. B. Martini et capituli atque canonice et ad honorem vocabulorum nove eccl., scilicet s. Salvatoris et s. Marci evangeliste. Quibus peractis, ipse presb. Bonaventura pro eccl. et capitulo et nomine capituli instituit suprascriptum Martinum suum conversum qui supra capituli rectorem, gubernatorem, aministratorem et constructorem iamdicte eccl. et hospitalis, precipiendo ipsi et uxori, ut laborarent in opere eccl. nove pro canonica et eius nomine. Et hoc factum est in presentia: suprascripti presb. Stefani et magistri Ricciardi et Brucaldi magistri et aliorum multorum. Guilielmus iudex et not. imp., rogatu utriusque partis, hec in publicam scripturam redegi.

Originale: D. 207.

1785.

22 Settembre 1197.

*Baroncellus et Cervactinus gg. qd. Guiduccii Romelle(?) de S. Ianuario reddere tenetur annuatim (Luc.) ca-

pitulo den. octo. Manu Deodati not. (A.) M^oC^oLXXXVII^o,
x^o kal. octubris ».

Regestum B, c. 26 v.

1786.

Lucca, 15 Ottobre 1197.

A. MCXCVII, id. oct., ind. i. Nos Ugo qd. Pinelli et Guillia uxor sua et (ilia) qd. Angiorelli, consentiente mihi Guillie viro meo, interveniente mihi notitia Ildebrandini iudicis imp., a quo secundum legem interrogata sum, vendimus et tradimus tibi Marchesi qd. Ugolini¹ unam petiam de terra, quam habemus in l. Verciano u. d. in Campo Donico, et est campus cum arboribus super se, et tenet: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa S. Bartholomei, cum uno latere, et in terra et media fossa Guerretti, alterum latus in terra et media fossa filiorum Malenocis. Hanc petiam, de qua annuatim consuevimus recipere a filiis qd. Gripli de Verciano, nomine afficti, star. xx de grano et x de milio et x de fabis, iusto star. Luc. venditorio, tractam et paratam Luce, recipiendo manducare, cum eam reducant, una cum omni iure et actione et dominio et proprietate, nobis in ea vel pro ea pertinente, tibi eam vendimus et tradimus. Pretium, in veritate et non spe future numerationis, recepimus libr. cxi Luc. monete. Si nos intentionaverimus et non defenderimus, spondemus componere venditionem in duplum, in pena dupli, consulum quoque treuguanorum Luc. et Luc. potestatis presentium et futurorum, et pro danno et evictione emendanda et expensis restituendis obligamus tibi omnia bona nostra; et in omnibus predictis ego Guillia renumptio senatus consulto Velleiani et iuri meo ypothecarum et omni auxilio et iuri mihi in eis vel pro eis pertinente. Act. Luce, in domo suprascriptorum iugalium. Non est ignorandum, quod actum fuit inter predictos contrahentes, quod venditores de evictione fovearum non teneantur. Predicti iugales hanc cartulam fieri rogaverunt, Ugo sue uxori consensit, et ego Ildebrandinus iudex imp. illam interrogavi. Ildebrandinus iudex et not. imp.

Originale: O. 149; Regestum A, c. 30.

¹ *Il Reg. A:* Compera Marchesi Serpentis qd. Ugolini.

1787.

26 Ottobre 1197.

« Henricus qd. Aldibrandini de S. Ianuario et Orlan-
dus qd. Neri eiusdem loci reddere tenentur annuatim (Luc.)
capitulo in mense ian. den. decem et octo de una petia terre,
q. est in confinibus de Gello u. d. Carbonaiola. Manu Deo-
dati not. (A.) M^oC^oLXX^oXXVII^o, septimo kal. novembris ».

Regestum B, c. 27.

1788.

28 Ottobre 1197.

« Benvenutus qd. Bellandi de S. Ianuario de l. Celle
reddere tenentur annuatim star. XII vini musti. Manu Do-
nati not. (A.) M^oC^oLXX^oXXVII^o, v^o kal. novembris ».

Regestum B, c. 25.

1789.

Lucca, 19 Novembre 1197.

Cum Iuncta, Fera dictus, qd. Viviani de Sulcino fecisset
testamentum et iudicium et dispositionem de suis bonis, ut
publice continetur in rogito inde scripto manu qd. Boni Vi-
calensis not., inter alia iudicia, que fecit, ut in ipso rogito
testamenti continetur, dixit ita: volo et iudico et ordino atque
dispono, ut pro remedio anime mee habeat de meis bonis
eccl. et abathia S. Petri de Potheuli omnes terras et res,
quas Simeon de S. Ianuario, dictus de Trebbio, nomine te-
nimenti vel alio modo a me habet et detinet, ad reddendum
singulis annis unam libr. olei, et ipsam libr. volo et ordino,
ut de cetero dicta eccl. et abathia annuatim percipiat et re-
colligat. Act. Luce, prope Tabernam. Coram Gratiano
saponario qd. Iohannis, Bonvillano eius filio, Ramundino
thoccolario, Bonifatio qd. Martini, Conecto f. Petri, Bonac-
curso Guaifa, qui his omnibus, causa memorie convocati, tt.
interfuerunt, manusque imposuerunt. A. MCXCVII, XIII kal.
dec., ind. I. Perfectus imp. iudex et not. et qd. Vincefortis
item iudicis et not. filius predicta omnia, prout in actis pu-
blicis qd. Boni Vicalensis not. ac iudicis ordinarii inveni et
legi, fideliter scripsi et meum singnum et nomen apposui.

Copia del sec. XII-XIII di detto Perfectus imp. iudex et not.: L.

17. *Nel verso, da mano del sec. XIII: Iuncta qd. Viviani de S.
Ianuario, Simone Manfredini ab abathia (?) unam libr. olei.*

1790.

1197.

« Tenimentum Paterni qd. Ianuarii, datum eidem a canonicis S. Martini, de duabus petiis terrarum in Verciano u. d. Valle;¹ quarum una est campus cum arboribus, et tenet: caput in via publica, alterum in terra Lupicini et Bartholomei gg. qd. Cristophani de S. Maria in Via, latus in terra Mugnai, alterum in terra Vitalis et Bentivegne, sicut termini sunt; secunda petia est ortale ibidem, et tenet: caput in via publica, alterum in terra Uberti-Saragothi, latus in terra S. Petri Maioris, alterum in terra predicti Lupicini et fratris; de quibus ipse et eius (heredes) et proheredes in perpetuum debent reddere canonice S. Martini in mense augusti vi star. grani, ad star. Luc. pro tempore currentem, habendo panem et caseum et vinum, qui predictam blavam reduxerit. A. MCXCVII. Guido not. ».

Regestum A, c. 29.

¹ *Il ms. aggiunge: que fuerunt, ut credo, predicti Rolandi (cf. il reg. n. 695).*

1791.

1 Febbraio 1198.

« Donnus Bonaccursus prior eccl. S. Donati et canonici ipsius vendiderunt Amico Lutterhii terram, q. est u. d. alla Noce. Manu Orlandi Leonis not., de rogito patris. (A.) m^oc^o nonagesimo octavo, ipsa die kal.¹ febr. ».

Regestum B, c. 47.

¹ *Segue ian. cancellato.*

1792.

Scorciaboccone (Pescia), 15 Aprile 1198.

A. MCXCVIII, xvii kal. madii, ind. i. Nos Blancus qd. Capitonis et Berta mater eius, relicta qd. Capitonis, et Avengiente uxor suprascripti Blanci filia qd. Grilli, michi Berte consentiente predicto filio meo, et michi Avengienti consentiente viro meo, ubi interfuit notitia Aldrici iudicis imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi domno Blanco monacho presb. et camerlingo mon. S. Petri de Potheoli, recipienti ad partem et utilitatem mon., omne ius et actionem et repetitionem, que habemus de sedio unius molini monasterii, quod

est in l. u. d. ad Terme, et de terra, q. est iusta molinum, de quibus recipimus omni anno star. medium puri milii et medium star. panici sicci, ad iustum star. currens de Piscia a monasterio. Recepimus pretium sol. xlv den. Luc. Repromittimus tibi, vice domni Rainerii presentis abbatis mon. vel eius successorum, ut si nos intentionaverimus et non deffenderimus, spondemus componere venditionem in duplum; et omnia hec observare promittimus et nos nostrosque heredes et omnia nostra bona obligamus sub pena potestatis nobis pro tempore dominantis, et emendare omnes expensas et damnitates, quas exinde habueritis. Act. ad Scorciaboconem. Blancus et Berta et Avengiente hanc cartulam fieri rogaverunt, Blancus matri sue et uxori sue consensit. Stefanus qd. Olivoli et Corsus qd. Grinte et Amicus qd. Cecii tt. interfuerunt. Aldricus iudex ac not. imp.

Originale : V. 114.

1793.

Moriano (Lucca), 16 Giugno 1198.

A. MCXCVIII, XVI kal. iul., ind. i. Ego Vitalis qd Homodei per hanc cartulam pro anime mee et animarum omnium meorum antecessorum et omnium vivorum (et) mortuorum mee domus remedio offero tibi eccl. et mon. S. Petri, quod est situm et edificatum in l. u. d. Potheoli, medietatem integram pro indiviso de una petia de terra, q. est campus, in confinibus Moriani u. d. al Marmo, quam tenet a me Pelegrinus qd. Arrighecti, de qua medietate ipse Pelegrinus solitus est mihi reddere omni anno unum star. boni grani, ad star. Luc., et est ipsa petia iii staïora ad iustam pert. mensuratam; que tenet: unum caput in terra Guidolini qd. Guidocti, alterum in terra, quam mihi reservo, sicut singnatum est cum terminis, latus in terra Blanci qd. Boctrichi, alterum in terra Cicolini qd. Lappatense. Offero, ut deinceps in antea, tam in vita mea quam post obitum meum sit in proprietate et potestate eccl. et mon. et presbiterorum et monachorum, q. in eccl. et mon. fuerint et ibi Deo officium fecerint, eam habendi et fruendi, ad eorum et pauperum usum et ad utilitatem eccl. et mon. Pena dupli, sub penam potestatis, que nos pro tempore distrinxerit. Act. in confinibus Moriani,

prope pontem, in domu predicti Vitali. S. m. Vitali. Et dixit Vitalis, quod Pelegrinus erat solitus sibi reddere granum ad Morianum, ad domum ipsius Pelegrini, et non debet eum ad alium locum portare. S. m. Bonaquisti f. ipsius Pelegrini et Bonamici qd. Farine et Bonagiunte qd. Albonecti tt. Boctrichellus iudex et not. imp.

Originale: F. 125.

1794.

23 Giugno 1198.

Ebriacus castaldus et vicarius dominorum de Porcari, ex parte predictorum dominorum et vice eorum, investivit Bellonem castaldum canonice S. Martini de Luca, ad partem canonice, quatenus ab ipsa die in antea sit in tenere et possessione in una petia de terra, quam tenet Bonifatius qd. Casalis a canonica, et in omnibus aliis suis bonis, excepto in illa terra, quam ipse Bonifatius in diganeo recepit a predicto Bellone, pro XLIII sol. capitale, quos ab eo canonica recipere debet pro sententia consulum S. Ianuarii et pro III some vini musti, quod estimabat sol. XL den. Luc., ut prefatus castaldus per Belloni sacramentum cognovit, quod canonica sic recipere debet, et Bonifatius una vice pro tribus requisitus, ad iustitiam faciendam venire conte(m)psit; tali lege atque tenore, quod si dehinc ad unum proximum annum Bonifatius vennerit ad iustitiam faciendam Belloni, vel avvocato canonice, dato convenienti pingnore in manus predictorum dominorum vel de predicto castaldo, ad eorum voluntatem, et reddito primum quod pro hac investitione datum est, scilicet pro dato dominorum den. XLIX et XVIII de brevi isto, hec possessio et teneris inmissio in eum revertatur, canonica semper habente et lucramte omnes fructus predictae petie ad ractionem secundum quod venerit den. iv per quamquem libr. omni mense, nomine pene, de suprascripto capitali pro rata temporis, et quantum minus exinde habuerit, totum super hac investitione obligatione permaneat. Si post annum Bonifatius vennerit, dato convenienti pingnore etc. et semper ante et post annum priusquam causa inde fiat vel ractionem habeat, reddat totum quod pro hac investitione datum est, nisi in quantum domini vel predictus castaldus cognoverint, quod hec possessio et teneris inmissio fraudulenter petita sit in totum

vel in partem, tunc de eo, in quo fraudem admisit, nichil reddi faciant et fructus vel penas eo modo perceptas fraudatorem restituere cogant, et post annum Bellone et canonica sit possessor et possideat ad istar pingnoris conventionalis, et semper lucretur penas predicto modo pro rata temporis, donec debitum probaverit vel probare paratus fuerit, nisi post annum visum fuerit dominis et predicto castaldo quod per eum malitiose stet, et honus probationis semper incumbat canonice, quia in rem agit, et salva ractione omnium aliarum personarum. Presentia: Boni qd. Iordani et Romei qd. Ardimanni et Benis qd. Piriccioli. A. MCXCVIII, IX kal. iul., ind. I. Sciendum est, quod predicta terra est in l. S. Ianuario u. d. in Pothoro, que est vinea et campus insimul comprehensa, que tenet: unum caput in via, aliud cum uno latere in terra, quam tenet Bellone a canonica, alterum (latus) in terra, quam tenet Marchus. Deodatus Frederigi imp. not. ac Henrigi Romanorum regis iudex hec omnia in curia plebis S. Ianuarii scripsi.

Originale: R. 138. N. Cianelli, III, pag. 113.

1795.

Moriano (Lucca), 10 Agosto 1198.

Ex hac publica litterarum serie omnibus clare appareat audientibus, quod Lambertus et Spectalus atque Gerardinus et Pellarius gg. et qd. Armanni de Moriano filii in veritate dixerunt et guarentaverunt et confessi sunt, quod eorum pater in infirmitate, de qua fuit mortuus, iudicavit et reliquit in perpetuum pro sue anime remedio eccl. S. Petri de Potheoli medietatem illius libre olei, quam ei reddebant et soliti sunt reddere Tiniosus et Forte de Aquilea, de una petia de terra, q. est vinea cum arboribus in villa, q. d. Dardagnia, in l. u. d. Seganariam; que tenet: unum capud in via publica, aliud in terra suprascripti Armanni, latus unum in terra Giordanis et Grugni, aliud in terra Pasqualis et Accursi et Gennarii. Et suprascripti pro (remedio) anime eorum patris dederunt et tradiderunt, cederunt et mandaverunt in perpetuum Boneiuncte filio Albonetti advocato eccl. S. Petri de Potheoli, pro eccl. recipienti, medietatem illius libre olei, quam eis soliti sunt reddere suprascripti Tiniosus et Forte

de suprascripta petia de terra, ut deinceps in antea perpetim suprascripta eccl. habeat et recolligat, actionibus omnibus de ipsa medietate, eis pertinentibus, datis et traditis, censis et mandatis. Hec acta sunt in canonica eccl. S. Laurentii de Vico Moriani, coram Ranuccio de Sexto et Toscio qd. Neri et Ugolino qd. Aldibrandini de Arbusciana tt., in festivitatem s. Laurentii. (A.) MCXCVIII, IV id. a(u)g., ind. I. Ugolinus Henrigi imp. not. post traditam complevi et dedi et hec, rogatu gg. suprascriptorum, in publicam scripturam redegei.

Originale: E. 58. Dopo la sottoscrizione del not. segue, di mano dello stesso Ugolinus: Et sciendum est, quod presb. Lutterius eccl. S. Leonardi de Aquilea pro predicta eccl. S. Leonardi et eccl. S. Petri de Potheoli detinet cartulam compere de suprascripta terra, q. est scripta manu Tulii not. Nel verso, di mano dello stesso Ugolinus: Iudicium Armanni de Moriano.

1796.

(Lucca), 26 Agosto (1198).

Passarinus qd. Guidi Giolli de Lunata in infirmitate de qua mor[tuus] fuit, sed recte loquens et sane mentis existens, voluit et c[on]didit suum testamentum di[cens] ita: Si de hac infirmitate decessero, volo et iudico atque disp[ono ...] tres petias de terris meis, q. sunt in l. u. d. ad Pontem ad Moram [... per]petuum debeat reddere et dare omni anno abathie de Potheoli 1 st[ar. ... mun]di, cum star. Luc. venditorio tractum et paratum ad abathiam, habendo il[le] qui ... por[taverit], commestionem panem et vinum et companaticum cum rectitudine. Haec acta [fuerunt in Luc.] civ., prope eccl. S. Iuliani, in presentia Bonaccorsi qd. Corsi, Capa[... Ber]nardi, Salani qd. Iovanis. A. millesimo cente[simo ...], sep[ti]mo kal. sept., ind. I. Supradicti homines ibi fuere. Leo iudex et not. imp., cuius presentia hec acta sunt, scripsi, quamvis de ipso rogito iam alia carta sumpt[a ...].

Originale: N. 57. Nel verso, di mano dello stesso Leo: Testamentum Passarini de Lunata.

1797.

Lucca, 4 Ottobre 1198.

Ex hac publica litterarum serie omnibus presentem scripturam videntibus et audientibus clareat, quod tunc temporis

quando Guido Boddori vendidit Guidoni de Tassignano f. qd. Sciubiteli star. i de terra, a parte septemtrionis, ad iustam pert. mensuratoriā mensuratum, de una petia de terra sua ipsius Guidonis Boddori, que est campus cum arboribus et vitibus super se, in suprascripto l. Tassignano u. d. a Ponitoio seu Lavatorio (?), pro pretio libr. iii den. Luc., secundum quod in cartula venditionis exinde scripta manu mei Henrici iudicis et [n]ot. continetur, tunc iamdictus Guido Boddori investivit eundem Guidonem de Tassignano de [...] emanet a predicto star. venditionis; que terra tenet: unum caput in terra et media [fossa ...], alterum cum fossa, q. d. Lavatoio, infra se, in terra eccl. S. Stefani et aliquam[tum ...] in via publica, latus unum cum fossa infra se in via publica, alterum in terra, quam Guido [...] Bornettus detinent. Quam investitionem fecit ei [eo videl]icet modo et ordine, quatenus ipse Guido de Tassignano eiusque heredes et proheredes habeant et detineant suprascriptam [terram] per tenimentum et perpetuam locationem atque fruuntur ea, ad reddendum annuatim [...] exierit de suprascripta terra vel non eidem Guidoni Boddori et eius heredibus et proheredibus, Luce, ad domum eorum [h]abitationis in mense aug. star. iii de bono grano et in mense sept. star. iii de bono [m]jilio, et hanc blavam bonam et bene siccam et rationabiliter mundam et cum iusto star. Luc. venditorio mensuratum. Guido Boddori, ad penam libr. xx den. Luc. et consulum et treuguanorum [L]uc. presentium et futurorum et Luc. potestatis, que Luce pro tempore dominabitur, promisit suprascripto Guidoni Boddori (*sic*) ac se suosque heredes et proheredes ei obligavit, quod non tollent Guidoni de Tassignano terram, nec aliquam imponent suprapositam, si ipsi, ut dictum est, observaverint; et Guido de Tassignano, sub eisdem penis, promisit ac se suosque heredes et proheredes et sua bona omnia et nominatim suprascriptum star. terre ei nomine pignoris et ypothece obligavit, quod detinebunt terram ad meliorandum et non peiorandum et afflictum reddent. Acta sunt hec Luce, coram Beneveni qd. Guidini et Pratese magistro. A. MCXCVIII, IV non. oct., ind. II.²

Originalc: H. 57.

¹ *Segue* infra se *cancellato*.

² *Cf. il reg. seguente.*

1798.

10 Ottobre (1198).

Paucis¹ diebus transactis, et eodem anno, videlicet vi id. oct., Madonnina uxor Guidonis de Tassignano, cum consensu viri sui, et interveniente ei notitia Henrici iudicis, q. eam secundum legem interrogavit, sub predictis penis omnibus, promisit et convenit Guidoni Boddori, ac se suosque heredes et sua bona omnia ei nomine pignoris et ypothece obligavit, quod ipsa et eius heredes facient et observabunt pro se, sicuti suprascriptus Guido eius vir pro se fecit et promisit, ut suprascriptum est; et omni iuri, sibi in predictis pignoribus bonorum viri sui² competenti, nomine dotis vel antefacti vel alio modo, renumpsiavit. Coram Benetto tintore et Boneinsegna³ qd. Belli. Henricus imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: H. 57.

¹ Così prosegue il reg. precedente. I due atti furono scritti sulla stessa carta e ad un tempo. ² Le parole bonorum viri sui sono nell'interlineo. ³ Corretto da Boneingna

1799.

Chiesa di S. Sensio (Lucca), 21 Novembre 1198.

Iacopus iudex et Pandolfinus Caratelle et Perfectus qd. Corsi Luc. causarum consules et treguani, in eccl. S. Sentii residentes, bonorum hominum presentia quorum nomina inferius apparebunt descripta, investierunt Foresem advocatum abatie de Potheuli, quatinus ipse pro abatia et abatia, per eorum parabolam et ex eorum parte et ex publica Luc. civ. auctoritate, sit et intret in tenere et possessionem in omnibus bonis et rebus pertinentibus Bencasano de Palmatore pro tanto vino et tanto oleo, quod valeat sol. LV et pro sol. v, quos debebat abatie, per cuius advocati fidem cognoverunt treguani, quod secundum quod ille credebat, Bencasanus abatie dare debebat, ut predictum est per omnia; qui una vice pro tribus inquisitus ad iustitiam faciendam venire contempsit; tali lege atque tenore, quod qualicumque die, dehinc ad unum proximum annum, Bencasanus venerit, convenienti pignore in manus consulum et treguanorum, ad eorum voluntatem dato, et redditis primo III sol. pro dato civ. et v den. pro missis et XII den. pro brevi isto, hec possessio et teneris inmissio in eum revertatur, abatia semper deinceps habente et lucrante de fructibus huius investitionis ad rationem secun-

dum quod venerit de predicta tota summa den. iv per libr. omni mense, nom. pene, pro rata temporis, donec debuitm probaverit vel probare paratus fuerit, nisi visum fuerit consulibus et treguanis quod per ipsam malitiose stet, et quantum minus exinde habuerit, totum super hac investitione et obligatione permaneat, et senper infra et post annum, priusquam causa inde fiat vel rationem inde habeat, convenienti pignore etc. dato, reddat totum quod pro hac investitione datum est, nisi in quantum consules et treguani cognoverint hanc possessionem etc. fra[u]dulenter fore petitam in totum vel in partem, tunc de eo, in quo fraudem admisit, nichil reddi faciant et penam vel fructus perceptam vel perceptos fraudatorem restituere cogant, et post annum abatia sit possessor huius investitionis ad istar pignoris conventionalis, et honus probationis ei senper incumbat, quia personaliter agit, et salva ratione omnium aliarum personarum. Presentia: Boneiunte de la Ciocia et Bonepartis not. A. mcxcviii, xi kal. dec., ind. ii. Rolandus imp. iudex et not.

Originale: R. 125.

1800.

Capannori (Lucca), 6 Dicembre 1198.

Rainerius abas mon. S. Petri de Potheoli, cum consilio et acordamento domni Bianchi monachi et camerarii mon. et Forensis advocati et Curtafughe castaldionis mon., per cartam, quam in sua detinebat manu, investivit per tenimentum et perpetuam locationem Rolandinum qd. Benenati de una petia de terra monesterii, que est campus in l. et fin. Capanole u. d. al Molino Abatis, et tenet: unum caput in Frethone, alterum in terra Bandini de Greppo et de suis consortibus, latus in terra filii qd. Arnolfi et nepotum, alterum in terra Gerardini Malisarti, quam habet in feudum a dominis de Porcari, et aliquantulum in terra suprascripti f. qd. Arnolfi et nepotum; quatinus Rolandinus et eius heredes ac proheredes haberent et tenerent predictam petiam de terra, ad reddendum omni anno in mense aug. Rainerio vel suis successoribus star. vii de bono grano sicco et rationabiliter mundo, cum iusto star. Luc. venditorio, tractum et paratum ad mon., habendo ille, qui hoc representaverit, commestionem

panem et vinum cum rectitudine. Sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Rolandinus convenit et promisit abati, sub penis predictis, se suosque heredes et omnia bona sua obligavit reddere omni anno predictum granum. Et tale pactum et conventum fuit inter eos, quod si predictus abas vel eius successores aliquo tempore voluerint in confinibus suprascripte terre edificare molendinum, quod possint Rolandino vel suis heredibus ac proheredibus predictam terram tollere, ita tamen, quod debeant eis restaurare de mellioramento, si ibi fecerint. Quod factum est in l. Capanole, prope eccl. S. Quirici. Presentia: Guilli f. Martinuccii, Guidonis f. Vecchi. A. MCXCVIII, VIII id. dec., ind. II. Leo iudex et not. imp.

Originale: I. 67.

1801.

Capannori (Lucca), 6 Dicembre 1198.

Rolandinus qd. Benenati convenit et per stipulationem promisit Rainerio abati mon. S. Petri de Potheoli et se suosque heredes obligavit, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret, dare ipse vel eius heredes ac proheredes in perpetuum Rainerio vel suis successoribus viam eundi et redeundi cum hominibus et bestiis caricatis et discaricatis die noctuque, quando eis necesse fuerit, per unam petiam de terra, q. est campus, quam ipse detinet a suprascripta abatia in l. et fin. Capannole u. d. a Greppo; et tenet: unum caput in via publica, alterum cum uno latere in terra abatie et mon., alterum latus in terra Guidocti de S. Genuario, scilicet in illis terris, quas predictus abas habet iusta predictam terram, vel in antea habuerit. Hec facta sunt ex laudamento Curtafughe qd. Panfollie. Quod factum est in l. Capannole, prope eccl. S. Quirici. Presentia: Guilli f. Martinuccii, Guidonis f. Vecchi. A. MCXCVIII, VIII id. dec., ind. III. ¹ Leo iudex et not. imp.

Originale: H. 37.

¹ *L'indizione non corrisponde, ma sarà un lapsus del notaro; vedi il reg. precedente.*

1802.

Lucca, 14 Dicembre 1198.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Foresem advocatum eccl. et canonice S. Martini pro ipsa eccl. et canonica et Iohannem, delata coram Iacobo iudice et Perfetto qd. Corsi Falconis et Pandolino Carratelle Luc. causarum consulibus et treuguanis, talis erat: petebat Forese a Iohanne, ut redderet ei possessionem et proprietatem vel quasi de casa et masio, quod fuit rectum per qd. Macharium et eius uxorem et de omnibus terris et rebus ad masium pertinentibus, et nominatim terras, unde domus Paganelli consuevit recipere pensionem, et quod masium est in l. Orthalliore; dicens poss[ess]ionem et proprietatem esse suprascripte canonice, et Caritellum et cognatam tenuisse illud pro canonica, quando Iohannes vicit causam Carito coram Ildebrandino iudice de Albiano, sive quando Caritus dedit qualemqualem possessionem ipsi Iohanni. Iohannes negabat et specialiter de terris Paganelli et dicebat, quod male petebat et quod non debebat cogi respondere, nisi nominaret res, quas petebat et quod volebat facere consuetam redditam canonice; Forese dicebat quod designaret, si hopus foret. S(acramento) c(alumnie) f(acto) iv id. apr., dicebat Forese quod proprietas et possessio domus et masii et aliarum terrarum est canonice et Caritus et cognata tenebant pro canonica. Iohannes, quantum pertinet ad terras proprietatis S. Martini, confitebatur quod proprietas est S. Martini, et confitebatur, quod canonica respectu proprietatis est inde in possessione, set respectu iuris libelli vel tenimenti se possidere, et negabat in eo ecclesiam possidere; de terris Paganelli negabat onnino, et quod Caritus et cognata tenerent tempore suprascripte sententie pro canonica, negabat, immo pro Gratiano et Bona eius sorore tenebant et laborabat eas Caritus iure libelli pro eis, ut consuetum fuit de antiquis, et confitebatur quod omnes terre, quas ipse habet in l. Orçalliore, exceptis terris domus Paganelli, sunt S. Martini iure proprietatis. Dicebat Forese, quod masium cum pertinentiis et no(m)i(n)atim cum terris, unde redditus consuevit fieri in domum Paganelli, fuit detentum et locatum et admansiatum iam per annos centum et plus pro canonica et residentes in masio terras tenuerunt pro canonica. Iohannes negabat penitus; confitebatur tamen, quod ille, q. tenuit terras S. Mar-

tini, reddidit inde canonice star. xxxii vini musti, et quod ille, q. tenuit terras S. Martini et stabat in terra S. Martini, tenuit terras Paganelli per annos LX et plus, set non pro S. Martino, immo pro Paganello et eius antiquis. Dicebat Forese, quod omnes homines, q. steterunt in masio a c annis, intra-verunt ibi pro canonica et pro ea illud recognoverunt, nec Paganellus nec aliquis de domo sua fecerunt eis aliquam locationem de predictis terris, unde redditum recipiunt. Iohannes negabat in totum. Dicebat Forese quod Caritus venit in scioreccium in masium et servitium inde dedit canonice. Iohannes confitebatur quod venit in scioreccium per parentes domus et non pro canonica et negabat quod aliquid daret inde canonicis. Idem dicebat Forese de Magese, qui fuit vir Bone, et quod promisit inde dare sol. xx; Iohannes negabat. Dicebat Forese quod uxor Cariti et filie Panfilie et Cinbettus et frater Orselli et eorum antiqui fuerunt consortes et predicta Bona cum eis, a qua ipse Iohannes habet; Iohannes negabat. Dicebat Forese quod Iohannes possidet quartam partem omnium terrarum, quas canonica habet in predicto l., et pro quarta parte consuevit redditus inde fieri a predicta Bona, et nominatim pascioraticum reddebat; Iohannes negabat, et dicebat quod Bona, q. fuit filia Macharii et Blance, fecit donationem de terris canonice Gratiano g. suo cum Magese viro suo [tam]quam de terris sui libelli et de terris domus Paganelli sicut de terris sui tenimenti, ut per omnia continetur in carta Petri not. Forese negabat per libellum vel tenimentum datas, de aliis, que in carta continentur, R.¹ Hec et alia uterque allegabat. Litem, diligenter examinatam, nos Iacobus iudex et Perfectus et Pandolfinus consules et treuguan per sententiam sic diffinimus: In nom. Domini, amen. Iohannem, ut dehinc ad proximas ian. kal. restituat Foresi, pro canonica, casam et masium cum omnibus terris et rebus ad masium pertinentibus, exceptis terris Paganelli, de quibus Iohannem absolvimus, condempnamus. Coram: Rolando not. et Arrigo qd. Frangelaste et Benetto misso treug(uanorum). A. MCXCVIII, XIX kal. ian., ind. II. Luce, in S. Sentio. Bonapars imp. not.

Originale: L. 143; Regestum B, c. 72 v. Nel verso della carta, da mano del sec. XIII: Hoc podere habet [...]egno qd. Turchli cum g. suo (?); e da mano del sec. XIV-XV: Orçaglore, de pleberio Moste(se)gradi.

¹ r(espondet)?

1803.

1198.

Comtinetur in quodam libro rogitorum qd. Guidonis Maconis not., facto et composito sub anno MCXCVIII, inter alia rogita et contractus, que in libro continentur, ita: Lis et comtroversia, q. vertitur inter presb. Lambertum et magistrum Rubertum sacristas eccl. et canonice S. Martini, ab una parte, et Pictotellum et Passamontem gg. et ff. qd. Ranuccini, ab altera parte, commiserunt in Fioresem advocatum eccl. suprascripte et Cortafugam qd. Pamfollie ambe partes dederunt inter se investitionem et se suosque subcessores et heredes obligaverunt quicquid inde dicerent et laudarent, firmum et ratum haberent et tenerent omni tempore, sub pena x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel potestatis, que Lucam distringeret. Que lis erat: petunt suprascripti sacristani a suprascriptis gg. unam petiam de terra, q. est campus, in confinibus Paganichi u. d. Giungaio: caput et latus in via publica, aliud latus in terra filiorum qd. Riccardini, cum media fossa, aliud latus in terra filiorum qd. Macti, ideo, quia dicebant esse suprascripte eccl. et quia ipse emerat ab Aldemari et Sardo; et gg. negant. Nos laudatores per laudamentum diffinimus ut gg. reddant de ipsa terra in festo s. Martini sacristanis suprascripte eccl. sol. ii den. Luc. condepnamus; et ab aliis petitionibus ipsos absolvimus.

Copia del sec. XIII, di Nicolaus Maconis, imperiali auctoritate iudex et not.: S. 40. Nel verso, da mano del sec. XIII-XIV: Terram Macti habet filius Vetori (?) et est cultra et med(ietas). De Pitotello fuit Nicolaus, de Nicolao est Ranuccinus (?) et frater; de Passamonte fuit Orlandus, de Orlando est Rusticus.

1804.

1198.

« Sententia inter canonicos S. Martini et Posam de tertia portione predicte terre, q. fuit Malaprese; per quam condepnatus est ut restitueret canonice nostre tertiam portionem predicte terre; q. tenet: caput in via publica, alterum in terra filiorum Ubaldini Clavarii, latus in terra, quam tenet hospitale de Spaçavento, et aliquantum in terra filiorum Ma-

lusi, alterum in terra, quam tenet Ildebrandinus Malpili a nobis. A. Domini MCXCVIII. Bonaparte not.». ²

Regestum A, c. 30v.

¹ Cf. il reg. n. 451, cui si riferisce. ² Il ms. aggiunge: De tertia parte reddit nobis heres Pose IIII star. grani.

1805.

1198.

« Sententia inter eccl. et canonicam S. Martini et Sassum qd. Rossi de duabus petiis terrarum in Capannore in predicto l. Greppo, ¹ per quam condepnatus est predictus Sassus ut restitueret eas predictae canonice; quarum prima tenet: caput in via publica, alterum in terra predictae eccl., quam tenet predictus Malagallia et a duabus lateribus coheret terre S. Martini, quas tenent Advocati per libellum; secunda est ibi prope, que a duabus partibus coheret terre predictae canonice, quam tenent Advocati per libellum ab eadem eccl., ab alia terre predicti Sassi, quam laborant Martinus et presb. ² Bonus gg. qd. Cristofani de Paganico, ab alia terre, quam laborat Balduinus et Rolandinus. A. Domini MCXCVIII ». ³

Regestum A, c. 14.

¹ Cf. il reg. n. 1333, cui si riferisce. ² Segue Martini cancellato. ³ Il ms. aggiunge: Has terras, devictas Sasso, habet Orlandinus qd. Gaitati de Advocatis in feudum a nobis tempore vite sue tantum; de quibus recolligit ipse star. XII vel XIII blave.

1806.

S. Gennaro (Lucca), 10 Gennaio 1199.

Presb. Blancus cammerarius abatie S. Petri de Potheuli, pro abatia, et vice domini abatis, et suo loco investivit per tenimentum et perpetuam locationem Bondiem filium Grilli et Rustichellam uxorem suam filiam qd. Manentis de tribus petiis terrarum, q. sunt abatie et abatie obvenerunt per iudicium Amici qd. suprascripti Manentis; que sunt in confinibus plebis S. Ianuarii u. d. Caselle; prima d. Castangno Almare, que est vinea, q. tenet: unum caput cum uno latere in terra Truti, aliud caput in terra Lambertuccii, alterum latus in terra Carbonis; secunda d. tra via, q. est campus cum olivis, que tenet: unum caput in terra suprascripti Truti, aliud in terra Iunte qd. Noctis, latus in terra suprascripti Carbonis, alterum

in terra suprascripti Lambertuccii; tertia d. in Trebbio, que est campus cum olivis, que tenet: unum caput in terra suprascripti Truti, aliud in terra Antonii, latus unum in terra Lambertuccii, alterum in terra suprascripti Carbonis; quatenus predicti iugales et eorum heredes et proheredes haberent et tenerent eas per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum omni anno abatie suisque rectoribus per totum mensem dec. unam libr. et dimidiam de bono oleo puro et necto, tractum et paratum ad abatiā, cum iusta libra Lucana sigillata. Et presb. Blancus se et abatiā, sub pena ipsius potestatis, que ipsam pro tempore destrinxerit, et centum sol. Luc. den. et dupli obligavit, et quod referenti oleum dabit panem et vinum et companaticum de illo, quod conversi illius loci habuerint, sub predictis penis. Et Bondie et Rustichella, cum consensu viri sui, cum notitia Deodati iudicis Henrigi regis, convenerunt et, sollenni stipulatione interposita, presb. Blanco, ad partem abatie, promiserunt tenere terras ipsi et heredes et proheredes, neque studiose peiorare, et libr. et dimidiam, cum libra Luc. sigillata, solve, et se et heredes et proheredes et omnia eorum bona sub predictis penis et sub pena dominorum de Porcari et eorum consulum de S. Ianuario et dupli obligaverunt. Iugales, Bondie sue uxori consensit, et suprascriptus iudex eam secundum legem interrogavit. Hec facta sunt in l. S. Ianuario. Presentia: Amati qd. Rustichi et Ildibrandini qd. Lamberti et Peralli et aliorum multorum. A. mcxcix, iv id. ian., ind. ii. Deodatus Frederigi imp. not. ac Henrigi Romanorum regis iudex hec descripsi et post traditam complevi et dedi.

Originale: L. 2.

1807.

Segromigno (Lucca), 17 Gennaio 1199.

A. mcxcix, ind. ii, xvi kal. febr. Nos Martinus qd. Becchi et Lamandina eius uxor, michi Lamandine consentiente marito meo, ubi interfuit notitia Ruberti iudicis imp., a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Busschetto f. Ughiccionis unam petiam de terra, q. est vinea cum olivis, sita in Latiano, dicitur a la Scalmingna(?) et tenet: ambo capita cum uno latere in terra Ughiccionis pater tuus et in terra

Toscii et Guilielmi et in terra quam sibi reservant, sicut termini sunt ibi, alterum latus in terra Teste; cum omni iure et actione et proprietate sua. Confitemur a te pretium recepisse Luc. den. libr. III et sol. XIII. Quam terram michi Lamandine obvenit per antefactum ab Ian (?) qd. marito meo. Pena dupli et sub penis Luc. consulum et treuguanorum presentium et fucturorum et p[ot]esta[t]is, que Luce pro tempore fuerit. Act. Subgrominio u. d. ad Vingnale. Et iusserunt ei ingredi possessionem suprascripte terre, et Lamandina omne ius et actionem sibi competentem de predicta terra ei rinuntiavit et ego Rubertus iudex Lamandinam interrogavi. Insuper nos iugales omnia nostra bona tibi Busschetto et tuis heredibus obligamus nom. pingnoris et ypothece pro omni damno, quod vobis acciderit rationabiliter vel usualiter et de eius fructibus emendando (?), sub predictis penis omnibus. Suprascripti iugales qui et que hanc cartulam fieri rogaverunt. Cacciaguerra qd. Ubertelli et Parme (?) qd. Falchini (?) tt. Rubertus not. et iudex imp.

Originale: Q. 100.

1808.

Cappiano, 31 Gennaio 1199.

Panfolia iurisperitus, et a Luc. consilibus iudex constitutus curtis Pisscie et Vallis Ariani et Vallis Nebule et curtis Cappiani et curtis Ficeccli et Vallis Arni, misit in tenere et possessionem Fornesem advocatum eccl. S. Laurentii de Pisscia super bonis Orlandini qd. Orlandi de Ultrario pro libr. III den. pro extimatione cuiusdam canis, quem Fornese pro dicta eccl. petebat a dicto Orlandino, et ipse Orlandinus malitiose a causa cessavit, solito more et lege, ut a modo Fornese lucretur fructus investmentis, ad rationem IV den. pro unaquaque libra pro quolibet mense, donec debitum probaverit vel paratus fuerit probare; et (si) Orlandinus infra annum veniet, non audiatur, nisi prius reddiderit expensas curie et dederit pingnus ad voluntatem curie, videlicet: sol. III pro drictura curie et den. V pro missis et pro isto breve den. XII, salvo iure omnium aliarum personarum. Hec acta sunt in burgo de Cappiano, in domo Iuncte not. Presentia et testimonio: Ruberti qd. Mutori, Mangiadori qd. Bernardini, Pelati qd. Lucardini, Iohannis qd. Stephani, Casoli qd. Corsi,

Vannelli qd. Telosani tt. A. MCXCIX, prid. kal. febr., ind. II. Iuncta inp. not., ex precepto prefati iudicis, hoc breve scripsi et ad memoriam reduxi.

Originale: M. 116. Nel verso, di mano dello stesso Iuncta: Cartula Fornese de Piscia, de tenuta contra Orlandinum de Ultrario e di mano del sec. XIV-XV: De Valpromario.

1809.

3 Febbraio 1199.

Breve recordationis de terris, q. sunt pertinentes eccl. et abbacie S. Petri de l. Potheuli: Iohannes qd. Filipelli et Bonifatius et Arcadepane gg. et Martinus qd. Henrighecti confessi fuerunt se tenere a suprascripta abbacia unam petiam de terra, q. est in l. et fin. Plebis S. Pauli et prope suprascriptam plebem, et est canpus cum arboribus, que tenet: unum caput cum uno latere in semitula, alterum caput in terra, quam Bertone et Cantone et Bonus et Martinus destinant, alterum latus in terra Conecti qd. Hermanni, et est cultre IV ad pert. mensuratam, et unde predictus Iohannes solitus est reddere abbacie omni anno, pro se tantum, star. XVII de grano et XVII de milio, et predicti gg. soliti sunt reddere omni anno IX et medium de grano et IX et medium de milio, et Martinus solitus est reddere omni anno star. VII et medium de grano et VII et medium de milio. Item Blancus f. Bandini et Reffucius et Guitone et alius Blancus, q. Scialuccus v., confessi fuerunt se tenere a suprascripta abbacia unam petiam de terra, q. est in l. et fin. capelle S. Margarite u. d. in Vicinato, que tenet: unum caput in via publica, alterum similiter in via publica, latus unum in terra hospitalis S. Marie de Forisporta, alterum in terra Soffredi qd. Gualfreducci et suprascripti Bianchi; unde soliti sunt reddere omni anno star. VI de grano schecto. Item Lietorus qd. Bonfilioli confessus fuit se tenere a suprascripta abbacia unam petiam de terra, q. est in l. et fin. S. Michaelis de l. Antraccole, et est canpus cum arboribus et cum capanna super se, que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra suprascripte abbacie, latus unum in terra Gerardi qd. Ciactoni et aliquantum in terra Gerardi qd. Arinundi et aliquantum in terra Guidi qd. Benencasi, latus unum in terra Panisetvini qd. Uguiccioni, et est star. XXIX et medium, ad

pert. mensuratam; unde solitus est reddere omni anno star. xi et medium de grano et xi et medium de milio. Item Pruficatus qd. Ugolini confessus fuit se tenere a suprascripta abbatia unam petiam de terra q. est ibidem, que tenet: unum caput in terra abatie, alterum in terra Panisetvini qd. Uguiccionis et Oseppi et Marchesini, latus unum in terra Ugolini qd. Pandulfi, et (est) star. xxii et medium, ad pert. mensurat[a]m; [u]nde solitus est reddere omni anno star. viii de grano et viii de milio. Hec acta fuerunt presentia Godimanni et Curtefugghe qd. Panfollie. A. mcxcix, iii non. febr., ind. vii.¹ Mainardus not. inp.

Originale: H. 2.

¹ *L'ind. non corrisponde.*

1810.

Lucca, 6 Marzo 1199.

A. mcxcix, prid. non. mar., ind. ii. Nos Albertus qd. Ubertelli et Ughiccio qd. Toppini per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Baldinello qd. Antionelli unam petiam de terra, q. est olivetum, in confinibus Masse Macinarie u. d. a Corte; que tenet: unum caput in terra Michelis de Valle, aliud caput et latus in terra Gratiani de Colle, aliud latus in terra Corsi de Oliveto. Hanc petiam, una cum omni iure, actione et proprietate et dominio nobis pertinente, tibi vendimus et tradimus, cedimus atque mandamus. Profitemur a te pretium recepisse sol. x den. Luc. Pena dupli, sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc., et potestatis, que Lucam distringeret. Act. Luce, in domo Guidi Maconis. S. m. Alberti et Ughiccionis. S. m. Guidi Burrelli, Burrelli Simonis qd. Gualtieri tt. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: O. 105.

1811.

Lucca, 16 Marzo 1199.

A. mcxcix, xvii kal. apr., ind. ii. Nos Baldinus de Capannore, de Greppo, qd. Ildebrandini et Bellotta eius uxor et filia qd. Parentis, consentiente mihi Bellotte viro meo, ubi interfuit notitia Henrici iudicis ordinarii regis, a quo interrogata sum secundum edicti paginam, per hanc

cartulam vendimus et tradimus tibi Merletto converso abatie S. Petri de Potheule, recipienti ad partem et proprietatem abatie, omnem actionem, locationem, tenimentum, melioramentum, nec non derictum et usum atque omne ius, quod habemus et nobis pertinet et ita nobis competere affirmamus de una vel in una petia aut super una petia de terra, q. est campus cum arboribus, in confinibus Capannore u. d. in Lappeta, et quam per tenimentum tenemus a suprascripta abatia, ad reddendum annuatim abatie star. v inter granum et fabas et milium, ad iustum star. Luc. venditorium mensuratum; que petia tenet: unum caput in terra et media fossa quam tenet Cortafuga ab eccl. S. Bartholomei, alterum in terra Guidotti de S. Ianuario, sicut termini sunt, latus unum in terra suprascripti Cortafughe, sicut termini sunt, alterum in terra ¹ Bartholomei de S. Ianuario, semitula quadam mediante. Omnem actionem etc. atque omne ius, quod habemus et nobis competere affirmamus de suprascripta petia, tibi vendimus et tradimus et cedimus atque mandamus. Profitemur pretium accepisse a te pro abatia libr. ix et sol. x den. Luc. Pena dupli et sub penis consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et Luc. potestatis, que Luce pro tempore dominabitur et libr. xxv den. Luc., et sub eisdem penis nos promittimus et convenimus tibi ac nos nostrosque heredes et omnia bona nostra nomine pignoris et ypothece obligamus quod nos emendabimus abatie et eius rectori omne dampnum seu menimantiam, quam de suprascripta comp(er)a per rationem vel usum Luc. civ. habuerint. Act. Luce. Baldinus et uxor hanc cartulam fieri rogaverunt et Baldinus uxori sue consensit; que etiam auxilio Velleiani senatus consulti et omni rationi, quam habebat in suprascripta venditione nomine dotis vel antefacti vel alio modo, penitus renuntiavit et insuper speciali et expresse pacto remisit et condonavit et Henricus iudex eam interrogavit. Preterea Baldinus iuravit per Domini evangelia, quod predictum ius et actionem et melioramentum non erat alienatum vel obligatum alicui persone vel loco quod dampnum sit abatie. Sic verum esse iuravit se sciente, si Deus eum adiuvet et illa sancta Dei evangelia, super quibus manum posuit. Testes: Cortafuga de Paganico et Gilione qd. Villani Arnustri, q.

rogati suprascriptis interfuerunt. Henricus imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: V. 20.

¹ *Segue sancti cancellato.*

1812.

Lucca, 1 Aprile 1199.

Ex hac publica litterarum serie omnibus presentem scripturam videntibus et audientibus clareat et sit manifestum, quod magister Caro archipresb. eccl. et canonice B. Martini ac magister Hermannus eiusdem eccl. primicerius et presb. Tolomeus cantor eiusdem eccl. et Iohannes et Guffredus et Bonaventura sarcerdotes et magister Palmerius et Guilielmus et Ildebrandus diaconi et Ubaldus atque Ubertus subdiaconi, omnes isti canonaci iamdicte eccl., pro ipsa eccl. et canonica et cum consensu Forensis qd. Guicciardi advocati predictae eccl. et canonice, commutationis seu deganei nom. dederunt et concesserunt et condonavērunt seu remiserunt donno Ieronimo presb. et priori eccl. et mon. B. Bartholomei de Silice, recipienti pro mon., omnem consuetudinem et actionem et exactionem commestionis seu refectionis vel procurationis, quam habebant vel eis pertinebat, videlicet tantum de habenda seu percipienda ipsa commestione et refectione et procuratione in vigilia festivitatis b. Bartholomei apostoli apud ipsum mon., quam refectionem et procurationem canonaci vel quidam ex eis cum eorum clericis seu familia vel scola aut servientibus in die predictae vigilie recipere debebant, seu consueverant, et sic ab ipsa datione seu prestatione et ab omni actione pro refectione seu procuratione priorem et mon. in totum liberaverunt et absolverunt et finem et refutationem et transactionem atque perdonationem fecerunt, salvo omni alio iure utriusque eccl.; repromittentes priori, ad penam domini pape et consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et Luc. potestatis, que Luce pro tempore dominabitur, et marcarum centum arg., obligantes se et suos successores et capitulum, quod de cetero ipsi nec aliquis eorum non litigabunt neque molestabunt priorem de vel pro refectione seu procuratione et de ipsa refectione seu procuratione erunt actores et defensores priori et monasterio ab omni persona

et loco. Pro qua commutatione iamdictus Ieronimus prior et rector mon., cum consilio et assensu domni Pagani iamdicti mon. monaci, pro mon. dedit et tradidit canonacis deganei nom. duas petias de terris; prima quarum est campus cum arboribus in l. Silice et quam Samaritana uxor Bernardi de Fracta et ipse Bernardus pro ea detinent per tenimentum seu libellum, ad reddendum annuatim in mense aug. star. xxii de bono grano, ad star. antiquum affictale et star. xiv de milio et fabis, ad eundem star., que redeunt ad presens star. venditorium civitatis star. xxxiii, minus mediam quarram; que terra tenet: unum caput cum uno latere in terris predictae canonice S. Martini, alterum caput in via seu semitula, reliquum latus in terra et media fossa Aliotti de Barga; secunda est campus cum arboribus in Via Meçana et quam per tenimentum tenet Albertinus Corse ad reddendum exinde annuatim ad mon. star. xv inter granum et milium per medium et ad iustum star. Luc. venditorium mensuratum; que tenet: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa filii Sonnegati cum uno latere, reliquum latus in terra et media fossa mansionis Templi; et de predictis omnibus prior et eius successores erunt actores et defensores canonacis ab omni persona et loco, sub suprascriptis penis. Et cum lis seu contentio esset inter canonicos et priorem de hospitale, quod nuper inceptum est hedificari in l. Colle et eius ecclesia, quod modo regitur per Martinum et de oblatione, q. fit seu fiunt vel fieri debet seu debebit in mane diei festivitatis s. Bartholomei, talem concordiam et finem et refutationem et transactionem inter se fecerunt, videlicet: quod prior pro mon. dedit et concessit seu permisit et donavit canonacis omne ius et actionem, quam habebat seu se habere dicebat de predicto hospitale vel pro ipso hospitale, repromittens, quod de cetero canonicos de ipso vel pro ipso hospitale non litigabit neque molestabit, inmo permittet canonacis hospitale gubernare et disponere et ordinare et alii concedere ad suum beneplacitum et facere quicquid eis placuerit. Et de oblatione, quam canonaci percipiebant seu percipere vel se habere dicebant, canonaci talem diffinitionem inde priori pro mon. fecerunt, videlicet: quod ipsam oblationem den. et monetarum debent canonaci habere in die festivitatis, illam tamen tantum que ad altare

S. Bartholomei vel ad manus sacerdotis missam maiorem celebrantis facta fuerit in ipsa missa maiori, videlicet ab inceptioe misse maioris, q. sit finito officio Tertie, videlicet cum dicitur: « Michi autem nimis » et cetera, et usque ad finem misse, videlicet cum dicitur: « Ite, missa est », et nichil amplius ante vel post; et sic finem et transactionem atque perdonationem et pactum de non petendo, ad predictam penam, canonaci fecerunt priori. Ipsi tamen debent invitari, sicut consueverunt, ut ad festivitatem veniant, liberum tamen sit canonacis ire vel non ire ad Vesperas vigilie; et prior debet esse actor et defensor de suo et monasterii dolo et facto pro facto hospitalis et de his que pro hospitali in hac cartula continentur. Prior liberavit hospitale eiusque rectorem ab omni actione personali et in rem, quam adversus hospitale eiusque rectorem movere aut intendere posset. Acta sunt hec Luce, intus canonicam eccl. B. Martini, presentibus Bonaiunta iudice et Lucchese qd. Bulsi et Guidotto Falsimbera atque Rodulfo qd. Ildebrandini. A. MCXCIX, ipsa die kal. apr., ind. II. Post hec, eadem die, intus claustrum B. Bartholomei, donnus Guilielmus et donnus Usbertus et donnus Adiutus et donnus Rolandus presbiteri et donnus Paganus predictus et donnus Ildebrandus et donnus Iacobus et donnus Ubaldus et donnus Guido et alter donnus Iacobus iamdicte ecclesie et mon. monaci his omnibus consenserunt et hec omnia firma et rata habuerunt. Coram: Forese et Guidotto suprascriptis et Saracini mon. converso.¹

Originale: Z. 18.

¹ *Segue il reg. 1818.*

1813.

Lucca, 23 Aprile 1199.

Bernardinus qd. Sesmundi pro se et fratribus et nepotibus, quos promisit facere habere ratum, petit de [de]cem annis retro star. x ordei a Iohanne avvocato eccl. S. Michaelis de Miato, pro ipsa eccl. respondente. Iohannes negat. Sacramento calumpnie facto, salvo iure in superfluo et in me Urbiccianum iudicem per rationem et usum civitatis ad diffiniendum commissa, dicit Bernardinus, quod Gualtroctus avunculus suus solitus fuit recipere quantum quinque stario-

rum ordeï a suprascripta eccl. annua[tim] pro terra, quam eccl. habebat a domo Sclectae, que reddita erat star. v per annum. Iohannes confitetur totu[m ...] anni xii, quod nichil inde reddidit. Dicit Bernardinus quod cum Gualtroctus iudicasset eis [...] in l. Amiata et in eius confinibus, fecit inde placitum cum filiis Lanberti et obtinuerunt in tribus partibus et de qu[arta] parte fecit cum] eis concordiam ita quod remansit eis totum. Iohannes negat, nisi videret cartam. Dicit Iohannes quod Gualtroctu[s ...] unum caballum valentem libr. viii, pro quo non emendavit ecclesie ultra sol. c et pro residuo re[...] ordeum et reliquit ecclesie ut ab inde non solveret. Bernardinus confitetur totum, excepto de datione [...] ordeï in totum negat. Cum lis et controversia foret inter Bernardinum et Iovannem [...] investitione inter se observandi quod inde Urbicianus iudex iudicaret, sub pena dupli [et con]sulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, que Lucam distringeret. Urbicianus per sententiam litem diffinivit, dicens: In nom. Domini, amen. Ego Urbicianus, litis cognitor, prestito iureiurando diffinitivo a predicto Iohanne, qui precise iuravit presente presb. Francesco prelato dicte eccl., quod Gualtroctus remiserat predictam redditam ordeï pro sua parte, taliter, sacramento calumpnie hinc inde prestito, testibus sub iureiurando diligenter examinatis et cognitis, Iohannem pro suprascripta eccl., a suprascripta petitione absolvo. Hec acta sunt Luce, sub porticale case suprascripti Urbicianis, in presentia Bonacursi Belle et Tasche filii Moreccii et Martini f. Pascii. A. mcxcix, ix kal. madii, ind. ii. Iohannes Henrigi regis not. ac eiusdem imp. iudex hec, rogatu dicti Urbicianis, descripsi.

Originale: L. 99. Nel verso, da mano del sec. XV: Parum valet.

1814.

Lucca, 5 Maggio 1199.

A. mcxcix, iii non. madii, ind. ii. Nos Mese qd. Guilli et Berta uxor eius et filia qd. Scotti et Rolandinus eorum filius, mihi Rolandino consentiente patre meo et mihi Berte consentiente viro meo, ubi interfuit notitia mei Bartholomei iudicis et not. imp., a quo interrogata sum secundum edycti paginam, per hanc cartulam vendimus et tradimus tibi Baldicioni f. qd. Bianchi Garavelli unam petiam de terra nostra,

q. est campus cum arboribus, in l. et fin. Capannore u. d. in Campo di Cavallo, quę est per mensuram quarra una, plus vel minus. ad iustam pert. mensuratoriam; quę tenet: unum caput in via publica, alterum in terra et media fossa filiorum qd. Berindelli et aliquantulum in terra Corsi Iolichte, latus unum in terra nostra, quam tenemus a filiis qd. Gerardi Erimundi, alterum in terra suprascripti Corsi, sicuti termini sunt undique. Hanc petiam una cum omni nostro iure et dominio et proprietate tibi eam vendimus et tradimus. Pretium sol. XLVIII den. Luc. monete et den. vi recepissee ac inde bene pagatos esse profitemur. Pena dupli et sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, quę Luce dominabitur. Act. Luce, intus casam Bartholomei not., quę est prope S. Quiricum in l. u. d. in Coiaria. S. m. Berte et Mese et Rolandini, Mese uxori sue et filio suo consensit. Predictus iudex ibi fuit eamque interrogavit et omni suo iuri et actioni atque exactioni sibi in predicta terra aut de predicta terra vel super predictam terram, nomine dotis vel antifacti pertinenti, renuntiavit et illud Baldicioni dedit et tradidit et concessit atque mandavit et ipsum in rem suam procuratorem fecit atque constituit, sub suprascriptis penis. Preterea Mese et Rolandinus, cum consensu patris, convenerunt et promiserunt et se suosque heredes et sua bona Baldicioni, nomine pignoris et ypothece sub suprascriptis penis obligaverunt predictam terram, de qua eos per tenimentum et perpetuam locationem eam habendam et tenendam investierunt, bene laborare et meliorare, et exinde omni anno per totum mensem aug. unum star. de bono grano bene sicco et mundo bene reddere et pagare in villa de Capannore, ad casam habitationis eorum, ad rectum star. Luc. urbis venditorium per tenimentum in perpetuum, sub suprascriptis penis. S. m. Bonichi et Riccardini gg. ff. qd. Martini Bianchi, q. interfuere. Bartholomeus not. et iudex imp.

Originale: R. 28.

1815.

Lammari (Lucca), 16 Maggio 1199.

Breve memorie, quod factum est in confinibus ville plebis S. Marie de l. Lammari, presentia bonorum hominum nomina

quorum inferius denotabuntur, Bene qd. Ciabacti de Vicinatu et Beneventina illius mater, relicta qd. suprascripti Ciabacti, et filia qd. Fralmucii, michi Beneventine consentiente suprascripto Bene meo f. atque mundualdo, pro remedio et salute anime qd. suprascripti Ciabacti heorumque antecessorum, convenerunt et promiserunt Pose, oblato et converso abathie S. Petri de l. Potheuli, recipienti ad partem abathie, quod ipsi heorumque heredes et proheredes dabunt et reddent vel peretsolvent domino abati sive eius camerario omni anno in mense aug. unum star. grani boni et sichi, mensurato cum iusto star. Luc. venditorio, in domo heorum Lammari, de una petia de terra, q. est in l. Lammari u. d. Vicinatu et d. Ortale, campus, cum una arbore et vite super se; que tenet: unum caput in via, alterum in terra, quam laborat Martinellus, latus unum in terra Dati, reliquum in terra Petri calcinari. Sese et omnia heorum bona, sub pena Luc. consulum et treguanorum presentium et futurorum vel alterius potestatis, que Luce pro tempore fuerit, et ad penam xx libr. Luc. monete,¹ obligaverunt. Presentia: Mainecti qd. Ildibrandini et Gianni qd. Guictonis et Grilli qd. Bonefave. A. MCXCIX, xvii kal. iun., ind. ii. Tolo-meus imp. not.

Originale: H. 17.

¹ *L'orig. ha: monenete*

1816.

Lucca, 18 Giugno 1199.

Causa seu lis, q. vertebatur (inter) Benectum Cacariellum et Iohannem Uguiccionis advocatum eccl. et hospitalis et pontis S. Petri, pro ipsa eccl., hospitali et ponte, coram Federico iudice et sociis preteritis trenguanis incepta et postea coram Gualando et Baldinocto et Toperto Luc. trenguanis ad diffiniendum delata, talis erat: petebat Benectus a Iohanne libr. iv capitale et prode triginta mensium, ad rationem iii den. per libr.; item sol. xl capitale et prode de decem mensibus, ad eandem rationem; item tantum granum, quod valeat sol. lx vel ipsam summam; item sol. ii; item star. vi grani, volendo solvere sol. vii et den. vi, vel compensare, et salvo sibi iure in superfluo et in omnibus aliis.

Iohannes negabat, et e converso, pro hospitali et eccl. et ponte, petebat ab eo tantum inter granum et milium et fabas et vinum et oleum et edulium, quod valeat libr. XII vel ipsam summam denariorum pro pastu filii, quem Iohannes, dominus pontis, tenuit per duos annos et plus suis expensis, volendo compensare, si apparuerit se aliquid dare debere, in quantum apparuerit se debitorem esse. Item petebat unum capethalem et duo linteamina valentia inter omnia sol. XXX, vel ipsam summam. Item unum cappellum ultramarinum vel sol. III. Item tantam acciam, que valeat sol. X vel ipsam summam. Benectus negabat. Sacramento calumpnie duplici facto, ut moris est, nonus aug., dicebat Benectus, quod ipse vendiderat predicto Iohanni rectori pontis unum iumentum pro libr. VI et pretium debuisset solvisse ex promissione sibi facta iam sunt anni III. Iohannes de iumento confitebatur et pro sol. C et non plus et de termino confitebatur de tribus annis et plus.⁴ Item dicebat Benectus, quod vendiderat predicto Iohanni rectori unam somam vini et quod habuit in proximo preterito festo s. Petri fuit annus et pro pretio XL sol. Iohannes confitebatur de star. XVIII et pro den. X per starium et non plus. Item dicebat Benectus quod mutuaverat predicto Iohanni VIII star. grani eo anno, quo valuit starium sol. VII et den. VI et postea tantum inde sibi dare promisit pro quoque star. Iohannes negabat penitus. Dicebat Benectus, quod cum ipse rector erat infirmus, mutuavit ei star. VI grani, et uxor sua sol. II den. Iohannes confitebatur et dicebat quod iam habebat inde sol. VII et medium. Benectus confitebatur. Dicebat Benectus, quod rector fuit confessus coram Guidocto Novare et aliis hominibus, quod debebat Benecto libr. IX capitale inter iumentum et vinum et granum, scilicet libr. IV pro iumento et III pro grano et sol. XL pro vino, et hoc sine VI stariis grani et II sol. den., que habuit postea. Iohannes negabat in totum. Dicebat Iohannes, quod rector tenuit secum filium Benetti, in domo pontis, per annos II. Benectus confitebatur de uno et non plus inter plures vices et non continue. Dicebat Benectus, quod Iohannes erat dominus et rector et administrator domus pontis et hospitalis et, si quid inpendit in predicto puero, non fecit animo repetendi, immo potius, pietate motus, nec ipse aliquid inde ei promisit. Iohannes confitebatur, quod erat

dominus et rector et administrator voluntate et consilio plebanorum bene tractando res et bona pontis; alia omnia negabat. Item dicebat Benectus, quod in eo quod filius eius stetit cum domino pontis, misit ei pro ipso f. suo tantum inter panem et vinum et carnem et ficus et alia, que valuerunt libr. iv. Iohannes confitebatur de sol. x et non plus. Dicebat Iohannes, quod Benectus vel uxor vel alius pro eis habuit omnia predicta et tantum valuerunt, quantum supra dixit, excepto de uno lintheamine valente sol. v. Benectus confitebatur de accia valente den. xxviii et non plus et de uno capethale valente sol. x. Hec et alia plura uterque, ut in petitionem devenerunt. Litem diligenter examinatum nos Gualandus iudex et Baldinoctus Gottifredi f. et Topertus qd. Malusi Luc. causarum consules et treuguanis, per laudamentum ab utraque parte in nobis commissam, promittentes inter se, ad penam consulum et treuguanorum et dupli observare laudamentum, sic diffinimus. In nom. Domini, amen. Iohannem, ut dehinc ad iv proximos menses det et solvat Benecto libr. iv capitale et sol. l. pro earum usuris pro pretio iumentis, item sol. xl capitale et sol. xv pro eorum usuris pro pretio vini, item sol. lx pro viii star. grani; item star. iv de grano vel presentem estimationem, condepnamus et Benectum, ut ad eu(n)dem terminum restituat Iohanni tantam acciam, q. valeat den. xxviii, vel ipsam summam; item unum capethalem valentem sol. x, vel ipsam summam, condepnamus, et ab omnibus aliis petitionibus utramque partem absolvimus et datum solvant per medium; et Iohannem pro suprascriptis locis, ut ad eundem terminum liberet Benecto pignus eius pro eo obligatum treuguanis, condepnamus. Hec omnia acta fuerunt presentibus Forese qd. Guicciardi et Truffa qd. Rainerii et Filippo qd. Benefecis et aliis. A. mcxcix, xiv kal. iul., ind. ii, Luce, in S. Sentio. B(o)napars imp. not.

Originale: B. 25. Nel verso, da mano del sec. XIII: Sententia curie treuguanorum lata Inter eccl. Pontis S. Petri, ex una parte, et Benectum Carratellam, ex alia.

¹ *Il passo de tribus annis et plus fu scritto dopo nello spazio lasciato in bianco.*

1817.

Paganico (Lucca), 18 Luglio 1199.

A. MCXCIX, xv kal. aug., ind. II. Ego Ieronimus presb. et prior eccl. et mon. B. Bartholomei de Silice, pro ipsa eccl. et mon., per hanc cartulam, in permutationem seu deganeum do et trado tibi Rainerio presb. et abb. eccl. et mon. S. Petri de Potheule, recipienti ad partem et proprietatem ipsius mon., unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus, in confinibus Capannore u. d. in Lappeta, et quam detinet Cortafuga per tenimentum, ad reddendum annuatim in mense aug. star. IV de bono grano, ad star. Luc. venditorium, mensuratum, tractum et paratum ad mon. S. Bartholomei, recipiendo manducare et bibere persona, q. redditum reducerit, panem et vinum convenienter. Que petia tenet: unum caput in terra et media fossa suprascripte abatie S. Petri, alterum in semitula, latus unum in terra eccl. S. Quirici de Capannore, sicut termini sunt, alterum in terra Bartholomei qd. Plebanelli et consortum, et aliquantum in terra abatie, sicut termini sunt, semitula mediante. Hanc petiam una cum omni iure et actione et proprietate seu dominio et usu de ea vel pro ea mihi pro mon. pertinente tibi do et trado et cedo atque mando. Ego donnus Ieronimus, pro mon. S. Bartholomei recepi in permutationem seu deganeum a te donno Rainerio, pro abatia, unam petiam de terra abatie, q. est campus cum arboribus, in confinibus Tassignani u. d. ad Boscum, et quam Ricciardus de Piano per tenimentum detinet, ad reddendum annuatim star. II de bono grano et II de bono milio, ad star. Luc. venditorium, mensuratum, et quam blavam reddere debet et debeat tractam et paratam ad mon. S. Bartholomei, dando illi, q. blavam reducerit, manducare et bibere panem et vinum convenienter; que petia tenet: unum caput in aqua, q. vocatur Esora, cum via infra se ab illa parte, alterum in terra et media fossa eccl. S. Stefani de Tassignano, latus unum in terra et media fossa filii Gontinelli, alterum in terra et media fossa Lamberti Arnolfi et nepotum. Pena dupli et sub penis consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et Luc. potestatis, que Luce pro tempore dominabitur et libr. XXV den. Luc. Act. in villa de Paganico. Ieronimus prior hanc cartulam fieri rogavit. Testes: Cortafuga de Paganico et Pariscius eius f. et

Merlettus conversus suprascripte abatie et Rossus, q. moratur in suprascripta abatia, suprascriptis interfuerunt. Henricus imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: R. 110. Nel verso, da mano coeva: Cartulam cambii sive permutationis etc.

1818. *Monastero di S. Bartolomeo (Lucca), 18 Agosto (1199).*

Post¹ hec, paucis diebus transactis et eodem anno, videlicet xv kal. sept., donnus Bene prior et rector mon., cum consilio et assensu donni Guilielmi presb. et donni Pagani et donni Ildebrandi et donni Guidonis et donni Iacobi et donni Rolandi monachorum, deganei nom. pro menimantia seu supplemento, quod deerat ad complendum duo mod. blave, quia redditus predicti Albertini non erat tantus, quantum supra dictum est, dedit et tradidit Gimignano, recipienti pro eccl. B. Martini, unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus, in vicinia cappelle S. Margarite et quam detinet Bonaventura Signorilis, ad reddendum annuatim star. i de bono grano et star. ii de fabis, ad iustum star. Luc. venditorium mensuratas; que terra tenet: unum caput in terra quam Leolus laborat, alterum in terra eccl. S. Michaelis de Foro, latus unum in terra filiorum Spiefamis, alterum in terra quam Bonaventura detinet seu detinuit, vel si aliter ipsa terra per capita vel latera reperiri potest. Hanc dationem fecit prior sub eisdem modis et pactionibus, ut dictum est supra de aliis terris. Hec ultima acta sunt coram Guido qd. Astanove et Ugolino qd. Petri. Act. intus claustrum iamdicti mon.² Henricus imp. not. ac regis iudex ordinarius.

Originale: Z. 18.

¹ Così prosegue il reg. n. 1812. La carta fu scritta tutta in un sol tempo. ² Sotto v'è un largo spazio in bianco.

1819.

Lucca, 28 Agosto 1199.

A. MCXCIX, v kal. sept., ind. ii. Ego Curtafuga qd. Panfollie per hanc cartulam vendo et trado tibi Rainerio abati mon. S. Petri de Potheolo, recipienti ad parte(m) mon., unam petiam de terra, q. est campus cum arboribus et viti-bus super se, in l. et fin. Capannole u. d. al Lapeto, et est

per mensuram star. x et dimidium, aut si plus fuerit; et tenet: unum caput in terra Guidocti de S. Ianuario, alterum in terra eccl. S. Quirici de Capannole cum media fossa et aliquantulum in terra mon., ambo latera in terra mon. Hanc petiam, una cum omni iure et actione et proprietate et dominio mihi pertinente, tibi vendo et trado et cedo atque mando. Recepi in veritate pretium libr. xxix et sol. xv den. Luc. monete. Pena dupli et sub pena consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. vel alterius potestatis, quę Lucam distringeret. Act. Luce, prope eccl. S. Petri de Cortina. S. m. Curtafughe, qui pro evictione et dampno emendando et omnibus expensis resarciendis obligavit se suosque heredes et omnia bona, sub predictis penis. Insuper rogavit ab eo precariam possessionem, quousque sua auctoritate ingrediatur et sic suo mi(ni)sterio Rainerium abatem possessorem fecit. S. m. Ugolini qd. Manni, Dati f. Peralli, Oddorrigi f. Bandini tt. Leo iudex et not. imp.

Originale: Q. 120.

1820.

Lucca, dopo l'Agosto 1199.

Cunctis hanc scripturam legentibus ac legere audientibus sit clarum et manifestum, quod presb. Guido Anfossi et [Thoc]colus diac. canonici et camerarii eccl. et canonice S. Martini Luc. episcopatus, consilio quoque et assensu [...] archipresb. et magistri Ricciardi canonicorum atque Foresis qd. Guicciardi Catolli advocati, investierunt [...] Rustichellum prenominaum Barile tintorem qd. Bectusii de tribus portionibus pro indiviso suprascripte eccl. de una petia de [terra, q.] est campus cum arboribus et pergolis, ab ipso Rustichello allevatis, in confinibus Fiessi alle prata de Casale; et tenet: unum capud in [terra] [...], alterum in terra et dimidia fovea eccl. et mon. S. Iustine, latus unum in terra predicte eccl. S. Martini, quam deti[nent ...]salvi et Gualterius gg. qd. Gratiani de Montemagno, alterum in terra * *. De qua petia [Rusti]chellum tali pactu et conventu investierunt, quatinus de cetero ipse eiusque heredes atque proheredes habeant et det[ineant per te]nimentum et perpetuam locationem, ad reddendum omni anno camerariis, ad partem totius capituli, per

totum mensem aug. III star. blave inter [...] per medium, totam ipsam blavam bonam et mundam atque siccam, mensuratum cum iusto star. Luc. venditorio pro tempore in Luc. civ., tractam et paratam Luce, ad ipsam canonicam, recipiendo qui blavam detulerit manducare et bibere de pane et vino convenie[n]ter. Presb. Guido et Thoccolus convenerunt et promiserunt pro toto capitulo Rustichello, ac se et capitulum obligaverunt, ad penam Luc. consulum et treguanorum presentium et fucturorum et Luc. [pote]st[at]is pro tempore Luce dominantis et x libr. Luc. monete, suprascriptas portiones non tollere nec aliquid amplius superimponere, et fore rationabiliter ab omni persona auctores et defensores. Rustichellus convenit et promisit [et se suosque heredes et proheredes, sub suprascriptis penis, obligavit terram sic detinere et reddere [sicut] suprascriptum est. Hec acta sunt Luce, in clauastro eccl. S. Martini; presentia: Rolandi Guiccia[rdi ...] Mar(?)[...] [pi?]storis de S. Giorgio et Ugolini battitoris auri. A. mcxc[ix], [...], ind. III. Melior imp. not. ac iudex ordinarius hec, parabola et mandato suprascriptorum ca[merariorum], in publicam scripturam redegei.

Originale: E. 75. Nel verso, da mano del sec. XIII: Quas portiones habent et tenent Campus qd. Simonis de Nave, seu Flexo, Iacobus Benneri(?) et germani dicti Campori, aut Ponte S. Petri.

1821.

3 Novembre 1199.

« Corsus et Guilielmus de Orsalliore sunt homines (Luc.) capituli, ut patet per confessionem ipsorum, scriptam manu Guilielmi not. (A.) MCLXXXVIII, III non. novembr. ».

Regestum B, c. 72 v.

1822.

5 Dicembre 1199.

« Uguiccione qd. Bernardini de Sorbano, de terra de Sorbano u. d. Campus Carrabelle, reddere tenetur annuatim (Luc.) capitulo star. duodecim grani et quinque milii et farbarum. Manu Iacobi Octonis not. de rogitu Guilielmi not. (A.) M^oC^oLXXXVIII^o, non. decembr. ».

Regestum B, c. 18.

1823.

Pescia, 12 Febbraio 1200.

Breve pro futuri temporis memoria, qualiter bonorum hominum p[re]senti[a] quorum nomina inferius continentur, Nero qd. Bacchi iure pignoris dedit et [t]radidit atque obligavit Briccio qd. Martinelli unam petiam de terra positam in Anguillaio; que tenet: unum caput in redera, alterum in terra Ricci, latus unum in terra Paccianelli, alterum in terra Grilli, pro sol. x den. Luc., quos ab eo in veritate mutuo se accepisse et reddere debere confessus est; tali pacto, quod, transacto uno anno, quandocumque in mense febr., Nero vel eius heredes persolverint Briccio vel eius heredibus sol. x den. Luc., interim habentibus fructus suprascripte terre, hec pignoris obligatio evanescat et ita ex pacto inter eos habito omnes terre fructus illis concessit meritum pro prestantia, usque ad debiti integram solutionem in predicto mense, nulla exceptione eis obstante. Hoc tamen intellectu perspecto, quod quandocumque Briccius vel eius heredes de debiti solutione eos inquisierit, quod deinde ad duos menses proximos solvent. Nero per sollempnem stipulationem interpositam convenit et promisit Briccio et se ac suos heredes obligavit sub pena dupli et sub pena consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum vel alterius potestatis, que pro tempore eos distrinxerit, pignoris dationem et obligationem habere firmam et ratam et eam ab omni homine defendere et auctorizare Briccio et eius heredibus. Acta fuerunt hec Piscie, in Foro. Presentia: Anselmini qd. Fontanesi, Forti f. Guilielmi, Soldani qd. Augustini et aliorum. A. mcc, prid. id. febr., ind. iiii. Panthonerius imp. iudex et not.

Originale: R. 136. Nel margine inferiore, sul recto, di mano dello stesso Panthonerius: Pro cartula solvit den. vi.

1824.

Pescia Maggiore, 23 Marzo 1200.

Breve, memorie causa descriptum, qualiter loco Piscie Maiori, prope fluvium Piscie Maiori, presentia bonorum hominum quorum nomina inferius continentur, Hioannes qd. Cervaccini infirmo erat recte loquens, sane mentis, intus domi sue, dedit et tradidit et iudicavit inter vivos inrevocabiliter ecl. et abathie S. Petri de Potheuli et Ebriaco avvocato (a)ba-

tie recipienti pro abathia, pro anima sua remedio et suorum parentum remedio tam in vita¹ sua² quam et post obitum meum³ ab hac ora in antea in perpetuum unam bonam libram boni et puri olei, ad iuxtam libram currentem Pisciatinam, reddendo anuatim per totum mensem dec. loco predicto Piscie, domi habitationis sue. Ita convenit et promisit per sollemnem estipulationem interpositam Ebriaco, et se suosque heredes obligavit sub pena cc sol. Luc. den. et consulum et treguanorum Luc. presentium et futurorum et potestatis, que nos pro tempore distrinxerit, et pena soluta hec cartula senper in suo robur obtineat si omnia suprascripta et infrascripta non fueri(n)t completa et observata praesens abas et sui successores pro abathia in omni suo iure et actione et dricto et melioramento terre et case et molendini et cum omni pertinentia molendini sui, que est in confinibus Piscie Maiori, regressus habeant intrandi et fruendi et si non contintigit in tante sue bone presentibus et futuris, ut bene possint satisfieri nulla actione vel exceptione obstante. Pellegrinus qd. Rainaldini, Benencasa qd. Gostantini Barlectarii, Tadiccione qd. Boncii, Bellomo f. Guiscardi, Bondie qd. Lanbertucci tt. interfuerunt. A. mcc, x kal. apr., ind. iiii. Albertus iudex et not. imp.

Originale: R. 71.

¹ *Segue mea cancellato.* ² *sua è nell'interlineo.* ³ *Così l'orig. per suum*

1825.

25 Marzo 1200.

Presb. Guido et Thoccolus diac. canonici et camerarii, eccl. B. Martini Luc. episcopatus, pro ipsa eccl. et camera, investierunt Ugolinum, Marcum et Compagnium Scilinguatum pro se et Martino Traversato gg. de una petia de terra, q. est campus in Turingana, quatinus ipsi gg. et eorum heredes et proheredes in perpetuum habeant et detineant eam ad laborandum et ad reddendum ex ea annuatim in mense sept. ii star. de grano bono et sicco et convenienter mundo, ad iustum star. Luc., tractum et paratum ad canonicam, et unam bonam gallinam in mense ian., habendo panem et vinum et caseum una persona, q. granum reduxerit, et sicut dictum est conve-

nerunt quod ipsi et eorum heredes observabunt [ad] penam dupli et potestatis et consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et alterius potestatis, si qua pro tempore Luce prefuerit. Terra tenet: unum caput in terra Baldicionis Qualiotti (?), ¹ aliud in prato Baldicionis Aldimari et Uber-
[ti ?], ² latus unum in prato [...] Aldimari, aliud in terra eccl. S. Michaelis Guinithinghi. Presentia: Lotteringhi qd. Tedicii, Berulli et Lupardetti. A. MCC, VIII kal. apr., ind. III. Guilielmus iudex et not. imp., rogatu utriusque partis, hec in publicam scripturam redegei.

Originale: H. 139; *altro originale:* H. 131; *Reg. A.*, c. 24.

¹ *Il Reg. A.*: Qualliotti ² *Il Reg. A.*: Uberti

1826.

1 Aprile 1200.

Causa seu lis, q. vertebatur inter Bellandum de Massa Macinaria qd. Martini et Lambertum specialem qd. * *, pro se et Bovacciano et Mattheo et Caro presentibus et eorum parabola et Gonnella absente, quem promisit facere habere ratum, consortibus suis de l. Compoto, delata coram Gualtrone causidico et Donato Ricchomi atque Lucterio qd. Hermanni Luc. causarum foretanorum consulibus, in eccl. S. Alexandri residentibus, talis erat: Bellandus petebat a Lamberto ut non imbrigaret sibi habere et tenere et possidere unam petiam de terra, q. est in confinibus Masse Macinarie, in l. u. d. Ripotrese; que ab una parte coheret comunallie, ab alia terre Bovacciani et consortum, ab alia terre de domo Tonii et terre Guictonis de Valle et consortum, ab alia terre illorum de Pastino et terre Bernardi et filii Henrigi, et fructus inde percipere. Hanc petitionem faciebat sicut libellarius vel tenimentarius, volendo eis annuatim reddere consuetam redditam, scilicet den. XII per annum. Lambertus negabat se teneri predictis petitionibus et dare et facere negabat, opponens quod male petebat; et e converso, pro se et consortibus, petebat ab eo ut predictam petiam eis liberam et disbrigatam dimittat ita quod possint eam habere et tenere et alii locare sine omni eius contradictione. Bellandus negabat facere. Sacramento calumpnie duplici facto, ut est usus, dicebat Bellandus quod ipse et pater suus habuerunt et tenuerunt et possiderunt dictam terram per annos XL, ad unam continuam red-

ditam, scilicet den. xii per annum ipsi Lamberto et suis consortibus, pro quibus agit. Lambertus confitebatur de annis xxvi ad unam continuam redditam xii den. per annum, set negabat ullo tempore tenuisse eam per tenimentum vel libellum. Dicebat Bellandus iam esse annum quod Lambertus et eius consortes ceperunt predictam terram giuffare et imbrigare sibi et ipse nichilominus incidit vel incidi fecit calochias in predicta terra sicut in suo tenimento. Lambertus negabat; confitebatur tamen quod iam sunt duo anni quod abstulerunt ei predictam terram et intraverunt in possessionem ipsius terre, quod Bellandus negabat. Dicebat Bellandus iam esse annum quod ipse obtulit predictam pensionem Lamberto vel eius consortibus et cum illi noluisent recipere, deposuit eam in eccl. S. Columbani. Post hec Bellandus, pro se et pro consortibus, et eorum parabola dantes inter se investitionem, ad invicem inter se convenerunt et promiserunt (quod) omni tempore firmum et ratum habebunt et tenebunt quicquid predicti consules de lite per sententiam dixerint et sic se suosque heredes observaturos et bona sua omnia inter se obligaverunt sub pena dupli et consulum et treuguanorum Luc. presentium et futurorum et potestatis, que pro tempore Luce dominabitur. Litem hinc inde legitime ventilatam atque discussam nos Gualtrone causidicus et Donatus Ricchomi atque Lucterius qd. Hermanni Luc. causarum foretanorum consules per sententiam in nom. Domini, amen, sic diffinimus, videlicet: Lambertum, pro se et suis consortibus, ut non imbrigent Bellandum tanquam tenimentarium de cetero habere et tenere atque possidere dictam petiam, sicut suum tenimentum vel libellum, et fructus inde percipere, ad reddendum exinde Lamberto et suis consortibus debitam et consuetam redditam xii den. per annum, condemnamus; et Bellandum a suprascripta Lamberti petitione absolvimus. Hec acta fuere coram Gualando et Torrisciano iudicibus, Vitali Bonoti, Martino Melis et aliis multis ibidem tunc presentibus. (A.) MCC, ipsa die kal. apr., ind. iii. Bonus Vicalensis regis not. ac imperialis aule iudex ordinarius his interfui eaque causa memorie publice confirmavi atque descripsi.

Originale: O. 8. Nel verso, di mano dello stesso Bonus: Sententia inter Bellandum et illos de domo Bovacciani data et... (?) den. xviii.

1827.

Compito (Lucca), 16 Aprile 1200.

Don Rainerius venerabilis abas eccl. et abatie S. Petri de l. Potheuli, pro ipsa eccl., cum consilio et assensu Ebriachi avvocati eiusdem eccl., investivit Nicholaum f. qd. Iohannis de Massa Macinaia de duabus petiis terrarum, q. sunt in confinibus suprascripte Masse et sunt campi cum olivis; prima d. Campo Cothori; que tenet: unum caput in terra Orlandi qd. Gerardelli, aliut in terra quam tenet Scarmandia relicta qd. Valisciani, latus unum in terra Riccomi qd. Mansori, alterum in terra quam tenet Laborator qd. Tobertori et in terra Iohannis qd. Martini; secunda est supra Murum; que tenet: unum caput in terra Orlandi, aliut in terra * *, latus in terra canonicie ecclesie S. Martini de Luca, alterum in terra Baroncionis qd. Riccii de l. Massa; quatenus ipse Nicholaus et sui heredes et proheredes tenerent eas per tenimentum et perpetuam locationem, ad reddendum exinde omni anno deinde ad quinque proximos venturos annos per totum mensem ian., ad domum suam in l. Massa, rectoribus abatie vel nuntio eorum libr. II et dimidiam olei bonum et purum et nectum, ad libr. Computensem, et a quinque presentibus annis in antea omni anno libr. III in predicto mense; unde dominus abas convenit et promisit Nicholao non tollere ei vel suis heredibus atque proheredibus terras, nec aliquis amplius superinponere, dum ita solverint, ut supra dictum est et sic se et suos successores sub pena potestatis, que sibi vel suprascripta eccl. pro tempore destrinxerit, et centum sol. Luc. den. et dupli, obligavit. Nicholaus convenit et, sollempni stipulatione interposita, domino abati promisit tenere terras ipse et heredes et proheredes et non dimittere neque peiorare et oleumolvere et pagare, et sic se et suos heredes et proheredes et omnia sua bona sub predictis penis obligavit. Hec omnia facta sunt per laudamentum presb. Lamberti de cappella S. Andree de Computo, facta compromissione in eo observandi suo laudamento sub pena x libr. et potestatis, que eos pro tempore destrinxerit, et dupli. Hec facta sunt in eccl. S. Andree de l. Computo. Presentia: Mungnarii et Guidocti de Massa et Accursi q. tt. interfuerunt manosque inposuerunt. A. MCC, XVI kal. madii, ind. III. Deodatus Frederigi imp. not. ac Henrigi Romanorum regis iudex hec descripsi et post traditam complevi et dedi.

Originale: F. 72.

1828.

Lucca, 30 Aprile 1200.

Nerus qd. Bastardi per cartam, quam in sua detinuit manu, investivit presb. Henrigum dominum et rectorem eccl. S. Allexandri hospitalis S. Martini Luc. episcopatus, quod ipse, sui heredes ac proheredes dabunt vel dare facient in singulo anno suprascripto presb. vel suis successoribus in mense ian., eis aut ministrali dicte eccl. vi star. castanearum mollium de bonis, siccis et rationabiliter mundis, cum iusto Luc. star. venditorio pro tempore currente et vi libr. olei de bono, puro, cum iusta libra Compoti modo currente; hec omnia tractum et paratum Luce in suprascripto hospitale, habendo commedere semel duabus personis, qui predicta reduxerint, de illo manicare quod tunc ibi fuerit preparatum; de quinque videlicet petiis de terris, q. sunt in confinibus Compoti, prope eccl. S. Marie a Ripa; quarum prima est silva u. d. a le Fracte; que tenet: unum caput in rio, aliud in serra, latus unum in terra filiorum qd. Bernardi de Ripule, aliud in terra filiorum qd. Rolanducci de Ripule; secunda est campus u. d. Faeto; que tenet: unum caput in terra Francieschi, aliud in terra filii Caselle, latus unum in terra Guidocti qd. Cristophani, aliud in terra Petri de Columbaio; tertia est vinea u. d. Gorgonero; que tenet: unum caput in via publica, aliud et latera in terra Sabatini de Vallecava et in terra eccl. S. Petri Maioris; quarta est vinea u. d. in tra lle vie; que tenet: unum caput in via publica, aliud et ambo latera in terra filiorum qd. Grilli; quinta est silva u. d. a Scepatto Albani; que tenet: unum caput et latus in terra filiorum qd. Grilli, aliud caput in terra Preitelli, aliud latus in summate montis; de quibus odie per tenimentum et perpetuam locationem presb. Henrigus eundem Nerum investivit, ut continetur in cartula scripta manu mei Guidonis iudicis et not. Et spondit Nerus et se suosque heredes ac proheredes et omnia sua bona presentia et futura iure pignoris et ypothece obligavit reddere in singulo anno, ut superius est denotatum, sub pena x libr. arg. et consulum et treguanorum presentium et futurorum Luc. et potestatis Luc. Quod factum est in Luc. civ., in eccl. S. Reparate, presentia Henrichi qd. Bicchignani, Denai qd. Davit, Ubertelli f. Ugieri. A. mcc, prid. kal. madii, ind. iii. Guido iudex et not. Frederici imp.

Originale: D. 194.

1829. *Chiostro di S. Donato (Lucca), 19 Maggio 1200.*

A. MCC, XIV kal. iun., ind. III. Nos Ingherramus Luc. potestas¹ per hanc cartulam partim in permutationem et quia ex officio nostri regiminis tenemur de terris et podere, quod fuit olim Cenami, solutum dare creditoribus suis tantas terras, unde ad communem et rectam extimationem sint de eorum creditis pagati, partim [...] lutum damus et tradimus vobis magistro Caroni archipresb. S. Martini et magistro Guilielmo sacristano, magistr[o Ro]bertino, magistro Palmerio, Ildebrando Upethingorum, Guffredo et Arrigo presbiteris canonicis S. Martini, pro vobis et [pro toto capi]tulo et pro ipsa eccl. et canonica recipientibus, ad partem et proprietatem ipsius eccl., unam petiam de terra, q. [est] campus cum arboribus, in l. Marliae u. d. in Ducentula, que fuit predicti Cenami, tenens: unum caput in via publica, alterum in terra Paganelli de Bibbiano et Macangni de Vico, latus in terra filii Carandini, alterum in terra Bonaccursi de Vico, vel si aliter reperitur; unde Michele et Milliorettus gg. ff. Grilli eius tenitores reddebant et soliti erant reddere Cenamo star. iv grani et x milli et unam gallinam. Suprascriptam petiam, et cum omni iure et actione et proprietate atque dominio, nobis pro Luc. communi et pro Luc. civ. pertinente vobis, damus et tradimus, cedimus atque mandamus et procuratores in rem ipsius eccl. vos facimus et constituimus. Recepimus a vobis unam petiam de terra, eidem eccl. pertinentem, in l. Vici u. d. Fabro, que est campus; tenens: unum caput in terra et media fossa filii et nepotum qd. Ricchardini, alterum cum lateribus sicut inventa fuerint, unde soliti eratis recolligere star. viii grani, prout manu Guilielmi not. publice scriptum continetur, et pro libr. xii et sol. ix et den. ix et pro viii star. grani extimati sol. xx den. Luc., quos omn[es?] debetis recipere in bonis et de bonis Cenami, prout manu Boni not. publice scriptum continebatu[r], ex provisione seu cognitione inde facta per Paganellum causidicum et Folcum Aiuti a Guidone Uberti Luc. potestate pro p[re]t[er]ito constitutos. Si nos vobis intentionaverimus et non defenderimus, spondemus vobis componere predictam permutationem et insolutum dationem in duplum et penam dupli permutationis et insolutum dationis. (Act.) in claustro eccl. S. Donati. S. m. Ingherrami Luc.

potestatis. S. m. Paganelli Salierne, Folchi qd. Aiuti, Forensis advocati et Guidocti, q. tt. interfuerunt. Burcius regis iudex et not. et Luc. curie cancellarius.

Originale: I. 30. Nel verso, da mano coeva: De redditu (sic) de terra pro anima Dacti.

¹ *Segue quia cancellato.*

1830.

14 Luglio 1200.

“Cortafuga qd. * * de Paganico tenet in feudum a (Luc.) capitulo unam petiam terre; reddit exinde annuatim dicto capitulo den. vi in mense ian., et est fidelis dicti capituli; ut de predictis omnibus continetur in exemplo scripto manu Ildebrandini not., suncto de carta Turisiani not. (A.) MCC, prid. idus iul. Item filii dicti Cortafuge, videlicet Lanfrancus et Parisius iuraverunt similiter fidelitatem, ut in dicta carta continetur „.

Regestum B, c. 10 v.

1831.

Chiesa di S. Sensio (Lucca), 22 Agosto 1200.

Paganus iudex et Butricuscus qd. Butrichelli et Marthuccus f. Ubertelli Donbelli Luc. causarum consules et treguani, in eccl. S. Senthii residentes, bonorum hominum presentia quorum nomina inferius apparebunt descripta, investierunt Bonaventuram not. advocatum abatie de Potheuli quatinus ipse, pro abatia, et ipsa abatia per eorum parabolam et ex eorum parte et ex publica Luc. civ. auctoritate sit et intret in tenere et possessionem in omnibus bonis et rebus pertinentibus Bonacorso custori et Matelde eius uxori pro uno copertorio lane et una gonnella alba et uno pario pellium discopertarum de angello, que omnia extimat sol. XL den. Luc. et que predictus advocatus pro abatia ab eis petere intendebat, per cuius advocati fidem congnoverunt treguani quod, secundum quod ille credebatur, ipsi iugales abatie dare debebant, ut predictum est per omnia; qui una vice pro tribus inquisiti ad iustitiam faciendam venire contempserunt; tali lege atque tenore quod qualicumque die dehinc ad unum proximum annum venerint, convenienti pignore in manus con-

sulum et treguanorum, ad eorum voluntatem dato et redditis primo ii sol. pro dato civ. et v den. pro missis et xiv den. pro brevi isto, hec possessio et teneris inmissio in eos revertatur, abatia senper deinceps habente et lucrante de fructibus huius investitionis, ad rationem secundum quod venerit de predicta summa den. iv per libr. omni mense, nom. pene, pro rata temporis, donec debitum probaverit vel probare paratus fuerit, nisi visum fuerit consulibus et treguanis quod per ipsam malitiose stet et quantum minus exinde habuerit, totum super hac investitione et obligatione permaneat et senper infra annum et post annum priusquam causa inde fiat vel rationem inde habeant, convenienti pignore in manus consulum et treguanorum, ad eorum voluntatem, dato, redant totum quod pro hac investitione datum est, nisi in quantum consules et treguani congnoverint hanc possessionem et teneris inmissionem fra(u)dulenter fore petitam in totum vel in partem, tunc de eo in quo fraudem admisit, nichil reddi faciant et penam vel fructus pro pena eo modo perceptam vel perceptos, fraudatorem restituere cogant et post annum abatia sit possessor huius investitionis ad i(n)star pignoris conventionalis, et honus probationis ei senper incumbat, quia personaliter agit et salva ratione omnium aliarum personarum. Hec acta sunt presentia: Rainerii qd. Lanberti et Guiciardi Artusci et Glandolfini not. (A.) mcc, xi kal. sept., ind. iii. Rolandus imp. iudex et not.

Originale: R. 137. Nel verso, di mano di Rolandus stesso: Cartula teneris.

1832. *Chiesa di S. Sensio (Lucca), 9 Dicembre 1200.*

Paganus iudex et Butricuscus qd. Butrichelli et Marthuccius f. Ubertelli Donbelli Luc. causarum consules et treguani, in eccl. S. Senthii residentes, bonorum hominum presentia quorum nomina inferius apparebunt descripta, investierunt Bonaventuram not. advocatum abathie de Potheuli, quatinus ipse, pro abathia, et ipsa abathia per eorum parabolam et ex eorum parte et ex publica Luc. civ. auctoritate sit et intret in tenere et possessionem in unam petiam de terra, q. est canpus cum arboribus in confinibus de Antracole, sicuti per capita et latera inveniri poterit, quam Pas-

savante de Antraccole tenebat a predicta abathia, quam terram predictus advocatus petere intendebat a Passavante ea ratione, quia per triennium et plus contumaciter continue in solutione cessavit et ideo dic(ebat) ipsam terram, ex constitutione civ., ad abathiam reversam esse, et ut de cetero non inbriget abathie habere et tenere terram et ad lab. dare in quiete sine contradictione ipsius; qui una vice pro tribus inquisitus ad iustitiam ff[a]ciendam venire contempsit; tali lege atque tenore, quod qualicumque di[e de]hinc ad unum annum Passavante venerit, convenienti pignore in manus consulum et treguanorum, ad eorum voluntatem, dato et redditis primo ii sol. pro dato civ. et v den. pro missis et iii den. pro denuntiatione huius tenute et xii den. pro brevi isto, hec possessio et teneris inmissio in eum revertatur, ipsa abathia senper deinceps habente et lucrante omnes fructus huius investitionis pro rata temporis et senper infra et post annum priusquam causa inde fiat vel rationem inde habeat convenienti¹ pignore in manus consulum dato, reddat totum quod pro hac investitione datum est cum venerit ad iustitiam faciendam, et post annum Passavante honore petitoris gravetur et abathia comodo possessoris fungatur, quia in rem agit, et salva ratione omnium aliarum personarum. Presentia: Glandolfini not. et Orlandini deFestis et Gerardi iudicis. A. MCC, v id. dec., ind. iv. Rolandus imp. iudex et not.

Originale: L 67.

¹ *L'orig. ha: convenienti*

1833.

12 Dicembre 1200.

“Cum lis verteretur inter Forensem advocatum eccl. S. Martini pro ipsa eccl., ex una parte, et Agnesam qd. Malanoctis, ex altera, de quadam decima retenta quam dictus Forese petebat a dictam Agnesam, ad talem concordiam devenerunt, quod dicta Agnesa dedit et assignavit dicto Forensi pro dicta eccl. star. duo grani et duo milii super unam petiam terre, q. est in l. Ducaria. Carta manu Guilielmi not. (A.) millesimo cc, prid. id. decembr.; et quam terram tenet Giafferrus qd. Mallii „

Regestum B, c. 7 v.

1834.

18 Dicembre 1200.

Lotteringus qd. Tedicii dedit et tradidit magistro Palmario et Alditho Luc. eccl. canonicis et camerariis, recipientibus pro ipsa eccl. et canonica, nomine restaurationis vel per libellum pro terris et masiis de Arsina, quas ipse et Tedalgardus eius g. vel pater eorum habebant a suprascripta canonica in feudum et eas vendiderunt, infrascriptas petias de terris in Parathana; prima est u. d. Campus Riberti, et tenet: unum caput in via publica, aliud in terra suprascripte canonice et in terra eiusdem quam tenet Ferolfus, latus unum in terra Cecii qd. Rolandi, aliud in terra suprascripte canonice et prefati Cecii, et est cultra et quarra; secunda est ibi prope, et tenet: unum caput in terra filiorum qd. Franceschi, aliud in terra eorundem, latus unum in terra Guarini, aliud in terra suprascripti Cecii, et est quarre III, et Fantulinus pro se et fratribus suis, quos faciet habere firmum, obligando se et suos heredes et prefatus Lotteringus pro eis similiter dederunt eisdem canonicis in restaurum vel per libellum alias duas petias terre, q. sunt in suprascripto I. Parathana; prima tenet: unum caput in via publica, aliud in terra filiorum qd. Rodulfini, latus unum in terra S. Georgii, aliud in terra suprascripti Rodulfini, et est quarre III vel si plus est; secunda tenet: unum caput in terra suprascripti Fantulini et fratrum, al[iud] cum uno latere in terra suprascripti Rodulfini, aliud latus in terra suprascriptorum Fantulini et fratrum, et est una cultra p[arum?] plus aut minus. Quas petias de terris in continenti postea predicti canonici in feudum et beneficium in perpetuum reddiderunt et dederunt predictis patruo et nepotibus recipientibus pro se et pro eorum heredibus ac pro heredibus masculis de uxoribus natis et ita quod unus succedat alteri semper, si decesserit sine filio; unde Lotteringus et Fantulinus per Domini evangelia, ut moris est, iuraverunt fidelitatem predicte canonice et canonicis presentibus et futuris; et similiter debeant iurare eorum descendentes, ex quo habuerint etatem decem et octo annorum, infra XL dies, si Luce fuerint, sine fraude; et ad maiorem cautelam conveniunt annuatim in perpetuum in mense dec. den XII Luc. monete; et prefati canonici refutaverunt omnes terras, quas vendiderunt Tedalgardus et Lotteringus seu eorum pater vel

avus in Arsina. Presentia: Turrisciani iudicis, Guaschonetti qd. Guidocti, Athi et aliorum. A. mcc, xv kal. ian., ind. iv. Presb. Tolomeus cantor, presb. Iohannes, presb. Bonaventura, presb. Arrigus, presb. Guido, magister Guilielmus et Thoccolus consenserunt in omnibus suprascriptis.¹ Guilielmus iudex et not. imp., rogatu utriusque partis, hec in publicam scripturam redegei.

Originale: D. 82; altro originale: D. 82.

¹ *Sotto v'è un largo spazio in bianco.*

1835.

1200.

“ Tenimentum Bonmesi qd. Nigri de Turingo datum a canonicis S. Martini pro uno mod. grani et uno mod. inter milium et fabas; que terra est in Mugnano; que tenet: caput in via publica, latera male descripta sunt et non dicitur, quod debeat aliquid inde recipere qui blavam reduxerit. A. Domini mcc. Guilielmus not. „.

Regestum A, c. 23 v.

SCRITTORI

CITATI CON ABBREVIATURA NELLE NOTE BIBLIOGRAFICHE.

- CIANELLI A. N., *Dissertazioni sopra la storia lucchese*. In *Memorie e Documenti*, etc.
To. III, Lucca, 1816.
- IAFFÉ PH., *Regesta pontificum Romanorum ab condita Ecclesia ad annum post Christum natum 1198*.
Berolini, 1851.
- IAFFÉ-LOEWENFELD, *Regesta pontificum Romanorum ab condita Ecclesia ad annum post Christum natum MCXCVIII*.
Lipsiae, 1885-88.
- KEHR P., *Italia Pontificia*. Vol. III, *Etruria*.
Berolini, 1908.
- MIGNE I. P., *Patrologiae cursus completus, series latina*. To. CCVI.
Parisiis, 1855.
- MITTARELLI I. B. et COSTADONI A., *Annales Camaldulenses ordinis sancti Benedicti*, To. IV.
Venetiis, 1759.
- PELUGK-HARTTUNG I., *Acta pontificum Romanorum inedita*. Zweiter Band.
Stuttgart, 1884-85.
- *Iter Italicum unternommen mit unterstützung der Kgl. Akademie der Wissenschaften zum Berlin*.
Stuttgart, 1883-84.
- STUMPF-BRENTANO K. F., *Die Reichskanzler vornehmlich des X, XI, und XII Jahrhunderts*. Zweiter Band. *Verzeichniss der Kaiserurkunden*.
Innsbruck, 1865-1883.
- *Acta imperii inde ab Heinricho I ad Heinrichum VI usque adhuc inedita*.
Innsbruck, 1865-1881.

AVVERTENZA

L'indice dei tre volumi sarà dato in un fascicolo a parte.

CONTENUTO DEL VOLUME

ABBREVIAZIONI ADOTTATE NEL TESTO . . . pag. vii

DOCUMENTI: dall'a. 1187 al 1200; nn. 1551-1835. „ 3-282

SCRITTORI citati con abbreviatura nelle note biblio-
grafiche „ 283

FINITO DI STAMPARE

il giorno 30 novembre 1933-XII

dalla Soc. An. Tip. « Leonardo da Vinci » di

Città di Castello.

Edizione di

250 esem-

plari

